

NAŠA KOMUNA

*delegatska
priloga*

Posebna izdaja – februar 1981

SKUPŠČINA OBČINE
LJUBLJANA VIČ-RUDNIK

**DRUŽBENI PLAN
RAZVOJA
OBČINE LJUBLJANA
VIČ-RUDNIK
ZA OBDOBJE
1981–1985**

I. OSNOVNE ZNAČILNOSTI DOSEDANJEGA EKONOMSKEGA, SOCIALNEGA IN PROSTORSKEGA RAZVOJA

A. OSNOVNE ZNAČILNOSTI DOSEDANJEGA DRUŽBENO-EKONOMSKEGA RAZVOJA

1. Samoupravna organiziranost

Na območju občine je v gospodarski dejavnosti registriranih 114 organizacij. Od tega sta 2 SOZD, 10 delovnih organizacij, ki imajo v svojem sestavu temeljne organizacije združenega dela, 16 delovnih skupnosti, 54 temeljnih organizacij združenega dela ter 32 enovitih delovnih organizacij.

Najmočnejše je zastopana industrija z 51 organizacijami, sledita ji trgovina s 16 organizacijami in obrt z 13 organizacijami.

V preteklem srednjeročnem obdobju se je precej spreminjala samoupravna organiziranost organizacij združenega dela. Pri tem so zlasti prednjačile industrijske organizacije. Spremembe pa niso zajele obrtne, stanovanjsko-komunalne dejavnosti ter dejavnosti finančne, tehnične in poslovne storitve. Ocena izvršenih sprememb kaže, da bo veliko teh povezav potrebno še poglobiti, še zlasti pa bi bilo potrebno dati poudarek na večjem povezovanju med trgovskimi in proizvodnimi organizacijami, saj namen teh povezav (delitev skupnega rizika, proizvodnega programa, skupno nastopanje na tujem in domačem trgu itd.), še ni prišel docela do izraza.

V negospodarski dejavnosti pa je v izobraževanju registriranih 13 osnovnih šol, 1 glasbena šola, Zavod za slepo in slabovidno mladino, 7 srednjih šol, Zavod za tehnično izobraževanje ter 4 fakultete. Od 4 fakultet je ena registrirana kot enovita delavna organizacija, 3 pa imajo na območju naše občine registriranih 12 temeljnih organizacij ter 2 delovni skupnosti.

V področju znanstveno raziskovalne dejavnosti je registriranih 14 delovnih organizacij in ena temeljna organizacija združenega dela. Nadalje je na področju kulture, umetnosti in informacij registriranih 7 organizacij združenega dela, na področju telesne kulture pa 11.

2 temeljni organizaciji združenega dela, 13 delovnih organizacij, od tega 7 vzgojnovarstvenih zavodov je registriranih v področju zdravstva in socialnega varstva.

Poleg navedenega je v občini registriranih tudi 38 krajevnih skupnosti, 19 samoupravnih interesnih skupnosti, eno združenje organizacij in 19 družbenopolitičnih in družbenih organizacij in društev.

Do ugodnih premikov na področju samoupravljanja je prišlo na vseh področjih. V samoupravnih organih organizacij združenega dela deluje 4.530 delovnih ljudi, okoli 2.400 delegatov je članov za zbor združenega dela občinske skupščine, okoli 260 delegatov je članov zbora krajevnih skupnosti, ter 30 družbenopolitičnega zbora. S konstituiranjem samoupravnih interesnih skupnosti se je izoblikoval delegatski sistem v katerega je vključeno okoli 2.800 delegatov iz organizacij združenega dela ter okoli 1.350 delegatov iz krajevnih skupnosti.

Ocena delovanja delegatskega sistema kaže, da le-ta vsebinsko še ni zaživel v polni meri – ker se pojavlja še cela vrsta problemov pri njegovem delovanju. Zlasti je pereč problem usposobljenosti kadrov za kvalitetno delovanje samih delegacij in s tem samega sistema.

2. Demografska gibanja

Občina Ljubljana Vič-Rudnik je v preteklem srednjeročnem obdobju v primerjavi z ostalimi občinami dosegla najnižjo, 1,6 odstotno stopnjo, rasti prebivalstva, z izjemo občine Ljubljana Center, kjer je bila dosežena stopnja rasti celo negativna. Kljub temu, da občina Ljubljana Vič-Rudnik po površini presega ostale ljubljanske občine, živi na njenem območju le 23 odstotkov prebivalcev ljubljanskih občin.

Na podlagi 136. člena in v skladu z 141. členom Zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije (Uradni list št. 1-4/80) v skladu z 174. členom statuta občine Ljubljana Vič-Rudnik (Uradni list SRS št. 2-81/78) ter v skladu z Odlokom o obvezni pripravi srednjeročnega družbenega plana s prostorskim planom občine Ljubljana Vič-Rudnik za obdobje 1981-1985 (Ur. list SRS št. 27/78) je skupščina občine Ljubljana Vič-Rudnik na seji zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora dne 11. 11. 1981 sprejela

DRUŽBENI PLAN

Občine Ljubljana Vič-Rudnik za obdobje 1981-1985

Predstavitev občine

Občina Ljubljana Vič-Rudnik je sestavni del Ljubljane, ki združuje pet občin: Center, Bežigrad, Moste-Polje, Šiško in Vič-Rudnik.

S površino 54.357 ha je med največjimi slovenskimi občinami in za 18.395 ha presega vse druge ljubljanske občine skupaj. V mestnem delu, ki zavzema približno 10% površine, živi približno 57% od skupno 76.014 prebivalcev, v primestnem 9% in v izvenmestnem 34% prebivalcev.

Na območju občine je 24.845 ha kmetijskih površin, kar predstavlja 46,5% vse površine občine, 49,7% površine občine predstavlja gozdne površine, 3,8% pa je neplodne površine. Zato je občina pretežno agrarna in pomemben preskrbovalec mesta Ljubljane s kmetijskimi in živinorejskimi proizvodi.

Po podatkih za leto 1978 je občina Ljubljana Vič-Rudnik s 45.036 din narodnega dohodka na prebivalca na 48. mestu med 60. slovenskimi občinami. V mestu Ljubljani pa je z okoli 11% odeležbo v skupnem narodnem dohodku, doseženo v obdobju 1976-1980, na zadnjem mestu med ljubljanskimi občinami.

Od 36.700 aktivnih prebivalcev občine Ljubljana Vič-Rudnik je bilo v družbenem sektorju na območju občine konec leta 1979 zaposlenih le 17.711 delavcev. Več kot 40% aktivnega prebivalstva se vozi na delo v sosednje občine, kar povzroča visoko dnevno migracijo.

Prav tako tudi podatki od leta 1948 naprej kažejo, da je občina zaostajala po rasti prebivalstva za drugimi občinami, kar je pov-

zročilo padanje udeležbe prebivalstva občine v skupnem številu prebivalstva mesta Ljubljane.

TABELA: 1 - Gibanje števila prebivalstva v ljubljanskih občinah v obdobju 1976 - 1980

Leto	Ljubljana Vič-Rudnik	Indeks	Ljubljana Bežigrad	Indeks	Ljubljana Center	Indeks	Ljubljana Moste-Polje	Indeks	Ljubljana Šiška	Indeks	Ljubljana Mesto	Indeks
1976	72.276	100	49.077	100	36.789	100	57.692	100	77.620	100	293.841	100
1977	72.680	101	52.221	106	35.990	98	60.267	104	79.239	102	302.119	103
1978	74.283	103	54.447	111	35.228	96	62.134	108	81.125	104	307.100	104
1979	76.014	105	56.638	115	34.562	94	64.025	111	83.090	107	313.880	107
1980	76.622	106	58.280	119	34.492	94	66.138	115	84.170	108	319.702	109
∅ 76-80		1,6		4,5		-1,5		3,6		2		2,2

TABELA: 2 - Gibanje števila prebivalstva v ljubljanskih občinah in republiki Sloveniji

Leto	Ljublj. Vič-Rud.	Indeks	Ljublj. Bežigrad	Indeks	Ljublj. Center	Indeks	Ljublj. Moste-P.	Indeks	Ljublj. Šiška	Indeks	Ljublj. Mesto	Indeks	SRS	Indeks
1946	45.904	100	17.538	100	38.562	100	25.274	100	29.949	100	157.027	100	1.439.800	100
1953	48.290	105	20.839	118	42.076	109	27.095	107	37.637	125	175.937	112	1.504.427	104
1961	53.265	116	31.239	178	43.484	113	32.734	129	45.593	152	206.305	131	1.591.523	110
1971	65.747	143	41.318	235	40.134	104	44.717	177	65.884	120	257.800	164	1.727.137	120

Večina prebivalstva – 57-odstotkov je skoncentrirana v sedmih mestnih, 9-odstotkov v treh primestnih ter le 34-odstotkov v 19 izvenmestnih krajevnih skupnostih. (Zaradi pomanjkanja podatkov ni upoštevana nova organiziranost krajevnih skupnosti).

Koeficienti prirasta prebivalstva za leta od 1975 do 1978 kažejo, da je bil v občini Ljubljana Vič-Rudnik v vseh letih naravni prirast večji kot selitveni.

V letu 1978 beležimo celo odselitveni prirast s stopnjo 7,4 odstotke. V ostalih ljubljanskih občinah razen v občini Ljubljana Center, kjer je koeficient odselitve dokaj visok, pa ugotavljamo močan priselitveni prirast, ki v vseh letih močno presega naravni prirast prebivalstva. To je bila posledica hitrejše stanovanjske gradnje v občinah Ljubljana Bežigrad, Šiška in Moste-Polje.

Zap. št.	Krajevna skupnost	0-2	%	3-6	%	7-14	%	15-16	%	17-19	%	20-24
1.	OBČINA	3.137	4,1	4.506	5,9	9.282	12,2	2.168	2,8	3.414	4,5	6.378
2.	KE Brdo	69	3,6	87	4,6	194	10,2	37	1,9	80	4,2	150
3.	KE Brezovica	43	2,7	105	6,7	235	14,7	50	3,1	78	4,9	110
4.	KE Črni vrh	13	2,4	34	6,3	100	18,6	37	6,9	37	6,9	38
5.	KE Dobrova	73	2,9	143	5,8	381	15,4	79	3,2	103	4,2	198
6.	KE Golo	14	3,5	22	5,6	40	10,1	13	3,3	14	3,5	28
7.	KE Horjul	99	3,7	177	6,7	422	15,9	108	4,1	143	5,4	208
8.	KE Ig	82	3,5	153	6,5	294	12,5	58	2,5	123	5,2	212
9.	KE Kolezija	243	4,1	302	5,0	686	11,5	171	2,9	240	4,0	414
10.	KE Kozarje	134	5,2	156	6,1	363	14,1	83	3,2	128	4,9	263
11.	KE Krim - Rudnik	453	5,1	564	6,3	1.121	12,5	261	2,9	390	4,4	788
12.	KE Lavrica	71	5,3	89	6,6	201	14,9	32	2,4	48	3,6	127
13.	KE Malči Belič	372	4,7	531	6,8	913	11,6	199	2,5	310	3,9	625
14.	KE Milan Česnik	154	3,6	194	4,5	340	7,9	90	2,1	165	3,9	333
15.	KE Notranje gorice	43	2,9	84	5,7	206	14,0	50	3,4	87	5,9	120
16.	KE Polhov Gradec	63	3,4	120	6,5	294	15,9	73	3,9	106	5,7	144
17.	KE Prešerje	63	2,9	140	6,4	305	13,9	86	3,9	128	5,8	171
18.	KE Rakitna	14	3,6	23	5,8	57	14,5	14	3,5	24	6,1	29
19.	KE Rob	17	2,3	35	4,8	80	10,9	16	2,2	38	5,2	46
20.	KE Rožna dolina	189	3,9	262	5,4	437	8,9	104	2,1	156	3,2	327
21.	KE Škofljica	87	3,6	162	6,8	366	15,4	70	2,9	115	4,8	199
22.	KE Tomišelj	28	3,3	47	5,5	96	11,2	32	3,7	43	5,0	82
23.	KE Trnovo	387	5,8	378	5,7	646	9,8	172	2,6	346	5,2	835
24.	KE Turjak	17	3,3	36	6,9	57	10,9	6	1,2	21	4,0	35
25.	KE Velike Lašče	36	1,8	99	4,9	249	12,5	69	3,2	95	4,8	152
26.	KE Vič	176	3,7	282	5,9	647	13,6	127	2,7	184	3,9	353
27.	KE Vnanje gorice	50	4,5	85	7,6	167	14,9	32	2,8	45	4,0	93
28.	KE Vrhovci	111	4,7	146	6,2	287	12,1	74	3,1	123	5,2	212
29.	KE Želimlje	7	2,4	13	4,4	31	10,4	12	4,0	13	4,4	22
30.	KE Barje	29	4,3	37	5,4	67	9,8	13	1,9	31	4,6	64

TABELA 2 b - Koefficient prirasta (naravni - selitveni) prebivalstva za obdobje 1975-1978 po občinah

	1975	1976	1977	1978
Ljubljana Vič-Rudnik				
- skupni	13,9	10,8	16,6	1,5
- naravni	9,1	8,9	8,2	8,9
- selitveni	4,8	1,9	8,4	-7,4
Ljubljana Bežigrad				
- skupni	25,0	22,6	56,5	42,3
- naravni	10,9	11,1	10,8	11,1
- selitveni	14,1	11,5	45,7	31,2
Ljubljana Center				
- skupni	-23,8	-24,9	-25,5	-21,3
- naravni	0,4	2,2	1,7	3,6
- selitveni	-24,2	-27,1	-27,2	-24,9
Ljubljana Moste-Polje				
- skupni	64,9	74,4	42,7	30,2
- naravni	10,4	12,1	10,6	12,1
- selitveni	24,5	62,3	32,1	18,1
Ljubljana Šiška				
- skupni	16,3	28,6	18,3	24,7
- naravni	10,4	10,0	9,7	9,2
- selitveni	5,9	18,6	8,6	15,5

3. Dinamika in struktura narodnega dohodka in družbenega proizvoda občine

Po ustvarjenem narodnem dohodku je bila občina Ljubljana Vič-Rudnik z 10,2 odstotno udeležbo v narodnem dohodku Ljubljane na zadnjem mestu med vsemi ljubljanskimi občinami.

Za obdobje 1970-1975 je značilno padanje deleža občine Ljubljana Vič-Rudnik v narodnem dohodku Ljubljane in Slovenije. Ta tendenca se je pospešeno nadaljevala tudi v srednjeročnem obdobju 1976-1980.

Tako je po ustvarjenem narodnem dohodku na prebivalca padla občina iz 21. mesta doseženega v 1970 letu na 28. mesto v 1975 letu, ter kar na 48. mesto v 1978 letu.

Delež ljubljanskih občin v narodnem dohodku Ljubljane in Slovenije (družbeni in zasebni sektor) (v%):

TABELA: 3

	Delež v ND Ljubljane	Bežigrad	Center	Moste-Polje	Šiška	Vič-Rudnik
skupaj 1975		17,8	34,5	15,2	20,9	11,6
skupaj 1976		18,9	33,2	15,4	21,0	11,5
skupaj 1978		20,9	31,7	16,4	20,4	10,6
skupaj 1980 (ocena)		20,8	28,3	18,3	22,3	10,2
Delež v ND Slovenije						
skupaj 1975		4,5	8,7	3,8	5,3	2,9
skupaj 1976		4,6	8,1	3,7	5,1	2,8
skupaj 1978		5,1	7,7	4,0	4,9	2,6

%	25-44	%	45-59	%	60-64	%	65 in več	%	SKUPAJ	%		
8,4	23.845	31,4	12.887	16,9	1.894	2,5	8.503	11,3	76.014	100	100 %	
7,9	501	26,5	326	17,2	39	2,1	410	21,8	1.893	100	2,5	
6,9	537	33,6	264	16,5	34	2,1	140	8,8	1.596	100	2,1	
7,1	104	19,4	93	17,3	6	1,1	75	14,0	537	100	0,7	
8,0	767	31,1	395	16,0	69	2,8	260	10,6	2.468	100	3,2	
7,1	97	24,6	73	18,5	11	2,8	83	21,0	395	100	0,5	
7,8	722	27,2	394	14,9	57	2,1	322	12,2	2.652	100	3,5	
9,0	691	29,4	388	16,5	61	2,6	287	12,3	2.349	100	3,1	
6,9	1.967	32,9	1.189	19,9	174	2,9	597	9,9	5.983	100	7,9	
10,2	884	34,4	340	13,2	43	1,7	179	7,1	2.573	100	3,4	
8,8	2.936	32,8	1.497	16,7	188	2,1	749	8,4	8.947	100	11,8	
9,4	402	29,8	217	16,1	27	2,0	135	9,9	1.349	100	1,8	
7,9	2.849	36,3	1.275	16,3	179	2,3	585	7,7	7.838	100	10,3	
7,8	1.222	28,5	989	23,1	178	4,2	616	14,4	4.281	100	5,6	
8,2	460	31,4	224	15,3	28	1,9	165	11,3	1.467	100	1,9	
7,8	471	25,5	311	16,8	49	2,7	218	11,8	1.849	100	2,4	
7,8	608	27,6	364	16,5	49	2,2	287	13,0	2.201	100	2,9	
7,4	93	23,6	58	14,7	12	3,0	70	18	394	100	0,5	
6,3	155	21,2	149	20,4	25	3,4	171	23,3	732	100	0,9	
6,7	1.474	30,1	864	17,7	215	4,4	862	17,6	4.890	100	6,4	
8,3	772	32,4	344	14,4	46	1,9	223	9,5	2.384	100	3,1	
9,5	254	29,6	150	17,5	12	1,4	115	13,3	859	100	1,1	
12,6	2.212	33,4	855	12,9	127	1,9	663	10,1	6.621	100	8,7	
6,7	145	27,9	84	16,2	10	1,9	109	21	520	100	0,7	
7,6	473	23,7	394	19,8	58	2,9	369	18,5	1.994	100	2,6	
7,4	1.667	34,9	848	17,8	107	2,2	381	7,9	4.772	100	6,3	
8,3	361	32,1	160	14,2	18	1,6	112	10	1.123	100	1,5	
8,9	728	30,7	456	19,2	49	2,1	184	7,8	2.370	100	3,1	
7,4	85	28,6	58	19,5	6	2,0	50	16,9	297	100	0,4	
9,4	208	30,6	128	18,9	17	2,5	86	12,6	680	100	1,1	

Analiza strukture narodnega dohodka po sektorjih lastništva kaže, da je bil zasebni sektor pomemben ustvarjalec narodnega dohodka občine. Tako je v letu 1975 ustvaril 33 odstotkov narodnega dohodka zasebnega sektorja Ljubljane ter 13 odstotkov

narodnega dohodka občine. V letu 1977 pa je zasebni sektor občine ustvaril 36 odstotkov narodnega dohodka zasebnega sektorja Ljubljane ter 14 odstotkov narodnega dohodka občine.

TABELA: 4

Narodni dohodek družbenega in zasebnega sektorja po občinah:

	1975			1977			delež zasebnega sektorja v narodnem dohodku
	družbeni sektor	zasebni sektor	struktura	družbeni sektor	zasebni sektor	struktura	
Ljubljana	17.935.864	872.811	100,0	25.205.350	1.212.035	100,0	4,8
Bežigrad	3.234.966	120.413	13,8	5.023.202	167.292	13,8	3,3
Center	6.412.028	73.967	8,5	8.200.050	99.339	8,2	1,2
Moste-Polje	2.720.072	133.034	15,2	4.084.870	179.456	14,8	4,4
Šiška	3.676.238	257.125	29,5	5.205.568	333.943	27,6	6,4
Vič-Rudnik	1.892.560	288.272	33,0	2.691.660	432.005	35,6	16,0

V obdobju 1970-1974 je bila dosežena 15,7 odstotna rast družbenega proizvoda. Dominantno vlogo pri ustvarjanju družbenega proizvoda je imel v občini sekundarni sektor (industrija, gradbeništvo), ki je ustvarjal 64 odstotkov družbenega proizvoda, sledil mu je terciarni sektor (trgovina, obrt, gostinstvo in turizem, promet, komunala ter finance in poslovne storitve) z 29. odstotki ustvarjenega proizvoda, medtem ko je bil delež primarnega sektorja (kmetijstvo, gozdarstvo) v družbenem proizvodu le 7%. V

analiziranem obdobju je dosegel zelo hitro rast terciarni sektor v okviru katerega sta najhitreje rastle DP trgovine in obrti. Delež primarnega sektorja se ni bistveno spreminjal, kljub temu da so obstajali dokaj ugodni pogoji za njegov razvoj. Hitrejša rast terciarnega sektorja pa je povzročila, da je vloga sekundarnega sektorja padla, saj je v letu 1974 ustvaril za 10 strukturnih točk manj družbenega proizvoda občine kot v 1970. letu.

TABELA: 5
Struktura družbenega proizvoda občine Ljubljana Vič-Rudnik po sektorjih za obdobje 1970–1980

leto	skupaj	primarni sektor	sekunda. sektor	terciarni sektor	delež v dr. proizvodu Ljubljane
1970	100	7,5	67,6	24,8	10,7
1971	100	6,6	70,0	23,5	11,2
1972	100	7,3	63,5	29,2	9,7
1973	100	7,4	55,4	37,1	9,3
1974	100	7,4	62,9	29,8	8,4
1975	100	5,3	69,5	25,2	11,2
1976	100	6,7	53,3	40,0	11,2
1977	100	8,7	60,2	31,0	10,5
1978	100	7,2	57,2	35,6	10,4
1979	100	5,8	53,2	41,0	10,2
1980	100	7,1	53,2	39,6	10,2

V srednjeročnem obdobju 1976–1980 je bila dosežena 24,6 odstotna nominalna rast družbenega proizvoda. Dosežena realna rast družbenega proizvoda pa je okoli 6,2 odstotna in je na ravni planirane iz programa družbeno-ekonomskega razvoja občine za obdobje 1976–1980.

Rast družbenega proizvoda po posameznih letih tega srednjeročnega obdobja kaže, da je prišlo v letu 1976 zaradi sprememb v gospodarskem sistemu in ukrepov restriktivne ekonomske politike, ki so bili usmerjeni v zmanjšanje inflacije in izboljšanje plačilnobilančnega položaja v državi, do večjega zastoja. V naslednjih letih pa sta rast domačega in izvoznega povpraševanja omogočala dosegati visoke realne stopnje rasti družbenega proizvoda. V letu 1980 je padec gospodarske konjunkturo tako doma kot v svetu z uvoznimi omejitvami upočasnil rast realnega družbenega proizvoda. Dosežena rast družbenega proizvoda je okoli 47 odstotkov posledica rasti zaposlovanja, kar je v nasprotju s planskimi usmeritvami, po katerih bi moral biti osnovni dejavnik rasti družbenega proizvoda kvaliteten dejavnik razvoja. Njihov delež v rasti družbenega proizvoda bi moral biti 62 odstoten.

Kljub navedenemu pa je hitrejša rast družbenega proizvoda v ostalih ljubljanskih občinah povzročila še nadaljnjo zaostajanje občine v gospodarskem razvoju, ki se kaže v padanju udeležbe občine v družbenem proizvodu Ljubljane in republike.

Dominantno vlogo je imel v preteklem srednjeročnem obdobju še vedno sekundarni sektor, ki je ustvarjal 55 odstotkov družbenega proizvoda, čeprav je njegov delež v upadanju. Sledil mu je terciarni sektor s 37 odstotki družbenega proizvoda. Delež terciarnega sektorja je porastel na škodo sekundarnega sektorja. Delež primarnega sektorja pa je bil še vedno zaskrbljujoče nizek, saj je nanj odpadlo komaj 7 odstotkov družbenega proizvoda občine.

TABELA: 6

V tekočih cenah
v - 000 din

Pridobivanje družbenega proizvoda po področjih dejavnosti za obdobje 1976 - 1980

Dejavnost	1976	1977	1978	1979	1980	1976-1980	struktura v %
1. Industrija	896.153	1.209.393	1.527.496	1.547.353	2.014.777	7.195.172	36,3
2. Kmetijstvo in ribištvo	132.418	153.096	150.355	185.839	241.825	863.533	4,4
3. Gozdarstvo	40.755	69.308	65.889	83.350	108.460	367.762	1,9
4. Vodno gospodarstvo	1.104	34.848	44.690	61.628	80.194	222.464	1,2
5. Gradbeništvo	198.335	199.357	77.502	194.530	254.828	924.552	4,7
6. Promet in zveze	71.183	105.127	202.902	276.555	357.292	1.013.059	5,1
7. Trgovina	809.353	573.771	815.926	984.007	1.272.262	4.455.319	22,5
8. Gostinstvo in turizem	38.151	52.761	60.915	77.728	101.144	330.699	1,7
9. Obrt	280.680	331.331	468.808	723.840	941.903	2.746.562	13,9
10. Finančne in druge poslovne storitve	113.616	163.980	201.325	298.162	394.689	1.171.772	5,8
11. Drugo gospodarstvo	5.473	10.329	17.375	204.328	266.983	504.488	2,5
Pridobljeni družbeni proizvod - skupaj	2.587.221	2.903.301	3.633.183	4.637.320	6.034.357	19.795.382	100

4. Zaposlovanje

Na področje občine je bilo zaposlenih v letu 1970 13.550 delavcev, kar je predstavljalo le okoli 42 odstotkov vsega aktivnega prebivalstva občine. Večji del aktivnega prebivalstva je hodil na delo v sosednje, gospodarsko močnejše občine.

V obdobju 1970–1974 je število zaposlenih porastlo za 1784 delavcev, od tega se jih je na novo zaposlilo v gospodarstvu 965, v negospodarstvu pa 828. Dosežena povprečna stopnja rasti

zaposlovanja je znašala 3,2 odstotka, pri tem je bila v gospodarstvu dosežena 2,5 odstotno povprečna letna stopnja rasti, v negospodarstvu pa 4,6 odstotna.

V obdobju 1975–1979 se je nadaljevalo ekstenzivno zaposlovanje značilno za preteklo obdobje. V 1976. letu je število zaposlenih sicer stagniralo, kar je bila posledica padca gospodarske aktivnosti organizacij združenega dela. V naslednjih treh letih pa je stopnja rasti zaposlovanja zopet preseгла planirano iz programa družbeno-ekonomskega razvoja občine. Do umiritve zaposlovanja je prišlo v 1980 letu in je bila posledica umiritve gospodarske aktivnosti.

+Deleži sektorjev niso primerljivi s doseženimi v obdobju 1970–1974 zaradi prehoda na nov sistem ugotavljanja celotnega prihodka in dohodka in novo klasifikacijo dejavnosti.

V vseh letih preteklega srednjeročnega obdobja je dosežena hitrejša stopnja rasti zaposlenih v negospodarstvu kot v gospodarstvu. Gospodarske delovne organizacije so rasti opravičevale predvsem z rastjo storitev ter odpiranjem organizacije pa z rastjo obsega storitev ter odpiranjem novih kapacitet zgrajenih iz sredstev samoprispevka.

TABELA: 7

Stopnja zaposlovanja v obdobju 1971–1975 in v obdobju 1976–1980 po ljubljanskih občinah:

	71–75	1976	1977	1978	1979	1980	76–80
Ljubljana	4,6	3,3	3,8	3,3	3,2	1,5	3,0
Bežigrad	5,7	2,8	3,3	7,2	4,9	3,9	4,4
Center	4,1	5,3	2,5	1,5	1,7	0,2	2,2
Moste	4,6	9,4	7,2	5,5	6,5	2,2	6,2
Šiška	4,8	-2,2	4,5	2,6	4,4	1,6	2,2
Vič-Rudnik	4,2	-0,1	3,9	2,0	-1,0	0,8	1,1
	+4,2	1,0	3,8	3,6	2,9	1,2	2,5

Povprečna rast zaposlenih je v srednjeročnem obdobju 1976–1980 znašala v poprečju 2,5 odstotkov in je za 0,4 indeksne točke višja od planirane. Pri izračunu poprečne rasti zaposlenih v občini so upoštevane stopnje dobljene z eliminiranjem priselitev oziroma odselitev organizacij združenega dela.

Visoke dosežene stopnje rasti zaposlovanja so predvsem posledica prepočasnega uvajanja kvalitativnih dejavnikov razvoja – struktura zaposlenih po dejavnosti za leto 1980 nam kaže, da je 67,7 odstotkov delavcev zaposlenih v gospodarski dejavnosti, v negospodarski dejavnosti pa 32,3 odstotkov delavcev. Največ delavcev je bilo zaposlenih v industrijski dejavnosti in sicer 32,4 odstotke z precej manjšim deležem ji sledi trgovina (11,6 odstotkov), ter gradbeništvo, ki zaposluje 5,1 odstotek vseh zaposlenih delavcev v občini.

V negospodarski dejavnosti je zaposleno največ delavcev v področju izobraževanja, znanosti in kulturi in sicer 21,7 odstotkov vseh zaposlenih v občini.

TABELA: 8 - Zaposleni po dejavnostih v družbenem sektorju

Področje dejavnosti	1976	struk. %	1977	1978	1979	1980	struk. %
Zaposleni v družbenem sektorju	16.687	100	17.335	17.675	17.506	17.651	100
Gospodarstvo	11.250	67,4	11.617	11.813	11.810	11.950	67,7
- Industrija	5.989	35,9	6.171	6.220	5.710	5.724	32,4
- Kmetijstvo in ribištvo	86	0,5	60	79	86	86	0,5
- Gozdarstvo	313	1,9	327	354	274	273	1,5
- Vodno gospodarstvo	67	0,4	65	70	73	72	0,4
- Gradbeništvo	1.364	8,2	1.420	423	891	908	5,1
- Promet in svezne	347	2,1	364	423	473	490	2,8
- Trgovina	1.632	9,8	1.694	1.710	1.992	2.043	11,6
- Gostinstvo in turizem	106	0,6	144	238	252	251	1,4
- Obrt	687	4,1	690	670	816	836	4,7
- Komunalno-stanovanjske dejavnosti	145	0,9	150	908	441	442	2,5
- Finančne, tehnične in druge poslovne storitve	514	3,1	532	711	802	825	4,7
Negospodarstvo	5.437	32,6	5.718	5.862	5.696	5.701	32,3
- Izobraževanje, znanost, kultura	3.918	23,5	4.119	4.146	3.930	3.835	21,7
- Zdravstvo in socialno varstvo	1.002	6	1.058	1.061	1.103	1.152	6,5
- DPS, SIS, JPO	517	3,1	540	655	663	714	4

Zaradi številnih statusnih sprememb, prehodov organizacij iz ene dejavnosti v drugo, ter preselitev organizacij, je primerjava gibaja zaposlenih po posameznih področjih nerealna.

+Opomba: Izračunane stopnje rasti dobljene z eliminiranjem sprememb števila zaposlenih do katerih je prišlo z preselitvami oziroma odselitvami organizacij.

5. Investicije

V obdobju 1970–1974 je občina po obsegu sredstev, ki so jih organizacije združenega dela z njenega območja namenile za investicije, pa tudi po obsegu sredstev namenjenih za investicijsko potrošnjo na območje občine zelo zaostajala za ostalimi ljubljanskimi občinami. Tako se je delež investicij naših gospodarskih organizacij v skupnem znesku investicij ljubljanskih občin gibalo le okoli 5 odstotkov, medtem ko je bil delež sredstev namenjenih za investicije na območju občine sicer nekoliko višji (9 odstoten), vendar še vedno zelo nizek.

Neugodni trendi v investicijski potrošnji so se nadaljevali tudi v letih 1976 do 1978 (za katere še obstajajo podatki). Po znesku sredstev, ki so jih organizacije združenega dela s sedežem v občini namenile za investicije na območju občine, smo bili na zadnjem mestu med vsemi ljubljanskimi občinami.

TABELA: 9

Investicije v osnovna sredstva in sredstva skupne porabe gospodarskih in negospodarskih OZD na območju občine Ljubljana Vič-Rudnik

	Invest. skupaj v 000 din	Invest. na preb. v din	Invest. na zaposl. v din	Delež invest. v družb. produktu	Delež obč. v invest. mesta v %
1970	134.156	2.062	9.744	21,75	8,7
1975	301.500	4.218	17.555	12,91	4,9
1976	401.070	5.549	23.710	18,18	6,0
1977	587.475	8.083	33.334	24,16	7,5
1978	871.955	11.738	49.224	28,59	9,2

Delež investicij v družbenem proizvodni občine je v analiziranem obdobju precej porasel s čemer je občina v letu 1978 dosegala mestno raven. Istočasno ugotavljamo, da je bil delež investicij občine v investicijah mesta Ljubljane zelo nizek, vendar se je počasi večal.

TABELA: 10

Investicije v osnovna sredstva in sredstva skupne porabe gospodarskih in negospodarskih OZD po občinah

Ljubljanske občine:	leto	Investicije skupaj v 000 din	Investicije na prebivalca v din	Investicije na zaposlenega v din	Delež občine v investicijah mesta v %
– Bežigrad	1976	1.663.372	34.600	60.385	24,9
	1978	1.976.672	36.922	64.146	20,8
– Center	1976	2.482.174	64.064	38.974	37,2
	1978	3.101.592	86.982	47.334	32,6
– Moste-Polje	1976	1.311.815	23.767	56.512	19,6
	1978	1.331.163	21.743	52.078	14,0
– Šiška	1976	820.007	10.706	26.746	12,2
	1978	2.204.585	27.577	69.576	23,2
– Vič-Rudnik	1976	401.070	5.549	23.710	6,0
	1978	871.955	11.738	49.224	9,2
Ljubljanske občine skupaj	1976	6.678.438	27.757	41.265	
	1978	9.485.967	36.992	56.471	

Kljub ugodnim trendom v prvih treh letih tega srednjeročnega obdobja, ko je delež občine v investicijah mesta stalno naraščal, pa ugotavljamo, da je bila občina po deležu investicij na prebivalca na zadnjem mestu, medtem ko pa je po deležu investicij na zaposlenega bila na predzadnjem mestu med vsemi ljubljanskimi občinami.

Od celotne vrednosti investicij v letih od 1976 do 1978 je bilo 64 odstotkov sredstev za investicije vloženi v gospodarsko dejavnost, 36 odstotkov pa v negospodarsko dejavnost.

TABELA: 11

Struktura investicij po značaju graditve in tehnična struktura ustvarjenih investicij v občini Ljubljana Vič-Rudnik

Struktura investicij po značaju graditve

leto	skupaj	gradbena dela	oprema z montažo	drugo
1975	100	42,8	52,4	4,8
1976	100	54,1	39,8	6,1
1977	100	53,6	41,1	5,3
1978	100	53,3	41,2	5,5

Tehnična struktura ustvarjenih investicij.

leto	skupaj	graditev novih zmogljivosti	razširitev rekonstr. moderniz.	vzdrževanje obstoječih zmogljivosti
1975	100	30,2	39,0	30,8
1976	100	44,3	34,0	21,7
1977	100	30,4	53,7	15,9
1978	100	40,6	44,5	14,9

* Iz strukture investicij po značaju graditve je razvidno, da se je delež investicij v gradbena dela po letih večal in je predstavljal preko 50 odstotkov vrednosti vseh investicij.

Ugodno tendenco nam kaže tehnična struktura ustvarjenih investicij, kjer se je povečala udeležba investicij v razširitev, rekonstrukcijo in modernizacijo, medtem ko so sredstva, namenjena za vzdrževanje obstoječih zmogljivosti, padla. Pomemben delež v tehnični strukturi ustvarjenih investicij predstavlja gradnja novih zmogljivosti, ki je po letih nihala.

Analiza investicijske potrošnje kaže, da so bila vlaganja v prvih dveh letih preteklega srednjeročnega obdobja prenizka, da bi bilo moč doseči hitrejšo gospodarsko rast. Izvajalo se je sicer nekaj večjih investicij kot n. pr. DO Elektrooptika – Center za elektrooptiko, Savske elektrarne – začetek prve faze izgradnje – daljnovoda, DO Tobačna tovarna – izgradnja in oprema za nov objekt proizvodnje, vendar se je večji del sredstev vlagalo v osnovna sredstva, ki so bila locirana izven občine in v panoge, ki

niso bile navedene kot prednostne v programu družbeno-ekonomskega razvoja občine za obdobje 1976–1980.

V letu 1978 so organizacije združenega dela najavile začetek vlaganj v vrsto večjih objektov na območju občine (DO Ilirija – Vedrog, DO Tiskarna Ljubljana, DO Hoja, DO Tovil). Precejšen del teh naj bi se izvajal v prednostnih panogah. Analiza izvrševanja teh investicij kaže, da so večinoma – zaradi problemov pri najemanju kreditov, uvoznih omejitev, pridobivanju potrebne dokumentacije, padanju lastnih sredstev pod planiran nivo, pa tudi zaradi nerealnega planiranja in nerealnih finančnih konstrukcij – zaostajale za terminkim planom izgradnje, tako da je investicijski efekt planiranih investicij pričakovati šele v začetku tega srednjeročnega obdobja.

6. Blagovna menjava s tujino

Gospodarske organizacije združenega dela so se v srednjeročnem planskem obdobju 1976–1980 intenzivno vključevale v mednarodno delitev dela. Dosežena je visoka stopnja rasti blagovne menjave s tujino, tako je bila realna stopnja rasti izvoza 17,4 odstotna, medtem ko je uvoz stagniral in je zabeležen 12,3 odstoten padec uvoza.

V vseh letih srednjeročnega obdobja so gospodarske organizacije z izvozom v celoti pokrile vrednost uvoza in jo v prvih treh letih tudi visoko presegle.

Planske usmeritve so se na področju izvoza ugodno izpolnjevale saj je dosežena ugodna regionalna usmeritev izvoza medtem ko se pri uvozu gospodarske organizacije niso vključevale v celoti v načrtane smernice. Še zmeraj so bile preveč vezane na uvoz blaga iz zahodnega tržišča, uvoženi repromaterial pa so premalo nadomeščale z domačim.

Doseženi ugodni rezultati s tujino so bili v prvih treh letih srednjeročnega obdobja predvsem posledica velikega vrednostnega izvoza DO Iskra TOZD Elektrooptika, ki je poleg tega, da je ustvarila več kot polovico vrednosti izvoza, dosegala tudi zelo visoke stopnje rasti. Ker se je organizacija preselila v novozgrajene prostore na območje druge občine, so bili v zadnjih dveh letih rezultati doseženi z blagovno menjavo slabši, vendar še vedno v skladu s planskimi usmeritvami.

V letu 1980 so bili zaradi velikih prizadevanj organizacij združenega dela in zaradi izvoznih restrikcij doseženi relativno ugodni rezultati. Dosežena je bila visoka stopnja rasti izvoza, medtem ko bo uvoz ostal na lanskoletni ravni.

- gospodarstvo razen trgovine

- v 000 din

* - v tekočih cenah

	I-XII/76	I-XII/77	IND	I-XII/78	IND	I-XII/79	IND
IZVOZ							
- zahodne države	99.212	105.690	106,5	119.639	113,2	142.164	118,8
- vzhodno evropske države	28.407	33.605	118,3	99.915	297,3	118.602	118,7
- države v razvoju	115.464	197.725	171,3	300.632	152	16.538	5,5
UVOZ							
- zahodne države	173.706	275.984	158,9	346.442	125,5	262.750	75,8
- vzhodno evropske države	2.173	3.660	168,4	5.935	162,2	9.537	160,7
- države v razvoju	-	-	-	-	-	-	-

*

Opomba: Iz območja občine se je preselila DO Iskra TOZD Elektrooptika, kar je povzročilo padec izvoza na trg dežel v razvoju.

Ocenjene realne stopnje rasti izvoza in uvoza po posameznih letih tega srednjeročnega obdobja so naslednje:

	1976	1977	1978	1979	1980	1976-80
IZVOZ	7	18	40	7	15	17,4
UVOZ	-30	30	16	-24	0	-12,3

7. Delitvena razmerja družbenega proizvoda

V obdobju 1970-1974 je bila dosežena dokaj visoka stopnja rasti družbenega proizvoda, saj je njegova povprečna letna nominalna rast znašala 15,7 odstotka. Nagla rast vseh oblik porabe: osebne, skupne in splošne je povzročila padec deleža akumulacije v družbenem proizvodu ter reproduktivne sposobnosti gospodarstva. Dosežena povprečna letna stopnja rasti osebnih dohodkov je precej preseгла rast družbenega proizvoda in akumulacije gospodarskih organizacij.

Temeljne usmeritve iz programa družbeno-ekonomskega razvoja občine za obdobje 1976-1980 so bile:

- naraščanje dela dohodka, ki ga gospodarstvo deli za poslovne sklade in amortizacijo po najmanj 12 odstotni stopnji rasti oziroma za najmanj 4 indekssne točke hitreje od rasti družbenega proizvoda,

- naraščanje sredstev za skupno in splošno porabo, ki jih zagotavlja gospodarstvo za najmanj 2 indekssni točki počasneje od rasti družbenega proizvoda, kar bi omogočilo hitrejše povečanje deleža sredstev za poslovne sklade in pospešeno amortizacijo ter s tem hitrejše oblikovanje sredstev za investicije od rasti družbenega proizvoda,

- naraščanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov v prvih dveh letih planskega obdobja za 1-2 indekssni točki počasneje od produktivnosti dela in v drugi polovici srednjeročnega obdobja usklajeno z rastjo produktivnosti dela.

V analiziranem obdobju 1976-1980 se navedene osnovne usmeritve niso uresničevale, kajti še vedno so bile prisotne negativne tendence iz preteklega obdobja. Prehitra rast splošne in skupne porabe, v prvih letih srednjeročnega obdobja tudi osebne porabe, ter prepočasna rast sredstev akumulacije so povzročili,

da se planirana struktura delitve družbenega gospodarstva ni uresničevala.

Analiza porabe sredstev za razširitev materialne osnove dela kaže, da je kljub dokaj ugodni rasti le-teh, ostajalo organizacijam vedno manj sredstev za razširjeno reprodukcijo zlasti zaradi rasti plasmajev, prispevkov za gospodarsko infrastrukturo, anuitet ter drugih dajatev, ki se še izločajo iz teh sredstev.

TABELA: 13

- udeležba v DP v %

	DOS. 1976	DOS. 1977	DOS. 1978	DOS. 1979	DOS. 1980	PLAN x 1980
- osebna poraba	43,9	44	43,4	44,4	42	39,6
- splošna in skupna poraba	31,3	24,7	21,8	22,9	21,5	22,4
- sredstva za razširitev mat. osnove dela	24,8	31,3	34,8	32,9	36,5	38

Prav tako je hitra rast nominalnih osebnih dohodkov povzročila prehitro rast realnih osebnih dohodkov glede na planske usmeritve.

- realne stopnje v %

	DOS. 1976	DOS. 1977	DOS. 1978	DOS. 1979	DOS. 1980	OCENA 76-80	PLAN+
- povprečni neto OD na zaposlenega	2,5	5,6	7,2	1,8	-8	1,5	2,6
- produktivnost ++	1	4,7	3,8	5	3,7	3,6	3,6

Osebnih dohodki so se v prvih treh letih analiziranega obdobja gibali brez prave povezave z rastjo produktivnosti, saj so presešli doseženo stopnjo rasti produktivnosti, prav tako je njihova rast preseгла planirano za srednjeročno obdobje.

+ za 1980 je navedena delitev, ki so jo OZD iz območja občine planirale v izhodiščnem letu srednjeročnega obdobja - letu 1975
++ produktivnost - DP/Z

Nasprotno pa je v zadnjih dveh letih prišlo do popolnega preobrata, saj je bila v letu 1979 znižana rast osebnih dohodkov, medtem ko je bila v letu 1980 stopnja rasti celo negativna. Počasnejša rast mase osebnih dohodkov je zelo ugodno vplivala na rast sredstev za razširitev materialne osnove dela, istočasno pa je povzročila višji padec življenjskega standarda kot je bilo prvotno predvideno.

B. OSNOVNE ZNAČILNOSTI GOSPODARSKEGA RAZVOJA

Uresničevanja plana družbeno-ekonomskega razvoja je potekalo v pogojih intenzivnih družbeno-ekonomskih sprememb. Sprejetih je bilo vrsto sistemskih aktov, ki so bistveno vplivali na pogoje gospodarjenja. Med nje štejemo predvsem: zakon o združenem delu, zakon o ugotavljanju in delitvi celotnega prihodka in dohodka, ter druge, ki se nanašajo na ekonomske odnose s tujino, bančno poslovanje itd.

Gospodarske organizacije so v prvih treh letih srednjeročnega obdobja, z izjemo leta 1976, dosegale dokaj ugodne rezultate na področju rasti družbenega proizvoda in delno v blagovni menjavi s tujino. Pri vseh ostalih pokazateljih uspešnosti gospodarskega razvoja pa se nadaljujejo neugodne tendence, ki so bile prisotne tudi v preteklem srednjeročnem obdobju: ekstenzivno zaposlovanje, prehitra rast osebnih odhodkov, zlasti v primerjavi z doseženo rastjo produktivnosti, prevelika odsotnost kvalitetnih dejavnikov razvoja, velika vezanost na uvoz repromateriala, velika razdrobljenost investicij, velika vezanost na bančni kapital pri investiranju ter odsotnost združevanja sredstev, neugodni delitveni proporciji družbenega proizvoda itd. Dosežena gospodarska rast je bila predvsem posledica rasti zaposlovanja. Tako da lahko rečemo, da je bila dosežena kvantiteta, ne pa kvaliteta rasti. Poleg tega je bila dosežena rast družbenega proizvoda nižja kot v ostalih ljubljanskih občinah, tako da občina po gospodarski moči še vedno ostaja na zadnjem mestu v Ljubljani.

Posledica navedenih neugodnih gibanj in tudi investicijskega zatišja v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja je bila, da se je občina znašla konec leta 1978 skoraj v vseh kazalcih gospodarske razvitosti na zadnjem mestu med ljubljanskimi občinami. Tako je po stopnji odpisanosti osnovnih sredstev z doseženimi 78,2 odstotki na prvem mestu, po ustvarjenem družbenem proizvodu na prebivalca z 2.200 USA \$ na zadnjem mestu in prispeva le 11,5 odstotka k ustvarjenemu družbenemu proizvodu mesta.

Leto 1979 predstavlja preobrat v gospodarskih gibanjih. Zaostrena gospodarska situacija, sprejeti sistemski ukrepi ter široka družbena akcija podvzeta v začetku leta 1980 so povzročili padec rasti realnih osebnih odhodkov, zaposlovanja ter zmanjševanja uvoza. Ob pozitivnih premikih pa zasledimo negativne trende, ki so predvsem velik porast cen in zaostajanja nekaterih investicij za terminkim planom. Zmanjšan uvoz opreme ter surovin potrebnih za nemoten potek proizvodnje je imel za posledico zmanjšanje proizvodnje. Ta problem je prišel najbolj do izraza v kovinski in kemični industriji.

Kljub navedenemu so gospodarske organizacije finančno dokaj uspešno poslovale, število organizacij z izgubo med letom se je manjšal, prav tako je padla tudi višina izgube.

Ne območju občine še vedno posluje nekaj organizacij z nizko akumulativno in reproduktivno sposobnostjo.

Nekaj organizacij še vedno nima izoblikovanega ustreznega proizvodnega programa, izvedene potrebne spremembe samoupravne organiziranosti, tako da lahko rečemo, da so se OZD vse preveč ukvarjali s tekočimi problemi namesto, da bi iskali svoje mesto na bodočem trgu. Še zlasti je pereča problematika slabega izkoriščanja notranjih rezerv, kot n.pr. delovnega časa, strojnih kapacitet, znanja ipd., ki je precej vplivala na doseganje slabših poslovnih uspehov kot je bilo realno možno.

Analiza razvoja posameznih področij gospodarstva kaže, da se niso vključile v planirani razvoj zlasti: kmetijstvo, malo gospodarstvo, gostinstvo in turizem.

V kmetijstvu se še vedno ni našlo ustreznih rešitev za saniranje težkega ekonomskega položaja organizacij združenega dela

družbenega sektorja. Samoupravna interesna skupnost za razvoj kmetijstva ni zažvela tako, da bi lahko v večji meri posegla v rast proizvodnje v privatnem sektorju. Še zlasti je zaskrbljujoče odlaganje izgradnje nove mlečne farme Brest, ki bi morala prispevati k planirani rasti proizvodnje mleka.

V malem gospodarstvu ni prišlo do bistvenih premikov v zasebnem sektorju, ki je zlasti deficitaren na področju storitvene obrti. Še vedno je ostalo nerešeno vprašanje stimuliranja njegovega razvoja, predvsem pa se še ni našlo ustreznega načina financiranja izgradnje novih objektov namenjenih tej obrti.

Razvoj gostinstva in turizma tudi ni sledil začrtanim smernicam. Ugodna lega občine ob obeh vpadnicah iz Evrope proti morju ni ustrezno izkoriščena. Inicijativa je bila prepuščena predvsem zasebnemu sektorju, ki bi lahko in moral predstavljati le dopolnilno ponudbo družbenemu sektorju.

Investicijsko zatišje v začetku srednjeročnega obdobja in neizpolnjevanje planov investicij v zadnjih letih srednjeročnega obdobja pa so povzročili, da je bil tudi razvoj ostalih področij počasnejši od možnega. Pri tem je potrebno zlasti izpostaviti razvoj industrije, ki je bil pogojen z izvedbo vrste novih investicij. Po ustvarjenem družbenem proizvodu predstavljajo industrijske organizacije z 42 odstotki nosilca rasti gospodarske moči občine, zato njihov počasnejši razvoj zaviralno vpliva na družbeno-ekonomski razvoj cele občine.

C. OSNOVNE ZNAČILNOSTI SOCIALNEGA RAZVOJA

Nižja gospodarska moč občine, razpršene gradnje, velika površina so še pred vstopom v novo srednjeročno obdobje 1976–1980 povzročili, da je občina po opremljenosti zaostajala za drugimi ljubljanskimi občinami. Poleg tega so bile krajevne skupnosti znotraj nje zelo različno opremljene z objekti družbenega standarda. V srednjeročnem obdobju 1976–1980 je z gradnjo objektov po sprejetem programu gradenj iz samopriskevka ter izven njega, sicer prišlo do dviga družbenega standarda, ni pa prišlo do izenačevanja le-tega med ljubljanskimi občinami in krajevnimi skupnostmi znotraj občine same, kot je bilo planirano.

Kljub temu da so bile v srednjeročnem obdobju 1976–1980 zgrajene 3 nove osnovne šole, 5 vzgojno-varstvenih zavodov oz. enot, ter vrsta drugih objektov, se je občina konec tega planskega obdobja znašla po odstotku zаетja otrok s 36,6 odstotki na zadnjem mestu med vsemi ljubljanskimi občinami, po doseženem koeficientu učne izmene je z koeficientom 1,3 na zadnjem mestu, po številu prebivalcev na enega zdravstvenega delavca je z 226 prebivalci na zadnjem mestu, po koristni površini telesnokulturnih objektov je z 1,01 m² na prebivalca na predzadnjem mestu (za njo je le občina Center) itd.

Občina je po rasti prebivalstva sicer zaostajala za drugimi ljubljanskimi občinami in se je gibala v okviru planiranih stopenj rasti. Kljub navedenemu pa ji je zaradi velikega zaostanka iz preteklosti ter neizpolnjevanja plana gradenj novih objektov, uspelo v preteklih letih tekočega srednjeročnega obdobja le delno pokriti primanjkljaj iz preteklih let, prav tako pa ni uspela zagotoviti zmogljivosti za pokritje novih potreb.

Analiza izvajanja plana socialnega razvoja občine kaže, da se plani zadovoljivo izpolnjujejo v socialnem skrbstvu, raziskovalni, kulturni dejavnosti in telesni kulturi. Do velikih odstopanj pa je prišlo v izvrševanju programa vzgoje in izobraževanja, otroškega varstva, kjer je bila širitev osnovne dejavnosti vezana predvsem na odpiranje novih kapacitet. Kot osnovni razlog nedoseganja planskih usmeritev samoupravne interesne skupnosti navajajo kasnitve pri izgradnji objektov. Do teh je prišlo večinoma zaradi dolgotrajnih postopkov pri pridobivanju potrebne dokumentacije in ustreznih zemljišč ter neusklajenega delovanja vseh dejavnikov.

V začetku srednjeročnega obdobja 1976–1980 je bila izvedena sprememba v samoupravni organiziranosti družbenih dejavnosti. Ustanovljene so bile občinske samoupravne interesne skupnosti (socialno skrbstvo, socialno varstvo, vzgoja in izobraževanje, otroško varstvo, kultura, telesna kultura). Zažvelo je delo delega-

cij in uveljavljati se je začela svobodna menjava dela, ki pa se v prvih letih še ni uveljavila v zaželeni meri. Prav tako so še problemi v vsebinskem povezovanju samoupravnih interesnih skupnosti na istih in različnih ravneh za hitrejšo in racionalnejšo reševanje odprtih vprašanj. Prepočasni so se tudi izvajale spremembe v samoupravni organiziranosti organizacij združenega dela s področja negospodarstva, premajhen pa je bil tudi njihov vpliv na hitrejšo uveljavljanje svobodne menjave dela.

D. OSNOVNE ZNAČILNOSTI PROSTORSKEGA RAZVOJA

Ljubljana se je v preteklem obdobju neenakomerno razvijala. Severni del mesta se je hitro razvijal ter dosegel v primerjavi z južnim delom zelo veliko prednost tako v gospodarskem pogledu kot tudi po opremljenosti z objekti socialnega in prostorskega standarda. Osnova hitrejšemu razvoju je bila živahna investicijska dejavnost, ki je precej preseгла doseženo v občini Ljubljana Vič-Rudnik.

Nagel razvoj drugih ljubljanskih občin je povzročil, da so severne občine že izkoristile svoj prostor in posegajo z urbanimi in industrijskimi površinami že v kvalitetna kmetijska zemljišča.

Hitra rast prebivalstva je bila nenehno v neskladju z realnimi možnostmi razvoja gospodarske in ostale infrastrukture. Občina se zaradi kasnitve novelacije GUP-a ni razvijala po nekem premišljenem načrtu, ampak na podlagi improvizacij in ob upoštevanju kratkoročnih interesov in potreb. Dolgotrajni postopki pri pridobivanju vse potrebne dokumentacije, zasledovanje individualnih interesov pred družbenim so povzročili veliko število črnih gradenj.

Hkrati je razpršena, neorganizirana gradnja povzročila nizko gostoto zidave, ki je v občini kar dvainpolkrat nižja od poprečja ljubljanskih občin. To ima za posledico slabo opremljenost naselij s komunalno in drugo družbeno in prostorsko infrastrukturo.

Za srednjeročno obdobje 1976–80 je bil postavljen tak plan razvoja prostorske infrastrukture, ki bi omogočil dvig tega standarda v občini ter istočasno tudi doseganje planiranega družbenega in ekonomskega razvoja. Plan se v preteklem srednjeročnem obdobju zaradi vrste dejavnikov ni zadovoljivo izpolnjeval. Med osnovne razloge štejem: neusklajeno delovanje vseh dejavnikov, nerešeni problemi financiranja nekaterih infrastrukturnih objektov, kasnitev novelacije GUP-a, pomanjkanja sredstev ter zaostrenih kreditnih pogojev.

Do največjih odstopanj je prišlo pri izvajanju plana stanovanjske gradnje, dosežena je bila le 74 odstotna realizacija srednjeročnega plana pri gradnji objektov osnovne preskrbe prebivalstva, kjer so bile zgrajene le štiri od predvidenih devetih samopostrežnih trgovin; na področju družbenih dejavnosti pa so največja odstopanja od planiranih prisotna na področju kulture. Izgradnja objektov družbenega standarda iz sredstev samoprispevka II. je sicer v zakasnitvi, vendar bodo vsi objekti dograjeni do konca leta 1982, ki je zadnje leto predvideno za realizacijo tega programa.

Kljub navedenemu je prišlo do pozitivnega premika v izboljšanju pogojev socialnega in družbenega standarda. Razkorak med občino Ljubljana Vič-Rudnik ter ostalimi ljubljanskimi občinami je še vedno prisoten in ga bo potrebno postopno odpravljati v srednjeročnem obdobju 1981–1985.

II. KLJUČNI PROBLEMI RAZVOJA V OBDOBJU 1976 – 1980

Analiza izvajanja programa družbenoekonomskega razvoja občine v preteklem srednjeročnem obdobju kaže dokaj ugodno sliko. Planirane stopnje rasti posameznih kazalcev družbenoekonomskega razvoja so v večini primerov dosežene oziroma celo presežene. Do večjih odstopanj je prišlo le na področju uvoza ter udeležbi produktivnosti v rasti družbenega proizvoda. Pri tem lahko odstopanja na področju uvoza ocenimo kot ugodna.

Kljub navedenemu pa podrobnejša analiza posameznih področij gospodarjenja kaže, da so na marsikaterem področju na katerem so dosežene stopnje rasti enake planiranim, odsotni kvalitetni premiki v smislu planskih usmeritev. Tako štejem med ključne probleme srednjeročnega obdobja 1976 – 1980:

- premajhna udeležba kvalitetnih dejavnikov v rasti družbenega proizvoda in to predvsem kot posledica prenizkega izkoriščanja strojnih in delovnih zmogljivosti, premajhnega uvajanja sodobne organizacije v proizvodnjo in poslovanje, premajhnega uvajanja sodobnih znanstvenih dosežkov, zlasti pa dosežkov lastne inventivne dejavnosti in drugih;

- prevelika vezanost na uvoz repromateriala iz zahodnih tržišč ter premajhno nadomeščanje uvoženega z domačim repromaterialom;

- prevelika razdrobljenost investicij, prenizek delež vlaganj v modernizacijo proizvodnje ter v prednostne dejavnosti oziroma panoge;

- delitev osebnih dohodkov kot prave povezave z doseženimi rezultati dela;

- zaostajanje investicij tako gospodarskih kot v objekte prostorskega in socialnega standarda za sprejetimi roki njihove gradnje;

- neracionalno koriščenje prostora, ki se odraža v odtujevanju dobre kmetijske zemlje primarni rabi;

- neusklajen razvoj na področju stanovanjske gradnje ter gradnje spremljajočih objektov, ki je zahteval drago dopolnjevanje prostora z nekaterimi objekti (šole, trgovine, VVO, poslovni prostori za proizvodno in storitveno obrt itd.).

Poleg navedenih so bili prisotni še nekateri drugi neugodni trendi, katere ne štejem med ključne probleme in so nakazani v analizi razvoja občine v preteklih letih.

III. DRUŽBENOEKONOMSKI RAZVOJ V OBDOBJU 1981–1985

A. TEMELJNI CILJI RAZVOJA

Osnovni cilji razvoja v srednjeročnem obdobju so:

- nadaljnje dograjevanje samoupravnih socialističnih odnosov na ustavnih in zakonskih temeljih na vseh področjih združenega dela,

- nadaljnje razvijanje samoupravne organiziranosti delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih v občini,

- nadaljnem razvijanju in poglobljanju dohodkovnega povezovanja z drugimi organizacijami združenega dela, ne glede na občinske in republiške meje,

- nadaljnje in doslednejše uveljavljanje svobodne menjave dela med delavci v gospodarstvu in delavci v družbenih dejavnostih, med delavci TOZD in delavci v delovnih skupnostih skupnih služb in na drugih področjih svobodne menjave dela.

- postopno izenačevanje družbeno ekonomskih pogojev in drugih pogojev za življenje in delo vseh delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih, v občini ter z drugimi ljubljanskimi občinami,

- doseganje stabilnejšega in dinamičnejšega gospodarskega in družbenega razvoja ob povečanju produktivnosti dela, ekonomičnosti poslovanja, družbeni donosnosti naložb in akumulativnosti gospodarstva,

- doseganje policentrično usmerjenega razvoja kot osnove za približanje kraja dela kraju prebivališča ter za boljše povezovanje oskrbnih, družbenih in drugih dejavnosti,

- nadaljnje izgrajevanje sistema samoupravnega družbenega planiranja v cilju doseganja kvalitetnejšega vključevanja vseh vidikov in nosilcev planiranja,

- aktivno varovanje okolja kot osnove za zdrave in humane življenjske pogoje, zaščito tal, zraka, rastlinskega in živalskega sveta pred škodljivimi posegi,

- utrjevanje enotnega sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

B. GLOBALNI KAZALCI RAZVOJA

DEMOGRAFSKI RAZVOJ

Izhajajoč iz dosedanjih demografskih gibanj in planirane stanovanjske gradnje predvidevamo do konca srednjeročnega obdobja naslednje gibanje števila prebivalcev:

leto	št. prebivalcev	povpr. st. rasti
1980	77000	-
1981	78200	1,6
1982	79600	1,8
1983	81300	2,1
1984	83000	2,1
1985	84200	1,4
1981-85		1,8

Povprečna letna stopnja rasti bo 1,8 odstotna, kar predstavlja povečanje za 0,5 - točke v primerjavi z doseženo v preteklem obdobju in za 0,1 - manj kot je planirano za mesto Ljubljano.

Planirana rast prebivalstva je računana na osnovi dosedanjih trendov naravnega prirasta ter planirane stanovanjske gradnje po posameznih letih srednjeročnega obdobja. Do velikega porasta bo prišlo v mestnem delu občine z dograditvijo soseske v Trnovem, izgradnjo stanovanjskih enot ob Jurčkovih poti in v Murglah, ter z začetkom gradnje nove soseske ob Jamovi cesti (VS-3). Prav tako pa bo stanovanjska gradnja na izvenmestnem območju, kjer pričakujemo izgradnjo 1000 enot, povečala število prebivalcev v izvenmestnih in primestnih krajevnih skupnostih.

TABELA 15

BILANCA PRIDOBIVANJA DRUŽBENEGA PROIZVODA OBČINE V OBDOBJU 1981 - 1985

dejavnost/leto	1980	STR	1985	STR	IND	Ø st.rasti
- industrija	1 632 457	33,9	2 073 220	34,6	127	4,9
- kmetijstvo	193 644	4,0	241 280	4,0	124,6	4,5
- gozdarstvo	86 851	1,8	103 178	1,7	118,8	3,5
- gradbeništvo	203 867	4,2	252 040	4,2	123,6	4,4
- promet in zveze	290 659	6,1	351 697	5,9	121,0	3,9
- trgovina	1 029 952	21,4	1 301 859	21,7	126,4	4,8
- gostinstvo in turizem	81 226	1,7	99 258	1,7	122,2	4,1
- obrt	757 137	15,8	943392	15,7	124,6	4,5
- finance in druge posl. storitve	314 263	6,5	371 773	6,2	118,3	3,4
- drugo gospodarstvo	214 544	4,5	254 878	4,3	118,8	3,5
Skupaj	4 804 600	100	5 992 575	100	124,7	4,5

TABELA: 14

KS	1980	1985	IND	st. rasti
- mestne KS	34820	39200	112,6	2,4
- primestne KS	16000	17640	110,3	1,2
- izvenmestne KS	26180	27360	104,5	1,2
Skupaj	77000	84200	109,4	1,8

Planirana rast števila prebivalstva upošteva okoli 1 odstoten naravni prirast prebivalstva ter 0,8 odstotni priselitveni prirast. S tem se bo število prebivalcev povečalo za 7200, od tega 4100 na račun naravnega ter 3100 na račun priselitvenega porasta.

Število gospodinjstev se bo povečalo od 24838 doseženih v letu 1980 na 28067 v letu 1985. Ocenjujemo, da se bo še nadalje nižal delež kmečkega prebivalstva. Stopnja deagrarizacije v preteklosti je bila 3,5 odstotna. S socialno ekonomskimi ukrepi se bo stopnja deagrarizacije sicer morala znižati, vendar bo še doseženo 2 odstotka letno, tako da bo konec srednjeročnega obdobja 3450 kmečkih prebivalcev.

DRUŽBENI PROIZVOD

Z dogovorom o temeljnih družbenega plana občine za obdobje 1981-1985 je opredeljena 4,5 odstotna realna povprečna letna stopnja rasti. Z njeno realizacijo bo omogočena rast gospodarske moči občine, ki je merjena z razmerjem družbenega proizvoda na prebivalca za 2,6 odstotkov povprečno letno.

Planirana stopnja rasti družbenega proizvoda, ki je 4,5 odstotkov letno, predstavlja v zaostrenih pogojih gospodarjenja zelo zahtevno nalogo in bo temeljila predvsem na novih investicijah, izkoriščanju notranjih rezerv, uvajanju kvalitetnih dejavnikov razvoja ter tudi na intenzivnem vključevanju v mednarodno delitev dela.

Omejena sredstva za investiranje, ki bodo predvsem posledica počasnejše gospodarske rasti ter kreditnih omejitev, bodo povzročila, da bo dan poudarek predvsem na boljše izkoriščanje strojnih in delovnih zmogljivosti, uvajanju sodobne organizacije ter novih znanstvenih dosežkov in drugih kvalitetnih dejavnikov razvoja v proizvodnjo in poslovanje organizacij združenega dela.

V primerjavi z doseženo stopnjo rasti iz preteklega srednjeročnega obdobja, ki je bila 6,2 odstotna, pomeni načrtovana stopnja znižanje gospodarske aktivnosti v občini. Istočasno pa je to za 1 odstotek hitrejša rast kot je planirana za družbeni proizvod v mestu Ljubljani in SR Sloveniji.

TABELA 16

GOSPODARSKA RAST OBČINE V OBDOBJU 1981 - 1985

Elementi / leta.	1980	1981	1982	1983	1984	1985
- družbeni proizvod ^x v 000 din	4.804.600	4.972.761	5.176.644	5.440.653	5.696.364	6.992.575
- število prebivalcev	77.000	78.200	79.600	81.300	83.000	84.200
- DP na prebivalca v din	62.400	63.590	65.030	66.920	68.630	71.170
- povprečna letna realna stopnja rasti		= 4,5				
- povprečna letna rast števila prebivalcev		= 1,8				
- povprečna letna rast gospodarske moči občine		= 2,6				

x - v družbenem proizvodu ni všteta vodnogospodarska dejavnost, zaradi odselitve OZD na območje druge občine

Glede na planirane roke dokončanja nekaterih večjih investicij bodo dosežene višje stopnje rasti družbenega proizvoda, predvsem v letih 1983 (5,1%) ter 1985 (5,2%), medtem ko bodo v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja pod povprečjem.

V srednjeročnem obdobju bodo dosežene visoke stopnje rasti v industriji in trgovini, sledila pa jim bo še obrt. Navedene dejavnosti so tiste, v katerih je prijavljeno največ investicij. Nekateri od investicijskih projektov so tik pred dokončanjem, tako da je investicijski efekt pričakovati v začetnih letih srednjeročnega obdobja. Prikazane stopnje rasti so relativen pokazatelj, saj povzroči vsako dokončanje nove večje investicije v dejavnostih, ki so po ustvarjenem družbenem proizvodu manj močne, takojšen visok skok realne rasti družbenega proizvoda.

Zelo zahtevne naloge pa so postavljene na področju delitve družbenega proizvoda.

Osnovna usmeritev za srednjeročno obdobje je, da morajo vse oblike porabe zaostajati za rastjo družbenega proizvoda, v cilju zagotovitve hitrejše rasti sredstev za razširitev materialne osnove dela. Rast sredstev za osebno porabo, skupno in splošno porabo, bo zaostajala za rastjo družbenega proizvoda za najmanj 10-odstotkov. Poleg tega pa tudi druge obremenitve, za katere se sredstva izločajo iz čistega dohodka, ne bodo smele preseči planirane stopnje rasti družbenega proizvoda. To velja za sredstva namenjena za izgradnjo luške, energetske, cestne in druge infrastrukture.

TABELA 17

RAZPOREJANJE DRUŽBENEGA PROIZVODA

Elementi / leta	1980 ⁺	STR	1985 ⁺	STR	IND	- v 000 din
						- v cenah 1979
						Ø st. rasti
- razporejeni družbeni proizvod	4.804.600	100	5.992.575	100	124,7	4,5
- sredstva za osebno in skupno porabo v OZD	1.784.230	37,1	2.182.100	36,4	122,3	4,05
- sredstva za skupno in splošno porabo	1.309.390	27,3	1.601.400	26,7	122,3	4,05
- sredstva za razširi- tev materialne osno- ve dela	1.283.560	26,7	1.691.895	28,2	131,8	5,7
- sredstva za druge namene	427.420	8,9	517.180	8,6	121	3,9

+ Delitev družbenega proizvoda se razlikuje od dosežene v združenem delu občine zabeležene v preteklih letih, ker so se upoštevali podatki za združeno delo občine in ne samo za gospodarstvo.

Ob navedeni predpostavki izračunana delitev družbenega proizvoda kaže, da se bo udeležba sredstev za razširitev materialne osnove dela povečala za 1,6 strukturne točke, medtem ko bo udeležba sredstev za osebno porabo v OZD padla za 0,7 odstotka in sredstev za splošno in skupno porabo za 0,6 odstotka.

Ker je navedena rast računana na izhodiščno 1980. leto, ko so bila delitvena razmerja izredno izboljšana, predstavljajo nave-

dene strukturne spremembe kljub počasnim premikom zahtevno nalogo.

Planirani cilj bo dosežen ob predpostavki racionalne rasti zaposlovanja, ki ne bo smela preseči 1,9 - povprečne letne stopnje ter omejitve ralne rasti osebnih dohodkov na 1,5 - odstotno povprečno letno rast.

ZAPOSLOVANJE

V gospodarstvu in negospodarstvu občine ugotavljamo v preteklem obdobju umirjeno rast zaposlovanja, saj je število zaposlenih naraščalo po 2,5 odstotni povprečni letni stopnji. Le-ta je za 0,4 odstotka preseгла planirano rast v obdobju 1976-1980.

Na osnovi racionalnega zaposlovanja s preusmeritvijo ekstenzivnega na intenzivno zaposlovanje ter v luči razmerij razvoja gospodarstva in družbene dejavnosti v občini je planirano, da bo

zaposlovanje naraščalo za 1,9 odstotno povprečno letno stopnjo rasti. Pri tem bo znašala rast v gospodarstvu 1,8 odstotka povprečno letno. Zaradi predvidenih novih investicij v družbenih dejavnosti bo zaposlovanje v negospodarstvu naraščalo po povprečni 2 odstotni letni stopnji.

Število zaposlenih se bo povečalo od 17579 v letu 1980 na 19249 v letu 1985, oziroma za 1670 delavcev. Od tega se bo zaposlilo v gospodarstvu okoli 1100 in v negospodarstvu okoli 570 delavcev. Prednost pri zaposlovanju bodo imeli mladi, ki prihajajo iz šol, vendar le v okviru plana zaposlovanja občine.

TABELA 18 ZAPOSLENI PO PODROČJIH DEJAVNOSTI V LETIH 1980 in 1985

	1980	1985	Ø stop.rasti	IND
Zaposleni	17.579	19.249	1,9	109,5
Gospodarstvo	11.878	12.887	1,7	108,5
- industrija	5.724	6.238	1,8	109
- kmetijstvo in ribištvo	86	93	1,6	108
- gozdarstvo	273	294	1,6	108
- gradbeništvo	908	985	1,7	108,5
- promet in zveze	490	527	1,5	107,5
- trgovina	2.043	2.214	1,7	108,5
- gostinstvo in turizem	251	272	1,7	108,5
- obrt	836	900	1,5	107,5
- komunalne in stanovanjske dej.	442	477	1,7	108,5
- finančne, tehnične in poslovne storitve	825	886	1,5	107,5
Negospodarstvo	5.701	6.269	2	109,9
- izobraževanje, znanost, kultura	3.835	4.054	1,2	105,8
- zdravstvo in socialno varstvo	1.152	1.461	4,9	126,9
- DPS, SIS, DPO	714	754	1,1	105,6

Projekcija zaposlenosti po povprečni letni stopnji za okoli 1,9 odstotka je nekoliko nižja od stopnje rasti v preteklem petletnem obdobju. Nižja stopnja rasti temelji na doslednem izvajanju racionalne politike zaposlovanja v skladu z dogovorjeno kadrovske politiko v Ljubljani, kakor tudi na realizaciji investicijskih programov, ki vključujejo predvsem kapitalno intenzivne naložbe. Le z doslednim izvajanjem politike zaposlovanja bo ob načrtovani stopnji rasti družbenega proizvoda za 4,5 odstotka letno moč uresničiti načrtovano 2,5% stopnjo rasti produktivnosti.

Večjo dinamiko stopnje rasti števila zaposlenih v gospodarstvu predvideva industrija - 1,9 odstotno kjer se bo predvidoma povečalo število zaposlenih za 573 delavcev.

Stopnja rasti števila zaposlenih bo v gospodarstvu najvišja na področju trgovine, gostinstva in turizma ter gradbeništva, najnižja pa bo predvidoma v področju obrti in prometa in zvez.

Zaposlovanje v negospodarstvu bo raslo po povprečni stopnji 2-odstotka letno. Porast zaposlenih bo predvsem posledica izgradnje novih objektov iz samoprispevka II in drugih virov. Tako se bo z izvedbo planiranih investicij v otroškem varstvu zaposlilo 29,8%, v zdravstvu 20,3%, v osnovnem šolstvu 18% ter v raziskovanju in usmerjenem izobraževanju 16,2% od vseh planiranih novih delavcev. Zato bo najvišjo stopnjo rasti zaposlovanja imelo zdravstvo in socialno varstvo, sledi izobraževanje, znanost in kultura, na zadnjem mestu pa so DPS, SIS, DPO.

Zaradi sodobnega tehnološkega napredka se problem zaposlovanja izraža tudi z vidika strokovne strukture zaposlenih. Zato se zaposlitev novih delavcev ne kaže le v kvantitativni, temveč tudi v kvalitativni luči. Kvalifikacijska struktura zaposlenih v občini je sicer visoka in nad povprečjem republike Slovenije, vendar je tako stanje posledica prisotnosti velikega števila organizacij iz področja znanstveno raziskovalnih dejavnosti ter fakultet v občini, ki zaposlujejo visoko strokovne delavce.

Kvalifikacijska struktura gospodarskih organizacij pa je nezadovoljivo nizka. Z doslednim izvajanjem kadrovske politike ter sistemom izobraževanja in štipendiranja bomo v prihodnjem srednjeročnem obdobju zagotovili povečanje deleža strokovno usposobljenih delavcev tudi v gospodarskih organizacijah ter zmanjšanje deleža nekvalificiranih delavcev.

TABELA: 19

	visoka	višja	srednja	nižja	visokokval. delavci	kvalific. delavci	polkval. delavci	nekvalif. delavci
Občina Lj. Vič-Rudnik združeno delo	13,5	4,3	18,2	8,3	3,2	22,9	13,7	15,9
Ljubljanske občine združeno delo	9,0	5,4	20,0	9,1	3,7	26,1	12,9	13,8
Občina Lj. Vič-Rudnik gospodarstvo	5,5	2,3	14,0	7,8	3,8	30,4	16,4	19,8
Ljubljanske občine gospodarstvo	4,6	3,2	16,6	8,8	4,5	31,3	14,9	16,1

Kvalifikacijska struktura zaposlenih v občini Ljubljana Vič-Rudnik v združenem delu in v gospodarstvu v letu 1978.

INVESTICIJE

V srednjeročnem obdobju se bodo izvajale predvsem investicije, ki bodo ustrezale sprejetim družbenim kriterijem tj. investicije v izvozno usmerjeno, visoko produktivno, surovinsko, energetska in transportno manj zahtevno proizvodnjo, investicije v preskrbo prebivalstva ter v tiste objekte socialnega in prostorskega standarda, ki bodo omogočili postopno izenačevati standard z doseženim v drugih ljubljanskih občinah.

Za doseganje gospodarskega razvoja ter usklajenega gospodarskega, socialnega in prostorskega razvoja se bo v gospodarstvu investiralo predvsem v gospodarsko propulzivne in deficitarne panoge. Razvijale se bodo industrija, trgovina osnovne preskrbe, malo gospodarstvo ter kmetijstvo in gostinstvo. V socialni sferi bodo imeli prednost otroško varstvo, osnovno izobraževanje, zdravstvo in znanstvenoraziskovalna dejavnost. V prostorskem razvoju pa bodo prednostne investicije, ki bodo omogočile doseči planiran družbeno-ekonomski razvoj občine. Prav tako bo dan poudarek na razvoj telefonije in energetskega omrežja.

Zaradi pomanjkanja sredstev, ki je pogojeno z zaostreno bančno politiko, bodo imeli prednost investicijski projekti, ki ustrezajo kriterijem in so že začeti v preteklem srednjeročnem obdobju, ter imajo hkrati v čim večji meri zagotovljena lastna in združena sredstva.

Že v začetku srednjeročnega obdobja 1981-1985 bo v industriji končanih nekaj večjih investicijskih projektov. Med najpomembnejše za realizacijo planirane gospodarske rasti občine štejemo investicije DO Ilirija-Vedrog, DO Tiskarne, DO Tovil. V sredi srednjeročnega obdobja bodo končane še druge večje investicije kot npr. DO Kovinske industrije Ig, DO Hoje.

K planirani rasti družbenega proizvoda bodo pripomogle tudi investicije v trgovinski dejavnosti, kjer predvidevamo dokončanje več investicij v trgovini na debelo. Med največjimi so investicije DO Agrotehnike, DO Kemofarmacije ter DO Merkur Kranj.

V cilju približanja delovnega mesta kraju prebivanja se bodo odpirali tudi manjši obrati v izvenmestnih krajevnih skupnostih. Tako so že prijavljeni obrati v KS Turjaku, Horjulu in KS Velikih Laščah. V mestnem delu se bodo novi objekti gradili v že oblikovanih, a še neizkoriščenih industrijskih conah. Poudarek bo tu dan na projekte, ki potrebujejo manj prostora in so kapitalno intenzivne. Na primestnem in izvenmestnem delu občine pa bodo cone rezervirane za prostorsko zahtevnejše projekte.^x

BLAGOVNA MENJAVA S TUJINO

V srednjeročnem obdobju bo poudarek na izboljšanju strukture in dinamike blagovne menjave. Predvidoma bo izvoz pora-

stel za 9 odstotkov povprečno letno, medtem ko bo stopnja rasti uvoza 3 odstotna. Ostali cilji so enaki že postavljenim v preteklem srednjeročnem obdobju in so:

postopno večanje izvoza na trg dežel v razvoju in socialističnih dežel s poudarkom na proizvodih višje stopnje predelave, presmeritev uvoza na trg dežel v razvoju in socialističnih držav, čimvečje nadomeščanje uvoženega z domačim repromaterialom.

Realizacija navedenih usmeritev bo omogočila uvoz repromateriala v višini potrebni za nemoten potek proizvodnje ter postopno manjšanje odvisnosti od uvoza. Osnovni nosilec naloge bo industrija, ki je dosedaj predstavljala glavnega izvoznika in uvoznika.

Pri tem bo najbolj zahtevna naloga postavljena pred kemično, kovinsko predelovalno in elektro industrijo, ki so največji udeleženci v blagovni menjavi ter večinoma ne pokrivajo uvoza z izvozom. Organizacije sicer nimajo ustreznih surovin na domačem tržišču, kljub temu pa si bodo morale prizadevati v čim večji meri doseči pokritje izvoza z uvozom ter nadomestiti vsaj del uvoženega repromateriala z domačim.

TABELA: 20

BILANCA BLAGOVNE MENJAVE S TUJINO

- v cenah iz leta 1979

- v 000 din

elementi / leta	1980	1985	IND	σ
Blagovna menjava	641.150	865.200	134,9	6,2
- izvoz	322.170	495.500	153,8	9
- uvoz	318.980	369.700	115,9	3
Saldo blagovne menjave	+ 3.190	+ 125.800	-	-
Pokrivanje	101	134	132,6	5,8

Ob realizaciji planirane stopnje rasti izvoza bo mogoče doseči 3 odstotno rast uvoza s čimer se bo stopnja pokritja uvoza z izvozom precej izboljšala. Glavni izvozniki bodo DO: Ilirija - Vedrog, Žičnica, Plutal in Utensilia. Uvoz bo skrajno selektiven, prednost bo imel uvoz repromateriala za potrebe izvoznih usmerjenih proizvodnje ter uvoz opreme za izvedbo investicij potrebnih za prestrukturiranje gospodarstva. V okviru svojih možnosti pa se bodo morale v večanje izvoza vključiti tudi druge organizacije združenega dela.

PRILOGE:

Tabele k družbenoekonomskemu razvoju v obdobju 1981-1985 - temeljni cilji in globalni kazalci razvoja:

^x- Investicije, ki se bodo izvajale v obdobju 1981-1985 bodo točneje opredeljene pod ustreznimi dejavnostmi.

TABELA: 21

GLOBALNI POKAZATELJI RAZVOJA ZA OBDOBJE 1981 - 1985

Elementi	Leta	OBČINA LJUBLJANA VIC-RUDNIK Ø 81 - 85					- redna stopnje rasti v %	
		1981	1982	1983	1984	1985	OBČINA	MESTO
- družbeni proizvod		3,5	4,1	5,1	4,7	5,2	4,5	3,5
- št.zaposlenih		1,5	1,9	2,2	1,9	2,0	1,9	1,9
- izvoz		7	8	10	9	11	9	6,5
- uvoz		1	2,5	4,3	3	4,2	3	3
- osebni dohodek na zaposlenega		0,5	1,4	1,8	1,8	2	,5	1,22
- produktivnost BP/zaposl.		1,9	2,2	2,8	2,7	3,1	2,5	1,6
- delež rasti produktivnosti v rasti DP		54	54	55	57	60	56	46
- rast osebne splošne in skupne porabe		3,15	3,69	4,59	4,23	4,68	4,05	3,15

BILANCA PRIDOBIVANJA DRUŽBENEGA PROIZVODA
V OBDOBJU 1981-1985

Dejavnost	leta							- v ooo dia	
		1980	1981	1982	1983	1984	1985	IND 85/80	Ø st. rasti
- industrija		1.632.457	1.697.188	1.771.860	1.871.681	1.964.613	2.073.220	127	4,9
- kmetijstvo		193.644	202.360	211.453	220.963	230.913	241.280	124,6	4,5
- gozdarstvo		86.851	89.890	93.048	96.298	99.668	103.178	118,8	3,5
- gradbeništvo		203.867	212.637	222.000	231.780	264.990	252.040	123,6	4,4
- promet in zveze		290.659	301.990	313.770	326.000	338.700	351.697	121	3,9
- trgovina		1.029.952	1.046.929	1.083.955	1.152.915	1.216.713	1.301.859	126,4	4,8
- gostinstvo in turizem		81.226	84.526	87.906	91.687	95.407	99.258	122,2	4,1
- obrt		757.137	791.175	826.779	863.986	902.867	943.392	124,6	4,5
- finance in storitve		314.263	324.033	336.070	347.490	359.310	371.773	118,3	3,4
- drugo gospodar.		214.544	222.033	229.803	237.853	246.183	254.878	118,8	3,5
Skupaj		4.804.600	4.972.761	5.176.644	5.440.663	5.696.364	5.992.575	124,7	4,5

BILANCA PRIDOBIVANJA IN RAZPOREJANJA DOHODKA OZD DRUŽBENIH
DEJAVNOSTI V OBDOBJU 1981-1985

1. Plan pridobivanja dohodka

- v ooo din

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	IND 85/80	Ø st. rasti
IZOBRAŽEVANJE								
1.	611.431	630.224	653.479	683.513	712.426	745.768		
2.	165.959	171.342	177.664	185.819	193.679	202.743		
3.	17.469	18.174	18.845	19.710	20.544	21.505		
4.	78.615	81.248	84.246	88.113	91.840	96.138		
SKUPAJ	873.474	900.988	934.234	977.155	1.018.489	1.066.154	122,1	4,07
RAZISKOVANJE								
1.	90.950	93.724	97.089	101.449	105.638	110.455		
2.	111.205	114.597	118.711	124.041	129.164	135.054		
3.	794	818	847	885	922	964		
4.	591.374	609.720	631.609	659.968	687.225	718.562		
SKUPAJ	794.323	818.859	848.256	886.343	922.949	965.035	121,5	3,96
KULTURA								
1.	4.829	4.971	5.144	5.370	5.586	5.836		
2.	1.206	1.242	1.285	1.341	1.395	1.457		
3.	6.034	6.212	6.429	6.711	6.981	7.294		
4.	48.278	49.702	51.437	53.695	55.860	58.363		
SKUPAJ	60.347	62.127	64.295	67.117	69.822	72.950	120,9	3,87
TELESNA KULTURA								
1.	-	-	-	-	-	-		
2.	-	1.000	1.035	1.080	1.123	1.173		
3.	1.948	1.005	1.040	1.086	1.130	1.181		
4.	2.923	3.010	3.115	3.252	3.383	3.534		
SKUPAJ	4.871	5.015	5.190	5.418	5.636	5.888	120,9	3,87
ZDRAVSTVO								
1.	151.184	155.700	161.196	168.708	175.962	184.338		
2.	7.834	8.067	8.352	8.741	9.117	9.551		
3.	-	-	-	-	-	-		
4.	17.668	18.196	18.838	19.716	20.564	21.543		
SKUPAJ	176.686	181.963	188.386	197.165	205.643	215.432	122,0	4,05
SOCIALNO VARSTVO								
1.	90.423	93.542	97.367	102.167	106.816	112.146		
2.	96.452	99.780	103.860	108.980	113.939	119.625		
3.	3.014	3.118	3.246	3.406	3.561	3.739		
4.	111.522	115.370	120.088	125.721	131.245	137.786		
SKUPAJ	301.411	311.810	324.561	340.274	355.561	373.296	123,9	4,37
S K U P A J :	2.211.112	2.280.762	2.564.922	2.473.472	2.578.100	2.698.755	122,1	4,05

1. - prihodki od SIS
 2. - prihodki na podlagi svobodne menjave dela
 3. - prihodki od DPS, dotacije, subvencije
 4. - drugi prihodki

2. Plan odhodkov

- v 000 din

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	IND 85/80	Ø st. rasti
IZOBRAŽEVANJE								
1.	316.094	326.069	338.101	353.620	368.578	385.828		
2.	137.799	142.140	147.385	154.150	160.671	168.190		
3.	297.728	307.106	318.438	333.095	347.185	363.433		
4.	30.795	31.765	32.937	34.449	35.906	37.586		
5.	21.583	22.263	23.084	24.144	25.165	26.343		
6.	7.078	7.301	7.570	7.917	8.252	8.638		
7.	62.379	64.344	66.718	69.780	72.732	76.136		
SKUPAJ	873.474	900.988	934.234	977.155	1.018.489	1.066.154	122,1	4,07
RAZISKOVANJE								
1.	222.501	229.597	237.840	248.519	258.784	270.585		
2.	97.027	99.986	103.575	108.226	112.696	117.835		
3.	332.913	343.067	355.382	371.338	386.674	404.307		
4.	26.970	27.793	28.791	30.084	31.326	32.754		
5.	70.078	72.215	74.808	78.167	81.395	85.106		
6.	18.590	19.157	19.845	20.736	21.592	22.576		
7.	26.244	27.044	28.015	29.273	30.482	31.872		
SKUPAJ	794.323	818.859	848.256	886.343	922.949	965.035	121,5	3,96
KULTURA								
1.	7.542	7.764	8.035	8.387	8.725	9.116		
2.	3.241	3.337	3.453	3.605	3.750	3.918		
3.	45.644	46.991	48.631	50.765	52.812	55.178		
4.	144	148	153	160	166	173		
5.	2.000	2.059	2.131	2.225	2.315	2.419		
6.	50	51	53	55	57	60		
7.	1.726	1.777	1.839	1.920	1.997	2.086		
SKUPAJ	60.347	62.127	64.295	67.117	69.822	72.950	120,9	3,87
TELESNA KULTURA								
1.	1.023	1.053	1.089	1.137	1.182	1.235		
2.	426	439	454	474	493	515		
3.	2.199	2.264	2.344	2.447	2.547	2.661		
4.	-	-	-	-	-	-		
5.	-	-	-	-	-	-		
6.	791	814	842	879	914	955		
7.	432	445	461	481	500	522		
SKUPAJ	4.871	5.015	5.190	5.418	5.636	5.888	120,9	3,87
ZDRAVSTVO								
1.	46.672	48.067	49.764	52.082	54.322	57.033		
2.	20.267	20.873	21.610	22.617	23.589	24.766		
3.	94.549	97.371	100.807	105.504	110.041	115.059		
4.	1.069	1.101	1.140	1.193	1.244	1.306		
5.	3.761	3.873	4.010	4.198	4.379	4.598		
6.	153	158	164	172	179	188		
7.	10.215	10.520	10.891	11.399	11.889	12.482		
SKUPAJ	176.686	181.963	188.386	197.165	205.643	215.432	122,0	4,05
SOCIALNO VARSTVO								
1.	59.521	61.574	64.091	67.193	70.210	73.713		
2.	25.429	26.306	27.382	28.707	29.996	31.493		
3.	190.266	196.831	204.880	214.801	224.454	235.647		
4.	4.609	4.768	4.963	5.203	5.437	5.708		
5.	15.387	15.918	16.569	17.371	18.151	19.057		
6.	346	358	373	391	408	428		
7.	5.853	6.055	6.303	6.608	6.905	7.250		
SKUPAJ	301.411	311.810	324.561	340.274	355.561	373.296	123,9	4,37
S K U P A J :	2.211.112	2.280.762	2.364.922	2.473.472	2.578.100	2.698.755	122,1	4,05

1. - čisti OD	5. - investicije
2. - prispevki in davki iz dohodka in OD	6. - odplačila kreditov in kratkoročnih posojil
3. - materialni odhodki, storitve in amortizacija	7. - drugi odhodki in obveznosti
4. - sredstva skupne porabe	

BILANCA SPLOŠNE PORABE

- v ooo din

PRIHODKI	1980	1981	1982	1983	1984	1985	IND	Ø	st. rasti
- Davek iz osebnega dohodka in na dohodek	170.170	176.804	184.048	191.210	198.600	206.333	121,3		3,9
- Prometni davek in davek na premoženje ter na dohodek od premoženja	65.090	67.539	70.061	72.669	75.359	78.155	120,1		3,7
- Takse	6.370	6.624	6.878	7.132	7.386	7.640	120		3,7
- Prihodki po posebnih predpisih	3.600	3.744	3.893	4.048	4.208	4.376	121,6		4,0
- Prihodki upravnih organov in drugi prihodki	6.720	6.975	7.237	7.507	7.785	8.072	120,2		3,7
SKUPAJ	251.950	261.686	272.117	282.566	293.338	304.576	120,9		3,9
ODHODKI	1980	1981	1982	1983	1984	1985	IND	Ø	st. rasti
- Dejavnost organov družbenopolitičnih skupnosti	81.184	85.000	88.400	91.900	95.100	98.900	121,8		4
- Ljudska obramba	5.522	5.700	6.000	6.300	6.800	7.600	137,6		6,6
- Dejavnost družbenopolitičnih organizacij in društev	11.144	11.600	12.200	12.500	13.000	13.500	121,1		3,9
- Negospodarske investicije	30.450	60.000	60.000	60.000	40.000	40.000	131,4		5,6
- Kulturno prosvetna dejavnost	1.300	1.300	1.300	1.400	1.400	1.500	115,4		2,9
- Socialno skrbstvo	11.369	11.900	13.300	13.300	13.500	13.900	122,2		4,1
- Zdravstveno varstvo	650	200	230	250	300	1.500	230,-		18,2
- Komunalna dejavnost	12.317	12.800	13.300	13.700	14.500	15.000	121,8		4,-
- Dejavnost krajevnih skup.	13.666	14.600	15.500	16.000	16.600	17.000	124,4		4,5
- Skupščina mesta Ljubljane	29.601	30.800	31.970	33.210	34.500	35.800	120,9		3,9
- Intervencije v gospodarstvu	18.850	18.300	19.000	19.800	20.500	21.300	113,-		2,5
- Tekoča računrska rezerva	1.049	2.000	2.000	2.000	2.200	2.300	219,3		17
- Krediti, vezana in izločena sredstva, regresni, blagovne rezerve, kompenzacije	34.853	7.486	8.917	12.206	34.938	36.276	104,1		0,8
SKUPAJ	251.955	261.686	272.117	282.566	293.338	304.576	120,9		3,9

C. GOSPODARSKI RAZVOJ

Industrija

1. Analiza dosedanjega razvoja

Industrija je bila v preteklem srednjeročnem obdobju nosilec gospodarske dejavnosti. V obdobju 1976-1980 je ustvarjalo 36,3 - odstotkov družbenega proizvoda. Z doseženo dinamiko rasti proizvodnje je odločilno vplivala na rast družbenega proizvoda občine, prav tako je bila nosilec aktivnosti na področju investiranja ter blagovne menjave s tujino. Zato veljajo vse ugotovitve navedene pri analizi izvajanja globalnih usmeritev, ki se nanašajo na zadnji navedeni področji, predvsem za industrijske organizacije.

Dosežena ugodna gospodarska aktivnost industrijskih organizacij je predvsem posledica: ugodne domače konjunktore in izvoznega povpraševanja, dokaj ugodne preskrbljenosti z domačim in uvoženim repromaterialom ter visoke rasti izvoza. Izjemni sta bili le leti 1976 in 1980, ko je sprejetim sistemskim ukrepom sledilo znižanje stopnje rasti proizvodnje.

Industrijske organizacije so dosegale vsa leta dokaj ugodne finančne rezultate. Kljub temu da se je v posameznih letih srednjeročnega obdobja pojavljalo četrtletno več organizacij združenega dela, ki so imele izgube, sta v vseh letih srednjeročnega obdobja zaključevale z izgubo le dve organizaciji združenega dela. Nekaj je bilo tudi organizacij, ki so poslovale na robu rentabilnosti. Osnovni razlogi slabšega poslovanja so bili: visoka stopnja odpisanosti osnovnih sredstev, zastarela tehnologija,

slaba organizacija poslovanja, neustrezen proizvodni program in drugo.

V preteklem srednjeročnem obdobju so industrijske organizacije prijavile več večjih industrijskih projektov. Od 12 prijavljenih je bilo dokončanih 5 investicij (proizvodne hale DO Tobačna tovarna, DO Plutal, DO Tekstilka, DO Iskra TOZD Elektrooptika, DO IMP TOZD SKIP). V teku so štiri investicije, ki se bodo končale v začetku tega srednjeročnega obdobja. Investitorji teh so DO Ilirija - Vedrog, DO Tiskarna, DO Tovil, DO Hoja. Prenašajo pa se v naslednje srednjeročno obdobje tri investicije in to DO Ilirija Vedrog (rekonstrukcija proizvodnega objekta TOZD Vedrog), DO Pekarna Center (rekonstrukcija obstoječega obrata), DO Igo (izgradnja nove poslovno-proizvodne hale). Kot zelo neugodno ocenjujemo neizvajanje zadnjih dveh navedenih investicij. Investicija DO Pekarne center je zelo pomembna s stališča preskrbe prebivalstva, medtem ko zastoj pri izgradnji hale za DO Igo onemogoča izvesti stanovanjsko gradnjo v Trnovem v planiranem obsegu ter v sprejetih rokih.

Med ključne probleme dosedanjega razvoja štejemo:

- prenizko vlaganje v modernizacijo osnovnih sredstev, ki je povzročilo, da je industrija v občini po stopnji odpisanosti osnovnih sredstev na prvem mestu med Ljubljanskimi občinami,
- zaostajanje večjih investicij za sprejetimi roki njihove izvedbe, kar je povzročilo velike podražitve in probleme njihovega financiranja ter na drugi strani počasnejšo rast gospodarske moči občine kot je bilo realno možno glede na sprejete programe,

– padanje akumulativne sposobnosti industrijskih organizacij, ki je bila predvsem posledica neusklajenosti rasti osebnega dohodka z rastjo produktivnosti in dohodka organizacije ter tudi, vendar v manjši meri, prepočasne uskladitve rasti skupne in splošne porabe s planskimi proporcijami,

– slaba organizacija dela, prepočasno prilagajanje proizvodnih programov zahtevam trga, nestimulativno nagrajevanje, prepočasno uvajanje dosežkov lastne inovatorske dejavnosti in novih znanstvenih dosežkov, odsotnost katerih je povzročila nižjo udeležbo kvalitetnih dejavnikov razvoja kot je bilo prvotno planirano,

– prepočasno izvajanje sprememb v samoupravni organiziranosti, zlasti pa vsebinsko poglobljanje že izvedenih sprememb v smislu določil zakona o združenem delu.

2. Cilji bodočega razvoja:

– doseganje rasti proizvodnje na kvalitetnih osnovah, to je z boljšim izkoriščanjem delovnih in strojnih zmogljivosti, boljše organizacijo poslovanja in proizvodnje, uvajanjem novih znanstvenih dosežkov z vlaganjem v modernizacijo proizvodnje itd.,

– povečana izvozna usmerjenost ob istočasnem nadomeščanju uvoženega blaga z domačim;

– dosledno upoštevanje sprejetih investicijskih kriterijev ter izvajanje investicij, ki jim ustrezajo, po sprejetih rokih njihove izvedbe,

– naraščanje akumulativne sposobnosti organizacij kot posledica uvajanja kvalitetnih dejavnikov ter stabilizacijskih prizadevanj na vseh ravneh,

– izboljšanje kvalifikacijske strukture zaposlenih z iztočasnim poudarkom na boljši izrabi delovnega časa zaposlenih.

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985:

Uvajanje kvalitetnih dejavnikov razvoja, pospešeno vključevanje v izvoz ter dokončanje nekaterih investicij bodo omogočile industrijskim organizacijam v obdobju 1981–1985 doseči povprečno letno 4,5 odstotno stopnjo rasti proizvodnje. Le-ta bo omogočila doseči 4,9 odstotno povprečno realno rast družbenega proizvoda ter povečati udeležbo industrije v družbenem proizvodu občine za 0,7 odstotne točke in sicer na 34,6 odstotka.

Dokončanje prenešenih investicij iz preteklih let bo omogočilo dosegati industriji nadpovprečno stopnjo rasti družbenega proizvoda, saj bo le-ta 0,4 točke presešla planirano za združeno delo občine in bo najvišja od planiranih za ostale gospodarske dejavnosti. Tako bo industrija nadalje nosilec gospodarskega razvoja ter bo zlasti z izvedbo nekaterih drugih planiranih investicij prispevala k rasti gospodarske moči občine.

Industrijske organizacije so prijavile poleg že navedenih še več novih investicijskih projektov. Selektiven pristop k izboru investicij v cilju doseči prestrukturiranja gospodarstva po sprejetih investicijskih kriterijih ter pomanjkanje sredstev za investicije tako tujih kot lastnih je povzročil, da je bilo število projektov zreducirano na naslednje:

1. DO Ilirija – Vedrog – dokončanje nove proizvodno – poslovne stavbe na stari lokaciji (cona VP-2) ob Tržaški cesti, vrednost investicije je 41.535.000 din in bo končana 1981. leta,

2. DO Ilirija-Vedrog Tozd Vedrog – I. faza izgradnje infrastrukture za poslovne objekte v obstoječi coni ob Dolenjski cesti (cona RP-3/) vrednost investicije je 53.000.000 din in bo končana 1984. leta,

3. DO Tiskarna – dokončanje novih poslovno – proizvodnih prostorov na sedanji lokaciji (VP-2) ob Tržaški cesti, investicija v skupni vrednosti 47.000.000 din bo končana 1981. leta,

4. DO Tovil – dokončanje razširitve in modernizacije vijakarne na sedanji lokaciji (cona VP-3), skupna vrednost investicije bo 176.500.000 din in bo končana 1981. leta,

4. a DO KOVINSKA INDUSTRIJA IG – izgradnja proizvodno – skladiščne hale z lakirnico v vrednosti 45.225.000 din, investicija bo končana 1982. leta.

5. DO Avtomontaža TOZD Utensilia modernizacija opreme, vrednost investicije je 92.900.000 din in bo končana 1985. leta,

6. DO Hoja TOZD Galanterija Podpeč – izgradnja novih proizvodnih prostorov (cona VP-202), vrednost investicije je 75.300.000 din in bo končana 1985. leta,

7. DO Hoja TOZD Žaga Škofljica – izgradnja centralne lupilne postaje, energetskega objekta in sušilnice, vrednost investicije je 80.800.000 din in bo končana 1983. leta,

8. DO Tovil – modernizacija strojnega parka v obstoječih zmogljivostih (cona VP-3), vrednost investicije je 55.781.000 din in bo končana 1985. leta,

9. DO Igo – izgradnja novih proizvodno-poslovnih prostorov v vrednosti 67.580.000 din, investicija bo končana 1982. leta,

10. DO Mineral – razširitev in rekonstrukcija obratov v Podpeči in Škofljici, vrednost investicije je 37.200.000 din in bo končana 1984. leta,

11. DO Rašica – izgradnja nove proizvodne hale in modernizacija opreme v obratu v Horjulu, vrednost investicije je 17.000.000 din in bo končana 1984. leta,

12. DO Ilirija – Vedrog TOZD Narta – izgradnja objektov za proizvodnjo surovin (reprokompleks PAS – II. faza s proizvodno skladiščnimi objekti Narta), vrednost investicije je 295.000.000 din in bo končana po letu 1985, v obdobju 1981–1985 bo vloženi 57.848.000 din,

13. DO Plutal – izgradnja skladišča in razširitev proizvodnega objekta, vrednost investicije je 100.650.000 din in bo končana 1982. leta,

14. DO Pekarna center – modernizacija obstoječega objekta, investicijska vrednost je 30.000.000 din in bo končana 1984. leta,

15. DO Iskra TOZD Sem – vlaganje v modernizacijo obstoječega objekta, vrednost investicije, ki bodo tekle vse srednjeročno obdobje bo 66.000.000 din,

16. DO Riko TOZD Rikostroj – izgradnja novih zmogljivosti v vrednosti 40.000.000 din, investicija, ki bo na območju Velikih Lašč bo končana po letu 1985,

17. SOZD IMP DO IKO TOZD IPKO Podpeč – gradnja nove proizvodne hale za kmetijsko opremo, vrednost investicije je 105.000.000 din in bo končana leta 1984.

Razen navedenih se bodo izvajale še druge ekonomsko upravičene investicije, ki bodo ustrezale dogovorjenim kriterijem, imele zagotovljene vire financiranja predvsem iz lastnih ter združenih sredstev ter bili usklajeni z vsemi dejavniki razvoja.

Že začeti investicijski projekti in najavljene investicije v tem srednjeročnem obdobju kažejo, da lahko pričakujemo nadpovprečno družbenega proizvoda v letih 1983 in 1985.

S prostorskega vidika se bodo nove investicije izvajale v naslednjih še oblikovanih mestnih in izvenmestnih conah:

Mestne cone:

VP-4 območje ob DO Plutal

VP-6 območje ob Cesti na Brdo

RP 2/1 in RP 2/2 – območje med Dolenjsko železnico in obvoznico

RP 3/1 in RP 3/2 – območje v Lavrici

V mestnem delu bodo locirani poleg že dogovorjenih programov še investicije v visoko produktivno, kapitalno intenzivno proizvodnjo, ki potrebuje malo prostora.

Na izvenmestnem območju občine pa se bo razvijala industrija, ki potrebuje več prostora in potrebuje več nekvalificirane delovne sile. Cilj bo približati delovno mesto mestu prebivanja.

Izvenmestne cone so naslednje:

VP-201 – na območju Polhovega Gradca

VP-205 – na območju Kamnika pod Krimom

VP-245/1 na območju Škofljice

VP-213 – na območju Horjula

Poleg teh se bodo skladno s potrebami oblikovale še druge proizvodne cone.

Za zagotovitev pogojev za izgradnjo industrijskih objektov bo teklá priprava naslednjih con namenjenih prvenstveno razvoju industrije pa tudi drugih dejavnosti: VP-6 Brdo (sever), VP-6 Brdo (jug), VP-3/3 Vič, RP 2/1, RP 2/2 Rudnik, VP 4 Plutal. Za pripravo teh con bo vloženi 212.000.000 din, od tega 37,3% za pripravo

zemljišč in 62,7% za opremo teh zemljišč z kolektivnimi komunalnimi napravami in objekti. Poleg tega se bodo v skladu s potrebami uporabnikov ter razpoložljivimi sredstvi vršile priprave tudi na drugih neopremljenih conah.

Prijavljene programe za izvenmestno območje imajo investitorji DO Rašica (Horjul), DO Rika TOZD Rikostroj (KS Velike Lašče). V srednjeročnem obdobju se bodo iskali še novi interesi za izgradnjo dislociranih obratov na izvenmestnem območju.

Pri izgradnji novih objektov bo posebna pozornost posvečena načrtnejši rabi prostora, ter varovanju okolja.

Industrijske organizacije kot nosilke blagovne menjave s tujino se bodo morale vključevati v globalnih usmeritvah navedene usmeritve za to področje. Pri tem bodo morale dosegati za 4-odstotne točke višjo rast izvoza, kot bo dosežena rast družbenega proizvoda. Realna stopnja rasti izvoza bo znašala okoli 9 odstotkov. Rast uvoza bo lahko okoli 4-odstotna ter bo odvisna od dosežene stopnje rasti izvoza. Za doseganje teh ciljev, si bodo morale zlasti prizadevati DO Ilirija-Vedrog, DO Hoja, DO Kovinska industrija industrija Ig, tozdi delovne organizacije Iskre, DO Pluta, ki so največji udeleženci v blagovni menjavi. Od uspešnosti njihove vključitve v realizacijo postavljenih nalog bo odvisno doseganje stopenj rasti za celotno območje občine.

V cilju doseganja planiranih proporcij v delitvi družbenega proizvoda bo rast realnih osebnih dohodkov omejena na 2,1 povprečno letno stopnjo rasti. S tem bo rast zaostajala za planirano rastjo produktivnosti za 1-odstotne točke. Rast zaposlovanja pa ne bo smela preseči 1,8-odstotne stopnje rasti. Samo zaposlovanje bo selektivno in produktivno v smislu, planskih usmeritev za to področje. Ocenjujemo, da se bo število zaposlenih povečalo zlasti v lesno-predelovalni, kovinski in kemični panogi industrije, kjer se bo izvajalo večino investicij planiranih za naslednjo srednjeročno obdobje.

Poglabljanje in spreminjanje samoupravne organiziranosti organizacij združenega dela v smislu določil zakona o združenem delu bo še nadalje od pomembnejših dejavnikov razvoja. Zajeti bo moralo zlasti organizacije, ki bodo z ustrezno povezavo lahko uspešneje pristopile k oblikovanju proizvodnega programa, k večanju akumulacijske sposobnosti itd.

Kmetijstvo

1. Analiza dosedanjega razvoja

Kmetijstvo v srednjeročnem obdobju z doseženo 4,0-odstotno udeležbo v družbenem proizvodu občine, ne predstavlja pomembnega ustvarjalca družbenega proizvoda. Ima pa zelo veliko vlogo z družbenega vidika, saj v veliki meri preskrbuje prebivalstvo mesta z osnovnimi življenjskimi dobrinami ter vzdržuje in oblikuje kulturnost krajin.

Na področju občine je 24.845 ha kmetijskih površin, kar predstavlja 46,5 odstotka vse površine občine. Precej zemlje je slabše kvalitete, saj je na prostoru občine kar 11.770 ha barjanskih površin, na katerih ni mogoče uvajati kmetijsko proizvodnjo brez večjih vlaganj v hidromelioracijo zemljišč. Hitra deagrarizacija kmečkega prebivalstva, ki je v obdobju 1961–1971 znašala 3,8 odstotka in se še nadaljuje, opuščanje slabših površin, prenos površin v nekmetijske namene in tudi drugi dejavniki so povzročili, da je bilo do sedaj opuščenih že 1734 ha ali 7 odstotkov kmetijskih površin, na 1196 ha so opazni začetki zaraščanja, popolno zaraščenih pa je 950 ha. Okoli 17.256 ha kmetijske zemlje je take kvalitete, da bi jo bilo potrebno dolgoročno nameniti kmetijski rabi. Navedene površine predstavljajo kar 57 odstotkov vseh, ki jih bo mesto Ljubljana lahko namenilo dolgoročni rabi.

Zaradi visokega deleža travnatega sveta, le-tega je na območju občine 66 odstotkov, ima občina vse pogoje za obstoj in razvoj živinoreje. Zaradi bližine potrošniškega središča pa je zanimiva tudi proizvodnja vrtnin in še nekaterih drugih poljedelskih proizvodov.

Na področju občine je bil nosilec proizvodnje družbeni sektor, v okviru katerega poslujejo tri organizacije: DO Ljubljanske mlekarne TOZD Posestva, DO KZ Ljubljana TZO Vič ter KZ Velike Lašče. Osnovne proizvodne usmeritve vseh treh je bila govedoreja s poudarkom na mlečni proizvodnji.

Prva navedena organizacija ima lastne mlečne farme, medtem ko sta ostali dve razvijali kmetijsko proizvodnjo. V okviru kooperacijskih odnosov z zasebnim sektorjem. Pomemben vir dohodka KZ Velike Lašče je bila tudi hišna domača obrt, ki se je prav tako odvijala na osnovah kooperacijskih pogodb s kmečkimi gospodarstvi. DO Ljubljanske mlekarne TOZD Posestva in KZ Ljubljana TZO Vič imata tudi nekaj poljedelske proizvodnje, ki je sicer ustvarjala manjši delež njihovega prihodka, organizacije prispevajo s svojo mlečno proizvodnjo k zadovoljtv tretjine letne potrebnje v Ljubljani in jih zato štejejo med pomembnejše preskrbovalce mesta z navedenim proizvodom.

V zasebnem sektorju pa je potekala organizirana proizvodnja predvsem mesa in mleka v kooperacijski proizvodnji pri 3000 kmečkih gospodarstvih, ki so okoli 70-odstotno vključeni v kooperacijsko sodelovanje z družbenim sektorjem.

Izven kooperacijskih odnosov se je v neposredni bližini središča Ljubljane odvijala še proizvodnja vrtnin. S to se ukvarja okoli 150 gospodinjstev, ki se s tem vključujejo v preskrbo Ljubljane neposredno s prodajo proizvodov na mestnih tržnicah.

Ključni problemi dosedanjega razvoja so bili:

- odtujevanje dobre kmetijske zemlje njenemu osnovnemu namenu. Urbanizacija občine je povzročila, da se je pojavilo veliko interesov za uporabo ravno tistih območij občine, ki so najbolj primerni tudi za kmetijske namene. Marsikatera dobra kmetijska površina je bila uporabljena v druge namene, medtem ko se je kmetijska proizvodnja širila na slabše manjšanje donosa, neugodno odrazila tudi na višji ceni proizvodov,

- odstopanje od terminskega plana izgradnje nove mlečne farme Brest, za katero je bila pripravljena vsa potrebna dokumentacija, medtem ko se gradnja ni začela, začetek njene izgradnje se je prenašal iz leta v leto zaradi dilem okoli lokacije. Temu se je pridružila še kasnitev v izgradnji potrebne komunalne infrastrukture. Izgradnja farme je bila pomemben faktor doseganja planirane rasti mlečne proizvodnje na področju občine,

- prepočasno uvajanje proizvodnih skupnosti v zasebnem sektorju. Kmetovalci kljub naporom pospeševalnih služb še niso sprejeli takega načina gospodarjenja.

- prepočasno odpravljanje velikih disproporcij med proizvodno in odkupno ceno kmetijskih proizvodov, kar se je neugodno odrazilo na finančnem rezultatu DO LM TOZD Posestvo, ki je skoraj v vseh letih srednjeročnega obdobja zaključeval poslovna leta z izgubami,

- nadaljnje razslojevanje kmečkega prebivalstva, ki vodi k slabšanju starostnega sestava prebivalstva. To je posledica še vedno prisotne prevelike razlike med življenjskimi pogoji delavcev v združenem delu in kmečkimi prebivalci.

2. Cilji bodočega razvoja:

- rast kmetijske proizvodnje in to predvsem, glede na dosednji razvoj in možnosti v naslednjem srednjeročnem obdobju, proizvodnje mesa, mleka in povrtnin,

- ohranitev dobrih kmetijskih zemljišč njihovi primarni rabi s preusmerjanjem stanovanjske gradnje na degradirane gozdne površine ter kmetijsko neproduktivna zemljišča,

- nadaljnja širitev kooperacijskih in dohodkovnih odnosov v združenem sektorju,

- nadaljnje združevanje dela, sredstev in zemlje v okviru kmetijske skupnosti v cilju doseganja racionalnejše kmetijske proizvodnje in modernizacije kmečkih gospodarstev. Hkrati bomo dokončno opredelili rabo zemljišč na Barju, pri čemer bomo opredelili kmetijska zemljišča in jih usposabljali za obdelavo.

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985

Kmetijska proizvodnja na območju občine bo naraščala za okoli 3,5 odstotka povprečno letno. Planirana stopnja bo posled-

dica realizacije planiranih investicij, ter bo omogočila ob 1,6 povprečni letni stopnji rasti zaposlovanja dosegati 4,5-odstotno rast družbenega proizvoda.

Proizvodnja mleka bo v DO LM TOZD Posestvo v srednjeročnem obdobju ob 2-odstotnim porastom števila krav naraščala povprečno letno z 4,3-odstotno stopnjo. Hitrejša rast proizvodnje mleka od rasti stalaža živine bo predvsem posledica selekcije živine, izboljšave travnikov in kvalitetnejšega krmjenja. Istočasno bodo imeli tudi poljedelsko proizvodnjo, proizvajali bodo predvsem krmo za živino. Organizacija ne planira porasta proizvodnje krme, ker bo stalaž živine ostal na isti ravni. Prizadevanja pa bodo usmerjena v proizvodnjo kvalitetnejše krme.

TZO Vič bo razvijal na barjanskem področju, kjer obstaja zadostna krmna baza sena, konjerejo. Stalaž konj se bo večal 20% letno. Hkrati bo razvijala v hribovitih predelih ovčerejo. Stalaž živine planira organizacija povečati 50-odstotno letno, tako da bo imela konec srednjeročnega obdobja 264 ovac. Razvijala bo tudi prašičerejo, kjer namerava povečati stalaž živine letno za 2,6-odstotkov. Z navedenim povečanjem živine na vseh področjih bo TZO Vič povečala proizvodnjo mesa za povprečno 3,5-odstotkov letno in proizvodnjo mleka za 3,4-odstotkov.

KZ Velike Lašče bo v kooperantskih odnosih z zasebnim sektorjem povečala proizvodnjo mleka za 3,8-odstotkov povečano letno, ter proizvodnjo mesa za 3,4-odstotkov povprečno letno.

Večanje kmetijske proizvodnje bo vezano tudi na rast števila kooperantov pri TZO Vič, kjer bomo dosegli vsaj 80-odstotno zajetje kmečkih gospodarstev z območja zadruga. V zasebnem sektorju pa bomo spodbujali združevanje dela, sredstev in zemlje v okviru kmetijskih skupnosti, s čemer bomo dosegli racionalnejše gospodarjenje in s tem večanje proizvodnje. Hkrati pa bo potrebno sprovesti sistemske ukrepe za ustvarjanje stabilnih pogojev gospodarjenja in to tako v družbenem kot zasebnem sektorju.

Sočasno se bo vključila v stimuliranje rasti kmetijske proizvodnje samoupravna interesna skupnost za razvoj kmetijstva občine Ljubljana Vič-Rudnik, ki bo z zbranimi sredstvi omogočala večja vlaganja v izboljšanje gospodarjenja. V srednjeročnem obdobju bo za te namene vložila 43.317.000 din.

Za doseganje navedenih ciljev bodo organizacije izvajale naslednje investicije oziroma kreditirale razvoj zasebnega sektorja:

- a) DO Ljubljanske mlekarne TOZD Posestvo –
  - izgradnja mlečne farne Brest, vrednost investicije bo 40.000.000 din,
  - dokončanje rekonstrukcije farne na Gmajnicah (II. faza), vrednost investicije je 2.000.000 din in bo končana 1981. leta,
  - mehanizacija kmetijske proizvodnje, vrednost investicije je 9.720.000 din in bo tekla skozi celo obdobje 1981–1985,
  - prevedba telic v krave, vrednost investicije je 19.250.000 din in bo tekla skozi celo obdobje 1981–1985,
  - agromelioracija zemlje na Gmajnicah, vrednost investicije je 4.500.000 din, in bo tekla skozi celo obdobje 1981–1985,
  - urejanje zemljišč, vrednost investicije je 2.250.000 din in bo tekla skozi celo obdobje 1981–1985,
  - ureditev čredinskih pašnikov, vrednost investicije je 2.000.000 din in bo tekla skozi celo obdobje 1981–1985,
  - ostale investicije v vrednosti 5.000.000 din bodo tekale skozi celo obdobje 1981–1985.
- b) DO KZ Ljubljana TZO Vič –
  - kreditiranje zasebnemu sektorju nabavo goveje plemenske živine in gradnjo gospodarskih poslopij, vrednost vlaganja bo 20.000.000 din in bodo tekla skozi celo obdobje 1981–1985,
  - kreditiranje zasebnemu sektorju žrebetnih kobil za razvoj govedoreje, vrednost investicije je 22.154.000 din, vlaganja bodo tekla skozi celo obdobje 1981–1985,
  - kreditiranje zasebnemu sektorju nabavo kmetijskih strojev, vrednost vlaganj je 55.000.000 din in bodo tekla skozi celo obdobje 1981–1985,
  - dograditev skladišča v Podpeči, investicija v vrednosti 2.000.000 din bo končana v letu 1982,
  - adaptacija skladišča na Igu, investicija v vrednosti 4.350.000 din bo končana 1983 leta,

– izgradnja skladišča na Dobrovi, investicija v vrednosti 3.000.000 din bo končana 1985. leta,

– ureditev mlečnih zbiralnic, vlaganja v vrednosti 1.130.000 din bodo tekla skozi celo obdobje 1981–1985.

c) DO KZ Velike Lašče –

– kreditiranje zasebnemu sektorju izgradnjo hlevov, vlaganja v vrednosti 19.800.000 din bodo tekla celo obdobje 1981–1985,

– kreditiranje zasebnemu sektorju nabavo kmetijske mehanizacije, vlaganja v vrednosti 26.000.000 din bodo tekla skozi vse obdobje 1981–1985.

Razen navedenih se bodo izvajale tudi druge ekonomsko upravičene investicije, ki bodo ustrezale dogovorjenim kriterijem.

Pri uresničevanju ciljev na področju kmetijstva, ter tudi varstva okolja in zdravstvenega varstva prebivalstva bo z zagotavljanjem neoporečnosti živil živalskega izvora imelo pomembno nalogo veterinarstvo. Pri tem se bodo izvajale predvsem sledeče naloge: zdravstveno varstvo živali, preprečevanje in zatiranje živalskih kužnih boleznih, veterinarsko sanitarni nadzor nad živalmi in živalskimi proizvodi, ugotavljanje vzrokov poginov. Poleg navedenih se bodo izvajale tudi druge naloge, ki bodo vplivale na rast proizvodnje. Obseg veterinarskih storitev se bo večal skladno z rastjo živinoreje. Hkrati pa se bo z ustrežno organizacijo Veterinarskega zavoda Krim, ki izvaja te naloge na območju občine, zagotovil tudi dvig kvalitete storitev.

Na območju občine deluje več čebelarških družin oziroma društev. V srednjeročnem obdobju bodo svojo dejavnost usmerile predvsem v povečanje čebelje proizvodnje pri svojih članih in zasebnih čebelarjih. S tem bo zagotovljeno prebivalstvu, živilski in farmacevtski industriji več čebeljih proizvodov in omogočeno delno nadomeščanje uvoženih z domačimi proizvodi. Povečanje proizvodnje bo doseženo z naslednjimi ukrepi: pridobivanjem novih članov, izobraževanjem čebelarjev, organiziranjem predavanj in učnega čebelarstva, preskrbo članov z repromaterialom itd.

4. Cilji kmetijske zemljiške politike so:

- zaščita kmetijskih zemljišč
- aktiviranje vseh razpoložljivih kmetijskih zemljišč za kmetijsko proizvodnjo, pri čemer se poleg gospodarskih meril upoštevajo tudi druge vrednote kmetijskega prostora (varstvo krajine, SLO, samooskrba, socialna varnost ostarelih kmetov)
- dolgoročno urejanje kmetijskih zemljišč (melioracija, agromelioracije, komasacije, odkup, zamenjava itd.).

5. Plan razvoja kmetijske politike za obdobje 1981–1985

Z prostorskim delom občinskega družbenega plana bodo opredeljena zemljišča namenjena za potrebe kmetijstva in gozdarstva, ob upoštevanju družbenih potreb in naravnih razmer. Z upoštevanjem kriterijev kvalitete kmetijskih zemljišč bodo v skladu z elementi prostorskega planiranja kmetijska zemljišča razvrščena v dve skupini:

- v zemljišča, ki so trajno namenjena za kmetijstvo ter
- druga kmetijska zemljišča za kmetijsko proizvodnjo v povezavi z drugimi interesi.

Kmetijska zemljiška skupnost bo izvajala agro in hidromelioracije, komasacije, menjave itd. v sodelovanju z kmetijskimi in gozdnimi organizacijami v občini, z zvezo vodnih skupnosti Slovenije, OVS Ljubljana Sava in krajevnimi skupnostmi. Pri tem bomo v hribovitih območjih občine (krajevne skupnosti Črni vrh, Polhov Gradec – del, Horjul – del, Rakitna, Golo-Zapotok, Rob – del, Turjak – del, Velike Lašče – del, Želimlje – del, Iška vas – del) nadaljevali z ureditvijo poljskih poti, s krčenjem delno zaraslih površin ter z razmejnitvijo med gozdnimi in kmetijskimi površinami.

V nižinskem delu občine (krajevne skupnosti Dobrova, Kozarje, Polhov Gradec – del, Horjul – del, Velike Lašče – del, Rob – del) bomo nadaljevali z hidro in agromelioracijami. Posebno mesto tu zavzema horjulska dolina, kjer načrtujemo ureditev 330 ha zemljišč.

V krajevnih skupnostih na barjanskem delu občine (Brezovica, Vnanje gorice, Notranje gorice, Podpeč-Preserje, Tomišelj – del, Ig, Želimiče, Barje, Krim-Rudnik, Škofljica – del, Lavrica – del, Pijava gorica – del, Trnovo) bomo predvsem preprečili nadaljnje slabšanje stanja na barju z čiščenjem in vzdrževanjem sekundarne in terciarne odvodne mreže. Boljšo organizacijo in večjo učinkovitost bomo dosegli z ustanavljanjem proizvodno-melioracijskih skupnosti. Na barjanskem predelu bomo z letnimi programi dela določili tudi postopno sanacijo poljskih poti in mostov.

Glede na stopnjo dodelave projektne dokumentacije je prednostni vrstni red investicij:

- ureditev Horjulske doline (330 ha),
- komasacija kmetijskih zemljišč,
- urejevanje zemljišč v hribovitih ombočjih občine,
- izvajanje hidro in agromelioracij na nižinskem predelu občine (nebarjanske površine)
- urejevanje barjanskega predela občine.

Po tem prioriteten redu se bo z ozirom na razpoložljiva sredstva z letnimi programi dela določil letni obseg investicij v agrarne operacije.

Glavni vir financiranja KZS bo tudi v obdobju 1981–1985 odškodnina zaradi spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč ali gozda. Dotok sredstev je odvisen od obsega in dinamike gradenj.

Gozdarstvo

1. Analiza dosedanjega razvoja

Zaradi velikega pomena gozda kot ohranjevalca in vira številnih naravnih bogastev, stabilizatorja in regeneratorja okolja v industrializirani krajini, pa tudi zaradi velikega gospodarskega in obrambnega pomena, je bila v srednjeročnem programu razvoja občine posebna pozornost posvečena tej gospodarski dejavnosti.

Gozd pokriva 49,7% vse površine občine, od tega je večina gozdov lesno proizvodnih. Najboljši gospodarski gozdovi so na področju Mokrca, Krima in Rakitne. Po kvaliteti jim sledijo gozdovi na Polhograjskih Dolomitih, pa tudi gozdovi na Ljubljanskem barju so dobro vzdrževani ravninski gozdovi. Med slabše gozdove sodijo tisti, ki sestavljajo zeleni pas Ljubljane, pa tudi nekateri gozdovi na robu Ljubljanskega barja sodijo mednje. V večjih strminah in ob bregovih vodotokov so zelo pomembni varovalni gozdovi – v Polhograjskih Dolomitih. Poleg navedenih so še gozdovi s posebnim pomenom oziroma naravni rezervati v dolini Iške ter na nekaterih področjih Ljubljanskega barja in Polhograjskih Dolomitov.

Kot prednostna naloga je bilo določeno izboljšanje gospodarjenja z gozdovi, za kar so planirali vlaganja v mehanizacijo spravila lesa in sečnje, izboljšanje gozdnih komunikacij ter obnovo in sanacijo gozdov.

Z gozdovi v društveni lasti kot tudi z gozdovi v zasebni lasti gospodarita po izdelanih gozdnogospodarskih načrtih na področju občine dve gozdno-gospodarski organizaciji: DO Gozdno gospodarstvo Ljubljana s svojimi temeljnimi organizacijami združenega dela in temeljnimi obrati za kooperacijo ter TOZD Gozdarstvo Lašče DO Gozdno gospodarstvo Kočevje.

Analiza izvrševanja planov gozdnogojitvenih del ter vlaganj v preteklih letih srednjeročnega obdobja kažejo, da so se plani zadovoljivo izvrševali.

2. Cilji bodočega razvoja:

- izboljšanje drevesnih sestojev gozdov ter vlaganja v njihovo odpiranje za doseganje 0,8 odstotne letne stopnje v rasti sečnje,
- nadaljnje varovanje kvalitetnih lesno-predelovalnih gozdov ter gozdov s posebnim pomenom,
- nadaljnje vlaganje v gojitvena dela ter mehanizacijo gozdarske proizvodnje.

3. Plan razvoja za obdobje 1981-1985:

Plan Gozdnega gospodarstva obsega posamezne programe DO:

TOZD Škofljica, Obrat za kooperacijo Škofljica, Obrat za kooperacijo Ljubljana in Obrat gozdarstvo Ljubljanske mlekarne – TOZD Posestvo in DO GG Kočevje TOZD gozdarstvo Lašče.

Srednjeročni plan gozdnega gospodarstva predvideva po področjih letni obseg sečnje, kar je usklajeno s plani gozdnogospodarskih načrtov. Trend porasta obsega sečnje v okviru gozdno-gospodarskega območja Ljubljane bo povečan za 4% t. j. letno za 0,8%. V družbenem sektorju bo blagovna proizvodnja lesa enaka sečnji, v zasebnem sektorju pa se bo zmanjšala za predvideno domačo porabo. Planska orientacija gospodarjenja z gozdovi mora biti v proizvodnji kvalitetnega lesa, kar je pogojeno z bogatimi potencialnimi rastišči. Gojitvena dela enostavne in razširjene reprodukcije se bodo količinsko letno povečala za 0,8%.

Glede tehničnih naložb planiramo, da bo obseg izgradnje cest manjši, poudarjeno pa je večje vlaganje v soinvestiranje v stroje za beljenje hlodovine. V gozdni mehanizaciji bo povečan strojni park tako, da bo možno spravilo s traktorji 70% lesa v družbenem sektorju in 40% lesa v zasebnem sektorju. V novem obdobju bodo prizadevanja usmerjena v povečanje ekonomičnosti in produktivnosti, stopnja lastnega mehaniziranega spravila lesa v družbenem sektorju se mora povečati za 2,5-krat. Ker gozdarska dejavnost ustvarja relativno nizek delež celotnega družbenega proizvoda v občini (1,8%), lahko pričakujemo v bodočem srednjeročnem obdobju zaradi povečanja stopnje proizvodnje (0,8%) in dvigu produktivnosti – 3,5% povprečno letno rast družbenega proizvoda gozdarstva po posameznih področjih ter za celotno gozdno-gospodarsko območje Ljubljane.

Plan blagovne proizvodnje 1981-1985:

	Tehn. les: iglavcev	listav.	Prost. les: listav.	Skupaj prodaja m ³
DO GOZDNO GOSPODARSTVO				
TOZD Škofljica:				
– skupaj 81–85	34.850	17.000	9.500	61.350
– pov. letno	6.970	3.400	1.900	12.270
OK Ljubljana:				
– skupaj 81–85	41.500	22.500	7.500	71.500
– pov. letno	8.300	4.500	1.500	14.300
OK Škofljica:				
– skupaj 81–85	76.500	13.500	–	90.000
– pov. letno	15.300	2.700	–	18.000

DO Gozdno gospodarstvo TOZD Gozdarstvo Lašče

	Tehnični les m ³		Prost. les	Skupaj
	iglavcev	listav.	listav.	prodaja m ³
Zasebni gozdovi				
– skupaj 81–85	20.000	2.000	1.000	23.000
– pov. letno	4.000	400	200	4.600
Družbeni gozdovi				
– skupaj 81–85	22.628	5.777	1.000	29.405
– pov. letno	4.526	1.155	200	5.881

DO Ljubljanske Mlekarne TOZD Posestva:

Drevesna vrsta	posek v bruto m ³	goz. proizv. v neto m ³	blagovna proizvodnja m ³ vrednost din	
iglavci	1.300	1.100	1.100	1.375.000
listavci	1.400	1.230	1.230	1.168.000
SKUPAJ:	2.700	2.300	2.330	2.543.500

Prispevek za biološka vlaganja – letni predvideni obseg:

Do Gozdno gospodarstvo Ljubljana:

		vrednost din
– gojitev gozdov	74 ha	419.000
– gojitveno odkazilo	2100 m ³	40.500
– gozdno urejevalna dela	90 ha	45.000
– znanstveno raziskovalno delo		60.000
Skupaj: prispevek v biološka vlaganja		565.100

DO Gozdno gospodarstvo Kočevje TOZD Gozdarstvo Lašče

		1981–85	povprečno letno	vred. letna v din
Zasebni gozdovi				
– obnova	ha	2,5	0,5	12.292
– nega	ha	200	40	203.320
– varstvo	ha	5	1	5.588
Skupaj	ha	207,5	41,50	221.200
Družbeni gozdovi				
– obnova	ha	37,50	7,50	118.067
– nega	ha	160,00	32	121.878
– varstvo	ha	25,00	5	27.940
Skupaj	ha	222,50	44,50	267.885

Za doseganje navedenih ciljev, zlasti pa plana rasti sečnje bodo organizacije izvajale naslednje investicije:

DO Gozdno gospodarstvo Ljubljana

– OK Gozdarstvo Škofljica –

● investirala bo v odpiranje gozdov z izgradnjo novih cest: Tračce – enota Rakitna, Osoje – enota Rakitna, Siva dolina – enota Ig, Kremenca – enota Grosuplje, Srebotnik – enota Preserje, Lintek enota Preserje, dolžina cest je 13,8 km in vrednost investicije 7.000.000 din,

● izgradnja skupaj z TOZD Škofljica novih poslovnih prostorov, vrednost investicije je 6.000.000.

– OBRAT Škofljica –

● izgradnja novih gozdnih cest: Dolgi log, Leskov plaz, skupna dolžina cest je 3,5 km, vrednost investicije je 2.500.000 din,

● mehanizacija proizvodnje, skupna vrednost investicij bo znašala 530.000 din,

– OK Gozdarstvo Ljubljana –

● izgradnja novih cest: Boben, Kleviše, in Jaternik v skupni vrednosti 3.200.000 din,

– DO KGP Kočevje TOZD Gozdarstvo Lašče –

● izgradnja novih gozdnih cest v dolžini 2 km in rekonstrukcija 14,6 km cest v družbenem sektorju, skupna vrednost investicij je 12.890.000 din,

● gradnja novih cest v zasebnem sektorju: Mrzla jama–Podgorelec, Mala gora–Plana–Kamen vrh, Cesta Vodice, Rašica–Stelniki, dolžina cest je 16 km in njihova vrednost 13.302.500 din,

● mehanizacija poslovanja, vrednost teh investicij bo 1.050.000 din.

– DO Ljubljanske mlekarne TOZD Posestva:

● novogradnja in mehanizacija gozdnih vlak v dolžini 3 km, vrednost investicije je 600.000 din,

● nabava gozdne mehanizacije v vrednosti 2.000.000 din,

● konverzija malodonosnih gozdov in pogozdovanje opuščanih kmetijskih površin v obsegu 20 ha in vrednosti 800.000 din,

● osnove drevesnice hitrorastlih drevesnih vrst na Barju na površini 80 ha in v vrednosti 3.200.000 din,

● nega plantaž in poskušni nasadi na površini 300 ha v vrednosti 3.000.000 din.

Trgovina

1. Analiza dosedanjega razvoja

V trgovinski dejavnosti na območju občine je v povprečju poslovalo 13 organizacij, ki so skupaj ustvarjale 21,4 odstotkov družbenega proizvoda občine. Glavni in najpomembnejši nosilec preskrbe v občini, tako po številu trgovin, kot po številu novih investicij, je bil DO Rožnik TOZD Dolomiti. Za izboljšanje osnovne preskrbe, ki je bil osnovni cilj srednjeročnega obdobja 1976 – 1980, je organizacija planirala izgradnjo 10 trgovin, s čemer bi se približali veljavnemu normativu 0,16 m² prodajne površine na prebivalca. Zaradi številnih problemov pri njihovi realizaciji, so bile dograjene le štiri samopostrežne trgovine zastoji pa so bili pri rekonstrukciji starih trgovin.

Nosilec investicij je moral pri najemanju bančnih kreditov zagotoviti precej visoko lastno udeležbo, med 30% in 40% vrednosti investicije. Trgovska organizacija TOZD Dolomiti je podredila, v cilju ustvarjanja zadostnih lastnih sredstev, politiko oblikovanja in delitve družbenega proizvoda, pri čemer je zlasti omejila rast osebnih dohodkov. Kljub temu pa zaradi nizke akumulativnosti ter problemov pri pridobivanju zemljišč in potrebne dokumentacije cilj ni bil dosežen.

Ključni problemi tega obdobja so bili:

- neurejeni dohodkovni odnosi med proizvodnjo in trgovino,
- velika fluktuacija delovne sile zaradi specifičnih pogojev poslovanja (dvoizmensko delo, dežurstvo ob sobotah in praznikih ...) in nezainteresiranost mladih za ta poklic,
- dotrajanost opreme in zgradb, ki so v najemu in problematičnost vlaganja v vzdrževanje le-teh,
- nizka materialna opremljenost prodajaln in prodajnih mest,
- nizka akumulativnost.

2. Cilji bodočega razvoja

- izboljševanje oskrbe prebivalstva z izgradnjo novih objektov osnovne preskrbe,
- nadaljevanje gradnje že začetih objektov trgovine na drobno in debelo ter izvajanje novih investicij v skladu s postavljenimi družbenimi kriteriji.

3. Plan razvoja za obdobje 1981 – 1985

Trgovina bo v tem srednjeročnem obdobju dosegala eno od najvišjih stopenj rasti družbenega proizvoda v občini – planirano 4,8 odstotno rastjo družbenega proizvoda je na drugem mestu takoj za industrijo. Število zaposlenih se bo pri tem dvigalo le z 1,7 odstotno stopnjo rasti letno. Projekcija ustvarjanja družbenega proizvoda sloni na prijavljenih investicijskih projektih, planiranem vključevanju kvalitetnih dejavnikov razvoja ter tudi dosežanjem gibanju družbenega proizvoda v tej dejavnosti. Planirani investicijski projekti so:

Objekti osnovne preskrbe:

1. DO Mercator Rožnik TOZD Dolomiti
    - izgradnja SP Rakovnik in bife (1200 m²) vrednost investicije je 42.000.000 din in bo končana 1981. leta,
    - izgradnja SP Kozarje (600 m²), vrednost investicije je 24.000.000 din in bo končana 1981. leta,
    - izgradnja SP Horjul (600 m²), vrednost investicije je 24.000.000 din in bo končana 1981. leta,
    - izgradnja SP Škofljica in bife (600 m²) vrednost investicije je 24.000.000 din in bo končana 1982. leta,
    - izgradnja SP Viška cesta in bife (800 m²) vrednost investicije je 24.000.000 din in bo končana 1983. leta.
  2. DO KZ Velike Lašče – povečanje kapacitet trgovine na Karlovcih (160 m²), vrednost investicije je 7.000.000 din in bo končana 1981. leta,
    - povečanje kapacitet trgovine na Turjaku (80 m²), vrednost investicije je 3.000.000 din in bo končana 1983. leta.
- Poleg tega bo DO Mercator Rožnik TOZD Dolomiti izgradil železnino v Velikih Laščah (600 m², vrednost investicije je 24.000.000 din in bo končana 1984. leta.

Z nadaljevanjem izgradnje trgovin osnovne preskrbe se bo približala kvadratura prodajnega prostora na prebivalca doseženi v mestu Ljubljani. Konec srednjeročnega obdobja bo doseženo 0,10 m² prodajnega prostora na prebivalca. Hkrati bo potekala modernizacija in specializacija še obstoječih objektov, s čimer se bo izboljšalo poslovanje ter oblikovalo sodobnejše in cenejše manipuliranje z blagom.

Nadalje si bomo prizadevali za boljšo in kvalitetnejšo oskrbo, poslovni čas pa prilagodili potrebam potrošnika.

Boljšo oskrbo prebivalstva bomo dosegli še z izgradnjo nove tržnice na Viču v območju VS-106 ob Bobenčkovi ulici.

Trgovina na debelo bo dohodkovno povezana s proizvodnjo in bo v skladu s sedanjimi blagovnimi tokovi razvijala funkcijo organizatorja blagovnega prometa ter soustvarjalca v blagovni proizvodnji. Intenzivno se bo vključevala v izboljšanje preskrbe občanov z vsemi vrstami blaga. Hkrati bo širilo tudi skladiščne zmogljivosti. Z dohodkovnim povezovanjem s proizvodnjo bo dosegla večji količinski obseg poslovanja, konkurenčnost na tržišču, in intenzivnejšo izrabo poslovnih in skladiščnih kapacitet. V srednjeročnem obdobju bodo grajeni naslednji objekti trgovine na debelo:

1. DO Agrotehnika TOZD Agromehanizacija – izgradnja poslovnotrговskega centra v vrednosti 176.000.000 din, investicija bo končana 1981. leta, poleg tega bo organizacija gradila prodajna skladišča v coni RP-2.

2. DO Kemofarmacija – izgradnja skladiščnih in spremljajočih prostorov, vrednost investicije je 180.000.000 din in bo končana 1981. leta.

3. DO Semenarna – izgradnja veleblagovnice, rastlinjaka in skladišča v vrednosti 150.000.000 din, investicija bo končana 1984. leta.

4. SOZD Mercator TOZD Velepiskrba TOZD Spectrum – izgradnja proizvodne hale in skladišč v coni VP 3/3, vrednost investicije je 45.000.000 din in bo končana 1983. leta.

5. DO Mercur Kranj – začetek gradnje prodajno razstavnih prostorov s skladišči, vrednost investicije je 181.000.000 din, I. faza gradnje bo končana 1982. leta, celotna investicija pa po letu 1985.

6. DO Polikem TOZD Chemo – izgradnja centralnih skladišč v coni RP₂, vrednost investicije je 280.000.000 din in bo končana 1985. leta.

7. DO Ilirija – Vedrog TOZD Marketing – povečanje skladiščnih površin na Vrhovcih, vrednost investicije je 40.000.000 din in bo končana 1983. leta.

8. DO Mercator TOZD Konditor – izgradnja proizvodno poslovnih prostorov v coni VP-3 v vrednosti 100.000.000 din, investicija bo končana 1984. leta.

9. DO Kurivoprodaja – razširitev maloprodajne mreže z odprtjem poslovne enote za dnevno oskrbo s premogom, vrednost investicije je 25.000.000 din in bo končana v letu 1985.

Poleg navedenih investicij se bodo izvajale še druge, ki bodo v skladu z družbeno dogovorjenimi kriteriji.

Obrt

1. Analiza dosedanjega razvoja

Družbeni sektor obrti je ustvarjal v srednjeročnem obdobju 1976–1980 13, 13,9% družbenega proizvoda gospodarstva občine. Število organizacij je v letih srednjeročnega obdobja zaradi prehoda na novo enotno klasifikacijo dejavnosti v letu 1976 in zaradi organizacijskih sprememb nihalo.

Obrt je zelo pomembna z družbenega stališča, saj dopolnjuje industrijsko proizvodnjo in njeno ponudbo ter ponudbo ostalih gospodarskih panog in kot taka omogoča skladen gospodarski razvoj.

Razen DO Žimnica, ki je po neuspelem poskusu sanacije težkega gospodarskega stanja v letu 1980 prenehala delovati, so vse ostale obrtne organizacije v vseh letih srednjeročnega obdobje 1976–1980 dokaj uspešno gospodarile. Ker pa so to večinoma manjše delovne organizacije, ustvarjajo zelo nizke sklade, ker jim omejuje razvoj. Posledica tega je, da večina organizacij posluje v zastarelih in pretesnih prostorih ter z zastarelo opremo.

Večjih investicij v analiziranem obdobju ni bilo.

Ključni problemi dosedanjega razvoja so bili:

– slaba kvalifikacijska struktura zaposlenih in pomanjkanje kadra določenih profilov,

– neustrezna organizacija poslovanja, ki je povzročila slabo izkoriščenost delovnega časa oziroma slabo izkoriščenost strojnih kapacitet,

– prepočasno spreminjanje samoupravne organiziranosti v smislu določil zakona o združenem delu.

Na območju občine je močno zastopana zasebna obrt. Zasebna obrt se ni razvijala tako kot je bilo planirano, saj je območje občine močno deficitarno v proizvodni, zlasti pa v storitveni obrti. Število obrtnikov je v srednjeročnem obdobju 1976–1980 poraslo za 158, vendar pa to ni zadoščalo za zadovoljevanje potreb občanov v hitro urbanizirajoči se občini. Prav tako je treba poudariti, da so obrtniki zaposlovali zelo malo delavcev in je bil porast števila zaposlenih zelo počasen. Tako konec leta 1980 odpade na delavnico le 1,4 delavca. Zelo zaskrbljujoče pa je padanje števila učencev na delavnico, ki ga beležimo v zadnjih dveh letih analiziranega obdobja.

RAZVOJ ZASEBNEGA SEKTORJA OBRTI V OBDOBJU 1976 – 1980

Elementi	Leta		Ind.		IND		IND		
	1976	1977	77/76	1978	78/77	1979	1980	1980	
Registrirani obrt.	765	801	104,7	843	105,2	876	103,4	923	105,3
Zaposleni	894	887	95,0	937	105,6	1144	122	1298	113,5
Učenci	281	311	110,7	347	111,6	155	45	104	67
Avtoprevozniki	223	274	122,9	353	128,8	397	112,5	417	105
Obrt kot postr.p.	179	193	107,8	234	121,2				
Število zaposlenih na delavnico	1,26	1,11		1,11		1,30	117	1,41	108
Število učencev na delavnico	0,37	0,39		0,41		0,17	41	0,11	64

Hitro je naraščalo število avtoprevoznikov in obrtnikov s popolnansko obrtjo, medtem ko je bil v srednjeročnem planu poudarek na razvoju storitvenih obrtnih dejavnosti.

Z davčno politiko se je sicer stimuliral razvoj obrti (odpiranje novih delavnic, investicije v razširitev kapacitet, prehod na redno obrt itd.) vendar pa le-ta ni imela ustreznega učinka predvsem

zaradi prostorskih problemov. Za proizvodno obrt določene obrtne cone (n.pr. Elektromontaža, Kozarje, Rudnik, Dolgi most itd.) niso bile izkoriščene zaradi dolgotrajnih postopkov za pridobivanje zemljišč.

Pri storitveni obrti pa je zelo pereča problematika pridobivanja prostorov za delavnice. Zaradi nerešenih problemov virov finan-

cliranjaz izgradnje prostorov namenjenih obrti v novih in starih soseskah v občini, se le-ti niso gradili. Storitvena obrt zaradi visokih stroškov nakupa prostorov ni zainteresirana za financiranje izgradnje, temveč za pridobivanje prostorov v najem.

Ključni problem doseданjega razvoja so bili:

- zaostajanje razvoja obrti za potrebami gospodarstva in občanov s poudarkom na večanju deficitarnosti storitvenih obrti,
- prepočasno reševanje problema financiranja izgradnje prostorov namenjenih obrtnim dejavnostim,
- dolgotrajni postopki pri pridobivanju zemljišč v že oblikovanih obrtnih conah,
- naugodna starostna struktura zaposlenih - padanje števila učencev v obrti.

2. Cilji bodočega razvoja:

- doseganje razvoja na kvalitetnih osnovah s poudarkom na večjem povezovanju obrtnih organizacij, POZD in obratovalnic samostojnih obrtnikov z industrijskimi organizacijami združenega dela,
- razširjanje proizvodnje, ki nadomešča uvoz in pomeni bogatitev ponudbe na domačem trgu,
- izvajanje investicij, ki ustrezajo kriterijem prestrukturiranja gospodarstva po sprejetih rokih njihove izdelave,
- oblikovanje take politike najemnih poslovnih prostorov v družbeni lasti, ki bo vzpodbudila oživljanje deficitarne storitvene dejavnosti,
- uvajanje ukrepov, ki bodo pripomogli k hitrejšemu razvoju drobnega gospodarstva in sicer na področjih: davčne politike, financiranje izgradnje poslovnih prostorov, urejanju prostorske problematike ter politike cen.

3. Plan razvoja za obdobje 1981-1985:

V družbenem sektorju pričakujemo v tem srednjeročnem obdobju hitrejši razvoj od doseženega v obdobju 1976-1980.

Ob 1,5 odstotni letni rasti zaposlovanja bo organizacijam omogočeno dosegati ob 4,5% rasti družbenega proizvoda, 3 odstotno rast produktivnosti dela. Hkrati pa bo rast družbenega proizvoda morala biti tudi posledica uvajanja kvalitetnih dejavnikov, saj so vse organizacije manjše ter jim nizka akumulacija ne bo omogočila večjih vlaganj v modernizacijo proizvodnje in uvajanje novih tehnologij.

Med kvalitetne dejavnike razvoja, ki bodo v tej dejavnosti igrali pomembnejšo vlogo, šteujemo boljše organizacijo poslovanja in proizvodnje, ki bo omogočila večje izkoriščanje strojnih in delovnih kapacitet.

- v cenah iz leta 1979
- v 000 din

Investitor	investicije	predrač. vrednost	leto dokončanja
DO Slovenija avto TOZD Zastava servis	razširitev prodajno servisnega objekta	179.100	1981
DO Mizarstvo Vič	modernizacija proizvodnje	23.810	1985
DO Mizarstvo Trnovo	modernizacija proizvodnje	16.860	po 1985

TABELA: Plan za usmerjanje razvoja obrti v KS

KS	Vrsta obrti	Lokacija
1. KS Malči Belič	izgradnja avtopralnice	
2. KS Trnovo	storitvena obrt (mizarstvo, vodovodno inštalaterstvo, servis za gospodinjske in RTV aparate)	- v okviru stanovanjske soseske VS-1 Trnovo v sklopu poslovnega servisnega objekta

Poleg navedenih sta prijavljeni še dve investiciji in sicer organizacij DO Mizarstvo Vič in DO Mizarstvo Trnovo. V obeh primerih se bo vlagalo v modernizacijo ter bosta investiciji glede na roke dokončanja vplivali na hitrejšo rast družbenega proizvoda obrti šele po letu 1985.

Še nadalje bo potekala aktivnost na spreminjanju samoupravne organiziranosti obrtnih organizacij. Cilj bo doseči trajnejše kooperantske in dohodkovne odnose.

V zasebnem sektorju bomo z izvajanjem ustrezne politike najemanja poslovnih prostorov, financiranja izgradnje poslovnih prostorov, davčnih olajšav ter politike cen spodbujali razvoj osebnega dela na področju storitvenih dejavnosti in še nadalje pospeševali proizvodno osebno delo kot pomembno dopolnitev družbenemu sektorju, ki naj aktivneje opravlja funkcijo proizvajalca potrebnih proizvodov za organizacije združenega dela industrije, obrti in ostalih gospodarskih dejavnosti.

Prizadevali si bomo ustanoviti sklad za financiranje izgradnje poslovnih prostorov namenjenih obrti in sicer tako v že zgrajenih soseskah kot tudi sočasno z izgradnjo novih sosesk. Poleg tega pa bomo za hitrejšo rast storitvene dejavnosti spodbujali razvoj dopolnilne popoldanske obrti na področju servisiranja in drugih manjših popravil, medtem ko bomo skušali v čim večji meri preusmeriti drugo popoldansko obrt v redno celodnevno, ker bo to pomemben dejavnik odpravljanja deficitarnosti v več panogah obrti.

S sprejetjem družbenega dogovora oziroma samoupravnega sporazuma o oblikovanju cen proizvodov in storitev bodo odpravljene tisti posegi na politiko cen, ki so do sedaj negativno vplivali na hitrejši razvoj storitvenih dejavnosti. Cilj bo oblikovati take cene, ki bodo omogočile obrtnikom oblikovanje akumulacije na ravni doseženi v družbenem sektorju oziroma potrebni za nadaljnji razvoj.

Prostorsko zahtevne proizvodne in storitvene dejavnosti bomo usmerjali v obrtne cone:

- VM 2 - območje pri Dolgem mostu
- VM 4 - območje ob zahodni obvoznici v Kozarjah
- VM 5 - območje ob Tržaški cesti in železniški progi Ljubljana
- Postojna
- RM 1 - območje med Dolenjsko cesto in dolenjsko železnico

Za zagotovitev pogojev za izgradnjo obrtnih objektov bodo tekale vse potrebne priprave na otokih VS-4 Zastava avto, VM-1 Tržaška cesta in RM-1 Dolenjska cesta. V ta namen bo vloženi 25.450.000 din, od tega 65% v pripravo zemljišč in 35% v opremo zemljišč s kolektivnimi komunalnimi napravami in objekti. Poleg tega se bodo v skladu s potrebami uporabnikov in razpoložljivimi sredstvi opremljale tudi druge neopremljene cone. Z vsemi navedenimi ukrepi bomo skušali zagotoviti pogoje za razvoj deficitarnih obrtnih dejavnosti na posameznih območjih občine. Pri tem bomo v skladu s plani KS usmerjali razvoj obrti tako:

3. KS	Kolezija	storitvena obrt (avtopralnica in drugo)	- stanovanjska soseska Murgle
4. KS	Rudnik	storitvena obrt (čevljarstvo, kemična čistilnica, frizerstvo oziroma druga obrt)	- RD-1 - obrtna cona in v okviru naselja Vinterca
5. KS	Vič	storitvena obrt (čevljarstvo, popravilo ur, elektro servis in servis za RTV aparate)	
6. KS	Vrhovci	storitvena obrt (čevljarstvo, popravilo ur itd.)	- pri Jamniku v sklopu gradenj poslovno servisnega objekta
7. KS	Kozarje	proizvodna obrt (kovinska galanterija, plastične mase itd) storitvena obrt (ni točno opredeljeno)	- v okviru soseske VS-109
8. KS	Velike Lašče	- servis za popravilo kmetijske mehanizacije	
9. KS	Želimlje	storitvena obrt (ni točno opredeljeno)	
10. KS	Golo - Zapotok	storitvena obrt (servis za popravilo gospodinjskih aparatov)	
11. KS	Škofljica	storitvena obrt (ni točno opredeljeno)	- cona med cesto v Šmarje in železnico je v fazi priprave; narejen je idejni projekt
12. KS	IG	storitvena obrt (razne servisne delavnice)	- cona v stanovanjski soseski
13. KS	Lavrica	storitvena obrt (čevljarstvo, kleparstvo, elektro servis)	
14. KS	Dobrova	storitvena obrt (čevljarstvo, krojaštvo, kemična čistilnica, avtoservisne storitve)	- cone bodo določene v okviru urbanistične dokumentacije, ki je še v izdelavi, zajeto bo tudi novo naselje Gabrje
15. KS	Horjul	proizvodna obrt (elektro in kovinska proizvodna obrt) storitvena obrt (frizerstvo, mizarstvo, čevljarstvo, krojaštvo, kemična čistilnica)	
16. KS	Vnanje gorice	storitvena obrt (avtomehanična delavnica, kemična čistilnica, servis za gospodinjske stroje, frizerstvo)	- v pripravi je dokumentacija za ustrezno cono ob soseski 221/2 Gmajna in železnico
17. KS	Podpeč - Preserje	storitvena obrt (sedlarstvo, kovaštvo, servis za gospodinjske stroje, avtomehanična delavnica, avtoličarska delavnica, frizerstvo, avtokleparska delavnica)	- področje je že urbanistično izdelano, cone za obrt so določene

18. KS Polhov Gradec

storitvena obrt (elektro in vodovodno instalaterstvo, servis za elektro aparate, frizerstvo)

19. KS Rakova Jelša

storitvena obrt (čevljarstvo, vodovodno inštalaterstvo, avto-mehanična delavnica, servis za popravilo gospodinjskih strojev in RTV aparatov, mizarstvo, frizerstvo, kemična čistilnica)

- razvoj planiranih dejavnosti bo možen šele ko bo soseska komunalno opremljena

Poleg tega bo potrebno za potrebe krajanov KS: Podpeč - Preserje, Vnanje gorice, Brezovica, Ig, Horjul, Polhov Gradec, Tomišelj ustanoviti tudi servis za popravilo kmetijske mehanizacije. Lokacija bo določena na podlagi usklajevanj med vsemi zainteresiranimi KS in investitorji.

Gostinstvo in turizem

1. Analiza dosedanjega razvoja

Gostinstvo družbenega sektorja je v primerjavi z drugimi panogami gospodarstva slabo razvito in ustvarja le okoli 1,7% družbenega proizvoda gospodarstva v občini. V družbenem sektorju posluje ena sama gostinska organizacija združenega dela s sedežem v občini. To je gostinsko podjetje Vič s 7 obrati (Mirje, pri Marnu, Pod Rožnikom, Otok Vis, Pod Vrbo, Polhograjski dom, Kurešček) in izločeno enoto gostilno Vinska trta na območju občine Center. Gostinska podjetja s sedežem v drugih občinah so prisotna le s tremi obrati: Daj-dam z restavracijo Livada, Hotel Ilirija z gostilno Katrca in Figovec z gostilno Krim. Vsi gostinski obrati razen Polhograjskega doma in obrata na Kureščku, so locirani na ožjem mestnem območju. V planskih usmeritvah smo se opredelili predvsem za adaptacije in razširitve obstoječih zmogljivosti s ciljem povečanja ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja ter dviga kvalitete storitev, evidentirali pa nekatere možnosti razvoja vlaganja predvsem ob vpadnicah, kjer so pogoji za razvoj družbenega sektorja gostinstva velike.

Dopolnilo slabo razvitemu družbenemu sektorju gostinstva predstavlja zasebni sektor z 61 gostinskimi obrati in skupno kapaciteto 3707 sedežev. Prav tako kot družbeni sektor je tudi zasebni sektor gostinstva v pretežni meri lociran na mestnem območju občine. V srednjeročnem obdobju na področju zasebnega gostinstva ne beležimo nobenih bistvenih premikov, ne po številu obratov, niti po sedežnih kapacitetah. Določeni deli sredstev so zasebni gostilničarji sicer uporabili za izboljšanje opreme, inventarja, poslovnih prostorov, vendar izključno v mejah obstoječih gostinskih zmogljivosti in minimuma zahtev urejenosti.

Ključni problemi tega obdobja so bili:

- nizka rast celotnega prihodka in s tem slaba akumulativnost organizacij združenega dela
- nerazživeta izpeljava samoupravnih sprememb v smislu dohodkovne povezave in združevanja sredstev za razvoj gostinstva na območju občine
- velika fluktuacija zaposlenih kot posledica neizdelanega sistema nagrajevanja in slabih delovnih pogojev
- pomanjkanje kadrov v zasebnem gostinstvu kot posledica slabih delovnih pogojev ter neugodna starostna struktura lastnikov obstoječih obratovalnic

2. Cilji bodočega razvoja:

- aktivirati vse možne dejavnike za povečanje sedežnih zmogljivosti,
- izboljšati kakovost gostinskih storitev,
- urejanje turističnih centrov,
- nadaljnji razvoj kmečkega turizma in oddajanje zasebnih turističnih sob.

3. Plan razvoja za obdobje 1981-1985

Do leta 1985 ni predviden večji razvoj te dejavnosti, saj se bodo vršile investicije le v razširitev in modernizacijo obstoječih objektov. Projekcija rasti družbenega proizvoda za to obdobje je 4,1%, rast zaposlovanja pa 1,7%.

DO Gostinsko podjetje Vič bo v srednjeročnem obdobju:

- rekonstruiral, adaptiral in povečal sedežne kapacitete obrata Pod Rožnikom (1. faza), investicija bo končana 1981. leta,
- funkcionalno preuredil in zaključil investicijo v gostinskem objektu Pod Rožnikom, vrednost investicije je 60.000.000 in bo končana 1983. leta.
- povečal sedežne kapacitete in kuhinjo v obratu Otok Vis, vrednost investicije je 25.000.000 din in bo končana 1981. leta,
- uredil slaščičarno pod Vrbo, vrednost investicije je 1.500.000 din in bo končana 1981. leta,
- odkupil in uredil pizzerijo na Trnovem, vrednost investicije je 10.000.000 din in bo končana 1985. leta.

Poleg tega bo DO Daj-Dam uredil turistični camp ter zgradil vse ostale spremljajoče objekte (trgovina, bife, recepcija itd) na Livadi, vrednost investicije je 40.000.000 din in bo končana 1984. leta.

Na lokaciji, ki bo naknadno opredeljena, se bo izgradil še motel. Investitor in dinamika gradnje bosta opredeljena v letnih resolucijah občine.

Poleg navedenih se bodo izvajale še druge investicije, ki bodo ustrezale družbeno sprejetim kriterijem.

Da bi dejavnost gostinstva in turizma pokrivala potrebe v občini bomo z ustrežno politiko razvoja v srednjeročnem obdobju morali zagotoviti:

- učinkovitejše povezovanje družbenega gostinstva v okviru turistične poslovne skupnosti pri SOZD GHT z večjo možnostjo enakomernega in usklajenega razvoja turistično gostinske dejavnosti v občini in Ljubljani,
- najemanje kredita pod ugodnejšimi pogoji, pri čemer bo občina v okviru družbenega dogovora o pospeševanju drobnega gospodarstva podpirala gradnjo novih objektov (razen bifejev in okrepčevalnice),
- nadaljnji razvoj kmečkega turizma predvsem v dolomitskem predelu občine, še posebej zaradi možnosti kreditiranja naložb v kmečki turizem z enakimi pogoji, kot so jih deležna vlaganja v modernizacijo in sanacijo kmetij.

D. SOCIALNI RAZVOJ

Socialno varstvo

Samoupravne interesne skupnosti na področju zaposlovanja, stanovanjske gradnje, otroškega varstva, socialnega skrbstva in pokojninsko-invalidskega zavarovanja združene v samoupravno

interesno skupnost socialnega varstva, bodo v srednjeročnem obdobju 1981–1985 zagotavljale usklajenost razvoja socialnega varstva z razvojem družbene reprodukcije; poglobljanje in razvijanje samoupravnih odnosov, uveljavljanje in krepitev delegatskega sistema in zagotovitev neposrednega vpliva delavcev, delovnih ljudi in občanov na sprejemanje odločitev v politiki socialnega varstva.

S samoupravnim sporazumom o skupnih izhodiščih in usklajevanju planov za zagotavljanje socialno-varstvenih pravic v obdobju 1981–1985 bodo skupnosti združene v skupnost socialnega varstva določile:

- prednostne naloge socialnega varstva v obdobju 1981–1985,
- skupna izhodišča za izpeljavo solidarnosti na področju socialnega varstva,
- načela in kriterije za uveljavljanje socialno varstvenih pravic,
- načela za valorizacijo socialno-varstvenih dajatev,
- uvajanje novih socialno-varstvenih pravic v obdobju 1981–1985,
- investicije skupnega pomena na področju socialnega varstva,
- način usklajevanja socialno-varstvenih programov.

Prednostne naloge socialnega varstva v obdobju 1981–1985 bodo naslednje:

- izenačevanje pogojev za razvoj, vzgojo in socialno varnost otrok,
- izvajanje programa skupnih in solidarnostnih nalog družbenega varstva otrok,
- izvajanje skupaj z drugimi ljubljanskimi občinami naložbe skupnega pomena in sicer izgradnja varstveno delovnih in bivalnih kapacitet delovnega Centra za duševno prizadete občane.
- usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb,
- usposabljanje, dokvalifikacija in prekvalifikacija delavcev v organizacijah združenega dela naše občine,
- odprava stanovanj VI. in VII. kategorije in odprava barakarskih naselij,
- posvetitev posebne skrbi in pozornosti položaju delavcev z nižjimi osebnimi dohodki, upokojencem z nižjimi pokojninami in občanom, ki so odvisni od družbene denarne pomoči.

Za uresničevanje in izvedbo teh nalog bo skupnost socialnega varstva koordinirala svoje delo z vsemi tistimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi, ki jih združuje z namenom čim učinkovitejšega reševanja socialne problematike delovnih ljudi in občanov. Podrobni srednjeročni programi samoupravnih interesnih skupnosti s področja socialnega varstva so razvidni v nadaljevanju družbenega plana socialnega razvoja občine.

Občinska skupnost socialnega varstva si bo prizadevala, da bo v sodelovanju z ostalimi ljubljanskimi skupnostmi ter iz drugih možnih virov pridobila sredstva za izgradnjo internatnih kapacitet Doma Malči Belič. Potrebno bi bilo zgraditi dom za otroke in mladino ljubljanskega in drugih območij Slovenije, ki bi imel 120 mest, vrednost bi bila 60–70 milijonov din.

Zaposlovanje

1. Analiza dosedanjega razvoja

Organiziranost in programi delovanja skupnosti za zaposlovanje so v obdobju 1976–1980 doživela pomembne kvalitativne spremembe. V letu 1978 so bile ustanovljene občinske skupnosti za zaposlovanje in medobčinske skupnosti za zaposlovanje.

V obdobju 1976–1980 se kažejo v Ljubljani, kakor tudi v naši občini na področju zaposlovanja naslednje značilnosti:

- zaposlovanje je potekalo precej ekstenzivno predvsem v prvih letih srednjeročnega obdobja, v letu 1979 in 1980 pa se je bistveno umirilo,
- na rast družbenega proizvoda je preveč vplivala rast zaposlovanja in premalo produktivnost,
- visoka stopnja rasti zaposlovanja prebivalstva je imela za posledico polno zaposlenost priliva kadrov iz demografskih virov,
- brezposelnosti je bilo relativno malo,

– kvalifikacijska struktura zaposlenih na območju občine je sorazmerno ugodna, na kar vpliva predvsem močno zastopana znanstveno raziskovalna in visokošolska dejavnost,

– fluktuacija delavcev je bila v celotnem razdobju izredno velika

2. Cilji bodočega razvoja

Cilji razvoja skupnosti za zaposlovanje za obdobje 1981–1985 temeljijo na predvidenem družbeno-ekonomskem razvoju občine, povezanem z razvojem zaposlovanja in upoštevajoč specifične elemente v občini. Programska izhodišča skupnosti za zaposlovanje so naslednja:

- ohranjanje polne zaposlenosti domicilnega prebivalstva,
- racionalno in produktivno zaposlovanje s ciljem zmanjševanja deleža zaposlovanja v rasti družbenega proizvoda in povečanja deleža produktivnosti,
- usklajevanje med kadrovskimi plani združenega dela in kadrovskimi viri v okviru letnih kadrovskih bilanc,
- poklicno usmerjanje mladine in odraslih v sistemu usmerjenega izobraževanja v tiste smeri in poklice, ki jih združeno delo potrebuje,
- usmerjanje priselitvenega priliva iz drugih območij na optimalni nivo, upoštevajoč realne kadrovske potrebe združenega dela in minimalne standarde.

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985:

Samoupravna skupnost za zaposlovanje bo v obdobju 1981–1985 za uresničevanje zastavljenih ciljev posvetila posebno pozornost naslednjim halogom:

- načrtovanju in izvajanju kadrovske politike,
- posredovanju zaposlitev vsem iskalcem,
- posredovanju zaposlitev delavcem, iz začasnega dela v tujini,
- vključevanju invalidnih oseb v delo,
- zaposlovanju na osnovi usposabljanja in prekvalifikacij,
- poklicnem usmerjanju,
- štipendiranju iz združenih sredstev,
- izdelavi nomenklatur in profilov poklicev,
- obdelavi statističnih elementov,
- razvijanju raziskovalnega dela na področju zaposlovanja,
- zagotavljanju socialne varnosti brezposelnih.

Socialno skrbstvo

1. Analiza dosedanjega razvoja

Temeljno izhodišče socialno skrbstvene dejavnosti v občini je s povezovanjem, koordiniranjem in dograjevanjem skladno z drugimi družbenimi dejavniki, krajevnimi skupnostmi in samoupravnimi skupnostmi, oblikovanje takšnega socialno varstvenega sistema, ki bo zagotavljal socialno varnost občanov in delovnih ljudi na vseh nivojih družbeno ekonomske stvarnosti.

Ob analizi dosedanjega razvoja osnovne dejavnosti beležimo pomembne pozitivne premike tako vsebinske narave kot tudi izboljšanje materialnega položaja. Istčasno pa ugotavljamo, da se pomembno spreminjajo oblike in kvantiteta dela, odvisno od specifičnih družbeno ekonomskih gibanj in značilnosti populacije občine. Demografska značilnost občine (število starih oseb nad republiškim povprečjem, mestne in obmestne krajevne skupnosti itd), nosi s seboj konsekvence tako socialnega kot sociološkega značaja, ki bistveno pogojujejo tako strokovno kot materialno usmeritev skrbstvene dejavnosti.

Ugotavljamo pomemben porast:

- družbeno denarnih pomoči občanov brez sredstev za preživljanje ali z nezadostnimi sredstvi,
  - kritja stroškov oskrbe v zavodih za ostarele občane,
  - pojava mladoletnega prestopništva,
  - nerešenih problemov v zvezi s stanovanjsko problematiko,
- Na področju socialnega skrbstva v občini Vič-Rudnik delujejo tri izvajalske OZD in sicer Center za socialno delo, Dom na Bokalcah in Mladinski dom Malči Belič.

Pri razvoju socialno skrbstvene dejavnosti in realizaciji načrtovanih nalog je odigral pomembno vlogo Center za socialno delo, kljub neizpolnjenim kadrovskim normativom. Ugotavljamo namreč, da je še vedno nezadovoljivo vključevanje drugih dejavnikov v občini, ki bi s svojo aktivnostjo bistveno pripomogli k preventivi socialno skrbstvene problematike. Pomembni uspehi v sami politiki socialnega skrbstva in konkretni aktivnosti so bili zlasti naslednji:

- izvajanje enakih oblik dejavnosti socialnega skrbstva,
  - oblikovanje skupnih meril za vrednotenje programov,
  - strokovna povezanost in izobraževanje strokovnih delavcev.
- Odperta nerešena vprašanja pa so zlasti neenotni kriteriji reševanja posameznih oblik socialno skrbstvene dejavnosti kot na primer:
- pomanjkljivi kriteriji prispevkov oz. doplačil svojcev,
  - nerešena vprašanja Disciplinskega centra,
  - nerazvite oblike preventivnega dela,
  - pomanjkljiva koordinacija in razmejitev dejavnosti in obveznosti z drugimi SIS,
  - reševanje stanovanjske problematike v dogovoru s stanovanjsko skupnostjo.

2. Cilji bodočega razvoja

- zagotavljanje ustreznih enotnih kriterijev in sredstev za uveljavljanje osnovnega cilja škrbstvene dejavnosti – socialne varnosti vsem kategorijam občanov, ki so take pomoči potrebni,
- vsebinsko dograjevanje in širjenje vseh oblik socialno skrbstvene dejavnosti za zadovoljevanje preventive in korekcije vseh potreb, ki opredeljujejo varstvo in pomoč otrokom, družine in odraslih oseb – vseh kategorij koristnikov socialnega skrbstva,
- vodenje in dograjevanje usklajevalne politike na nivojih občina–mesto–republika z upoštevanjem solidarnosti in vzajemnosti ter z dogovarjanjem pri oblikovanju dogovorjenih programov,
- usmerjanje v izdelavo konkretnih programov za razvoj preventivne dejavnosti, zlasti na področju mladoletnega prestopništva, z vključevanjem vseh družbenopolitičnih dejavnikov tudi izven strokovne službe (s posebnim poudarkom na KS in ZSMS),
- usklajevanje in dogovarjanje v smeri razmejitve in koordinacije storitev in sredstev med vsemi SIS, ki zagotavljajo socialno varstvo,
- reševanje socialno skrbstvene problematike na vseh nivojih s povezovanjem v okolju, kjer ljudje živijo in delajo z organiziranjem in razvijanjem vseh oblik socialne pomoči (KS, združeno delo, družbenopolitične organizacije in skupnosti).

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985

Glede na to, da ugotavljamo premajhno povezanost, koordiniranje in razmejevanje med interesnimi skupnostmi, katerih dejavnost zadovoljuje socialno varnost občanov, v naslednjem srednjeročnem obdobju načrtujemo reorganizacijo skupnosti socialnega skrbstva, ki naj bi zagotovila še večjo stopnjo podružbljanja na vseh nivojih v skladu z novimi usmeritvami delovanja SIS.

Obseg dejavnosti socialnega skrbstva bomo izvajali:

- Na področju varstva otrok in družine in sicer:
  - rejništvo – bolj načrtno bomo izbirali rejniške družine s poučarko na iskanju rejnic v okviru lastne občine,
  - nezakonska rojstva – poleg ugotavljanja očetovstva in pomoči pri uveljavljanju preživninskih zahtevkov, urejanje vseh ostalih spremljajočih problemov v sodelovanju z ostalimi SIS,
  - pomoč otrokom v telesnem in duševnem razvoju in njihovo vključevanje v razne oblike usposabljanja,
  - družbeno neprilagojena mladina in otroci – zaradi porasta te problematike bomo usmerili svoje delovanje v preventivne oblike dela, z vključitvijo vseh odgovornih družbenih struktur in družbenih organizacij,
  - razveze zakonskih zvez – prenesli bomo težišče strokovnega dela z dosežanega porazveznega stanja na situacijo pred razveznim postopkom. To vrsto strokovnega dela bomo vsebinsko vezali na novo dejavnost socialnega skrbstva – izvajanje pravih

poskusov v okviru novo ustanovljene zakonske svetovalnice, ki že deluje na Centru za socialno delo,

- predzakonsko in zakonsko svetovanje – bo potekalo v smislu vsebinskih izhodišč te nove institucije, ki je organsko vklopljena v celotno področje skrbstvene dejavnosti na področju izobraževanja, vodenja in razvijanja humanih odnosov med partnerji in vloge otrok v družinski skupnosti,
- materialno prizadeti otroci in družine – zagotavljanje tej kategoriji normalne življenjske razmere,
- skrbništvo nad mladoletnimi osebami bomo izvajali pri otrocih, ki nimajo staršev ali katerih starši niso sposobni skrbeti zanje.

- Področja varstva odraslih in sicer:
  - zavodsko varstvo ostarelih oseb in zagotavljanje sredstev za vse občane, ki so tega ukrepa potrebni,
  - nega in oskrba na domu in v drugi družini,
  - odrasle osebe pod skrbništvom – izboljšanje skrbi in zaščite varovancev, ki niso sposobni skrbeti zase in za svoje pravice,
  - družbeno denarne pomoči – zagotavljanje takih višin in oblik družbeno denarnih pomoči, ki bodo upravičencem zagotavljale socialno varnost,
  - družbeno neprilagojene osebe s poudarkom na preventivi alkoholizma in izvajanje varstvenega nadzorstva nad pogojno obsojenimi osebami,
  - ostale kategorije družbeno neprilagojenih, deviantnih ali duševno bolnih občanov bomo obravnavali po načelih strokovnega socialnega dela, z realizacijo vseh oblik in ukrepov materialne in nematerialne pomoči skrbstvenih organov, v sodelovanju z ustreznimi strokovnimi institucijami.

V srednjeročnem obdobju 1981–1985 so v okviru skupnosti socialnega skrbstva predvidene naslednje investicije:

- Adaptacija poslovnih prostorov Centra za socialno delo. Potrebna sredstva v višini 4.000.000 din bo skušala zagotoviti skupnost socialnega skrbstva občine. Adaptacija se bo izvajala postopno v skladu z dinamiko zbiranja sredstev,
- Sanacija stare stavbe Doma na Bokalcah. Adaptacija se bo izvajala postopoma, finančna sredstva za prvo fazo v višini 50.000.000 din bo zagotovila Skupnost pokojninsko-invalidskega zavarovanja.
- Izgradnja Varstveno delovnega centra za duševno prizadete občane. Vrednost investicije je 71.600.000 din. Sredstva se bodo združevala v okviru mestnih skupnosti: za zaposlovanje, stanovanjske, zdravstvene, SPIZ, ob sodelovanju Zveze društev za pomoč duševno prizadetim (67%). Za preostali del (33%) pa bo vir posebna oblika združenja sredstev občanov

- Iz sredstev, ki se bodo združevala v okviru republiške skupnosti socialnega skrbstva bo zgrajen Zavod za rehabilitacijo prizadete mladine v Dragi na lgu, vrednost investicije je 187.000.000 din, kapaciteta 250 mest, investicija bo zaključena leta 1983.

Otroško varstvo

1. Analiza dosežanega razvoja

V okviru skupnosti otroškega varstva v občini in v mestu so se v srednjeročnem obdobju 1976–1980 z letnimi načrti usklajenimi s srednjeročnim planom zagotavljale in izvrševale naloge, ki so skupne otroku, družini, organizacijam združenega dela, krajevni skupnosti, družbenopolitični skupnosti in družbenopolitičnimi organizacijam.

Naloge vsebinskega pomena v dejavnosti predšolske vzgoje in varstva so se izvajale kot enotni (zajamčeni) program, dopolnilni program in skupni program.

Zajamčeni program obsega naloge, ki jih opravljajo VVO kot izvajalci, v okviru skupnosti otroškega varstva pa se izvaja menjava dela in sredstev.

Z dopolnilnim programom se ob spoznanju najnujnejših otrokovih potreb, družine oziroma staršev in drugih načrtujejo in izvajajo tiste naloge, ki niso neposredno vključene v VVO (pridobivanje novih zmogljivosti, otroška igrišča, letovanja itd.).

Skupni program se je izvrševal v okviru vzajemnosti in solidarnosti v okviru Zveze skupnosti otroškega varstva SRS.

Naloge vzgoje in varstva otrok opravlja v občini 7 samostojnih vzgojnovarstvenih enot, ki so združene z osnovnimi šolami (Brezovica, Ig, Dobrova, Horjul, Polhov Gradec, Velike Lašče in OŠ Oskar Kovačič). V občini je 15 krajevnih skupnosti brez objekta za vzgojnovarstveno dejavnost.

Potrebe družbene vzgoje in varstva predšolskih otrok v občini v veliki meri preraščajo možnosti vključitve v vzgojnovarstvene organizacije, kljub upoštevanju do 30-odstotne prekoračitve normativov v VVO. To je predvsem posledica vse večje zaposlenosti žena oziroma obeh staršev, preselitvenemu prirastu mladih dru-

žin ter vse večji osveščenosti staršev o potrebi vključevanja otroka v organizirano vzgojo.

V planu pridobivanja novih zmogljivosti v preteklem srednjeročnem obdobju v občini se izkazuje zaostajanje. Skupaj bo zgrajenih 626 mest, kar predstavlja 80,6 odstotno izvršitev srednjeročnega plana. Ob sprejetju srednjeročnega plana razvoja otroškega varstva v občini je bil sprejet dogovor, da bo v obdobju 1976-80 v občini zagotovljeno vzgojnovarstveno delo v VVO za 40% predšolske generacije, kar je temeljilo na gradnji objektov prvega in drugega samoprispevka ter razvojem varstvenih družin. Program vključitve otrok v VVO za navedeno obdobje pa bo izpolnjen le 36,6 odstotno.

Število vključenih otrok v VVO in v varstvenih družinah v letih 1976-1980 v odnosu do vseh predšolskih otrok v občini Ljubljana Vič-Rudnik

	Število vseh predšolskih otrok	Število vključenih otrok v VVO	% vključitve
1976	7620	2244	29,4
1977	7657	2285	29,8
1978	7555	2635	34,8
1979	7643	2683	35,1
1980	7839	2870	36,6

Število vključenih otrok v VVO v občinah Ljubljane/brez vključitev v varstvenih družinah/

	1975 sk.št.otr.	vključ. v VVO	%	1979 sk.št.otr.	vključ. v VVO	%	1980 sk.št.otr.	/ocena/ vključ. v VVO	%
Bežigrad	4.200	1.956	46,6	6.299	2.519	40,0	6.486	2.811	43,3
Center	2.433	2.144	88,1	3.014	2.672	88,6	3.014	2.672	88,7
Moste-Polje	4.671	1.829	39,2	7.184	2.848	39,6	7.451	3.256	43,7
Šiška	7.591	2.752	36,3	8.557	3.850	45,0	8.741	4.444	50,8
Vič-Rudnik	6.960	1.861	26,7	7.643	2.613	34,2	7.839	2.763	35,2
Ljubljana	25.855	10.542	40,8	32.697	14.502	44,4	33.531	15.946	47,5

V občini Center je iz drugih občin vključenih v VVO ca 32 % otrok, iz občine Vič-Rudnik 7,1 %.

Ključni problemi dosedanjega razvoja so bili:

- zaostajanje občine po odstotku vključenih otrok v VVO za ostalimi ljubljanskimi občinami,
- zaostajanje gradenj objektov namenjenih otroškemu varstvu za sprejetimi roki njihove gradnje ter prepočasen razvoj varstva v varstvenih družinah,
- preseganje normativov števila vključenih otrok v posamezne oddelke, kar vpliva na kvaliteto vzgojnoizobraževalnega dela,
- pomanjkanje oddelkov prve starostne skupine (oddelki dojenčkov), saj je vključenih 6-krat manj dojenčkov kot ostalih predšolskih otrok,
- dajanje prevelikega poudarka statusu in socialni urejenosti družine pri vključevanju otrok v VVO, ker s tem ni uresničeno temeljno izhodišče politike o vzgoji in varstvu vseh predšolskih otrok,

2. Cilji bodočega razvoja

- pridobivanje in vključevanje v dejavnost nove prostorske zmogljivosti, za zagotovitev 50,17 odstotkov vključitve vseh predšolskih otrok v občini v organizirano družbeno vzgojo in varstvo, cilj je izenačiti ta standard z doseženim v drugih ljubljanskih občinah,
- vključevanje vseh 4 in 5-letnih otrok, ki niso vključenih v VVO v 80-urni vzgojni program ter vseh 6-letnih otrok v pripravo na šolo,

- intenziviranje varstva otrok do 3 let starosti v varstvenih družinah ob pospešenem razreševanju problematike privatnega varstva ter strokovnem usposabljanju varstvenih družin,
- vključevanje otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju v razvojne oddelke pri VVO,
- zagotavljanje skupaj s krajevnimi skupnostmi, VVO, telesno-kulturno in komunalno skupnostjo primerna zemljišča za otroška igrišča, opremljanje in vzdrževanje le-teh ter organiziranje rednega dela z otroki na igriščih, predvsem na prostovoljni bazi,
- ustanavljanje vzgojnovarstvenih enot v KS, ki naj bi postale center neposrednega dogovarjanja in izvajanja nalog na področju vzgoje in varstva otrok.

3. Plan razvoja za obdobje 1981-1985:

Nadalje bomo razvijali samoupravno organiziranost v cilju zagotovitve čim širšega sodelovanja združenega dela in občanov preko delegatov, pri oblikovanju politike razvoja ter nadzora nju izvrševanja dogovorjenega programa

Plan skupnosti otroškega varstva občine obsega program vzgojnovarstvene dejavnosti v občini ter programa skupnih nalog. Program vzgojnovarstvene dejavnosti v občini obsega:

- a) dejavnost vzgojnovarstvenih organizacij:
  - izvajanje vzgojnovarstvenega programa v oddelkih I. starostne skupine otrok (jaslični oddelek),

– izvajanje vzgojnovarstvenega programa v oddelkih II. starostne skupine otrok (starostne skupine otrok nad 2 leti oziroma nad 34 mesecev starosti do vstopa v šolo),

– izvajanje vzgojnovarstvenega programa v razvojnih oddelkih (oddelki vključenih otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju),

– skupine otrok do 3. let v varstvenih družinah.

Dnevno varstvo predšolskih otrok bomo zagotovili v naslednjem obsegu:

	1980	1981	1982	1983	1984	1985
Otroci, vključeni v VVO	2763	3313	3573	4098	4338	4338
vsi otroci v občini	7839	8000	8162	8323	8484	8646
% možne vključitve	35,2	41,4	43,8	49,2	51,1	50,1

Prikaz števila na novo vključenih otrok v VVO v obdobju 1981–85

	začetno stanje		število novih						skupaj					
	31. 12. 1980	1981	1982	1983	1984	1985	81–85	81–85	81–85					
	odd.	otrok odd.	ot.odd.	ot.odd.	ot.odd.	ot.odd.	ot.	odd.	ot.					
I. star. sk.	16	259	10	120	2	24	10	120	–	–	–	22	264	
II. star. sk.	111	2504	21	430	12	236	21	405	12	240	–	–	66	1311
skupaj nove vključ.	127	2763	31	550	14	260	31	525	12	240	–	–	88	1575

V izvrševanju naloge vzgojnovarstvenega programa bodo izvajalci pridobivali prihodek po načelu svobodne menjave dela. Starši – neposredni uporabniki storitev bodo združevali v skupnosti otroškega varstva še naprej 50% poprečne vrednosti dela v Ljubljani, vse v obliki diferencirane udeležbe v ceni, t.j. najmanj 20% in največ 70% od vsakoletno dogovorjene cene storitve. Za varstvo otrok v varstvenih družinah se bodo medsebojna razmerja v svobodni menjavi dela urejala na enakih osnovah in merilih kakor za druge oblike osnovne dejavnosti, po enotnih dogovorjenih osnovah za mesto Ljubljana v Mestni skupnosti otroškega varstva Ljubljana. Skupnost otroškega varstva bo v letnem finančnem načrtu zagotovila tudi začetna sredstva za najnujnejšo opremo za pričetek dela varstvene družine.

V vzgojnovarstveno dejavnost vključujemo tudi zdravstveno preventivo kot nujno dejavnost, ki je v programu zdravstvene skupnosti.

b) Zagotovljeni program

– izvajanje vzgojnega programa celoletne priprave otrok za vstop v osnovno šolo (mala šola s 120-urnim programom),

– izvajanje 80-urnega vzgojnega programa za 4 in 5-letne otroke, ki niso vključeni v VVO.

Oblika izobraževanja priprave otroka za vstop v OŠ se s 1. 1. 1981 prenese v pristojnost skupnosti otroškega varstva od izobraževalne skupnosti. Vzgojnega programa male šole, ki je celoletna, so udeleženi vsi otroci pred vstopom v OŠ, ki niso vključeni v VVO. Program bodo izvajale VVO s strokovnimi kadri. VVO bodo izvajale tudi nalogo 80-urnega vzgojnega programa za 4 in 5-letne otroke, ki niso vključeni v VVO.

Število vključenih otrok v »malo šolo« in 80-urni program:

	1981	1982	1983	1984	1985
mala šola	792	792	792	792	792
80-urni vzgojni program	361	361	361	361	361

Vzgojni program »male šole« in 80-urni vzgojni program, ki se šteje kot zagotovljeni program, je za starše – neposredne uporabnike brezplačen. Izvajalcem tega programa zagotavlja plačilo SOV v vsakoletni dogovorjeni vrednosti opravljenega dela.

c) Program družbenih denarnih pomoči v obliki otroških dodatkov je sestavni del programa SOV občin. Otroški dodatek se bo postopno po številu upravičencev zmanjševal, nasprotno se bo povečala višina denarne pomoči. Vzajemnost in solidarnost med

občinami Ljubljane se bo izvajala v Mestni skupnosti otroškega varstva skupaj z opravljanjem osnovnih administrativno planskih in računovodskih nalog v skupni strokovni službi.

Po principu delovnega mesta bo v občini Ljubljana Vič-Rudnik prejemale družbeno denarno pomoč naslednje poprečno število otrok v posameznem letu v razdobju 1981–1985:

delavcev in upoko- jencev	edinih hranil- cev in upoko- jevc	težje tele- sno in duševno prizade- tih	kmečkih družin	kmečkih edinih hranilcev	kmečkih težje teles. in duš. pri- zadetih
4376	621	88	373	34	15

D/ Dogovorjeni dodatni program občine in mesta obsega:

– pridobivanje novih zmogljivosti,

– program kadrov za izvajanje vzgojnovarstvenega programa,

– program drugih skupno dogovorjenih nalog v občini in me- stu Ljubljana,

– program družbenega varstva otrok v izjemnih razmerah.

Skupnost otroškega varstva bo v okviru dopolnilnega programa sodelovala pri financiranju gradnje objektov iz samopri- spevka II. VVO bodo izločale 75% združene amortizacije nepremičnin in jo združevale v MSOV s tem, da se po medsebojnem samoupravnem sporazumu ta sredstva lahko namenijo za nove zmogljivosti ali za povečanje zmogljivosti, tako kot določa zakon o amortizaciji osnovnih sredstev. Za investicijske naložbe, za katere ni zagotovljenega vira, je izredno pomembno sodelovanje vseh občanov in delovnih ljudi, da z združevanjem sredstev v obliki samopripevka III sprejmejo skupno solidarnost novi gene- raciji, ki bo nadaljevala z delom v naši socialistični samoupravni skupnosti.

V preostali del programa vključujemo vse dosedanje naloge dogovorjenega dodatnega programa v občini in mestu:

– zagotavljanje sredstev za sofinanciranje programa skupaj z drugimi skupnostmi za izgradnjo in opremljanje otroških igrišč in drugih rekreacijskih površin, namenjenih otrokom,

– sofinanciranje programa izobraževanja varuhinj, ki se izo- bražujejo ob delu v šoli za varuhinje vse do časa, dokler ne bo organizirana redna šola za varuhinje,

– sofinanciranje, skupaj z drugimi skupnostmi in organizaci- jami, obnove in vzdrževanja domov za letovanje otrok,

– sofinanciranje mejnih nalog, prevzetih skupaj z drugimi skupnostmi s samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori,

– združevanje sredstev za programe izvajalcev, organiziranih v družbenih organizacijah in društvih, v kolikor opravljajo svoje dejavnosti, naloge v zvezi s skrbjo za vsestranski razvoj otrokove osebnosti, itd.

Obseg dogovorjenih nalog v občini se bo določil v skladu s sprejetimi letnimi programi KS, OZD, drugih organizacij ter skup- nosti.

Skupnost otroškega varstva bo skupaj z VVO zagotavljala tudi sredstva, potrebna za izvajanje družbenega varstva otrok v izje- mnih razmerah. Sredstva se ne bodo vkalkulirala v ceno storitev v kateri so udeleženi starši, neposredni uporabniki vzgojnovarstvenih storitev. Znesek udeležbe SOV bo prerazporejen izvajalcem na osnovi njihovih programov za delo v izjemnih razmerah z vsakoletnim načrtom.

Program skupnih nalog družbenega varstva otrok v SR Slove- nij se bo po načelu vzajemnosti in solidarnosti uresničeval preko Skupnosti otroškega varstva SRS v obsegu:

– varstvo matere in novorojenca,

– pospeševanje razvoja vzgojnovarstvene dejavnosti,

– sredstva za solidarnostno zagotavljanje zagotovljenih pro- gramov: male šole, vzgoje in varstva razvojno motenih otrok ter minimalnega obsega denarnih pomoči,

– druge skupno dogovorjene naloge.

Uresničevanje programa skupnih nalog po načelu vzajemnosti in solidarnosti bo potekalo preko skupnosti otroškega varstva SRS s tem, da bo nadomestilo osebnega dohodka za porodniški

dopust v trajanju 246 dni v celoti v pristojnosti skupnosti otroškega varstva SRS. Kot nova naloga pa bo nastopila denarna pomoč materi kmečki proizvajalki za dobo 6 tednov.

Za izvajanje predvidene razširjene vzgojnovarstvene dejavnosti bo potrebno vključiti naslednje število delavcev vzgojnovarstvene dejavnosti, glede na dogovorjene normative (na 1 jaslični oddelek – 2 strokovna delavca ustrezne strokovne smeri v skladu z določili zakona in samoupravnega akta VVO, na 1 oddelek starejših predšolskih otrok – 1 vzgojitelj in 0,9 delovnega časa varuhinje):

med. sester	44
vzgojiteljev	66
varuhinj	59
skupaj	169

Skupnost otroškega varstva se je vključila v posebno izobraževalno skupnost za pedagoško usmeritev SRS z izvajalci z zagotovitvijo, da bo Srednja vzgojiteljska šola v Ljubljani načrtovala izobraževanje iz Ljubljane oziroma bližnje okolice potrebnega števila vzgojnega kadra, enako tudi z ustrežno šolo za medicinske sestre pediatrične smeri. Varuhinje bodo imele možnost pridobiti strokovno izobrazbo za vzgojitelje pri Srednji vzgojiteljski šoli.

Skupnost otroškega varstva in drugi odgovorni nosilci načrtovanja izobraževanja kadrov si bodo prizadevali, da se ustanovi Višja šola za vzgojitelje, ki bodo opravljali nalogo vzgojnoizobraževalnega procesa male šole, 80-urnega vzgojnega programa oziroma naloge vzgojnega programa za otroke starejših starostnih skupin, vključenih v VVO.

Skupnost otroškega varstva bo preko Mestne skupnosti otroškega varstva, kot skupno nalogo v kadrovski politiki, štipendirala vzgojni kader, oziroma druge strokovne delavce po dogovorjenem programu v skladu z določili samoupravnega sporazuma o štipendijski politiki v SRS.

V srednjeročnem obdobju 1981–1985 bodo realizirali naslednje investicije za pridobitev novih kapacitet za vzgojnovarstveno dejavnost iz preteklega srednjeročnega obdobja (samoprispevek II):

VVO	zmogljivost		leto
	števil. dojenč.	predšol. otrok	
1. VVO Kozarje	24	86	1981
2. VVO Rožna dolina	24	96	1981
3. VVO Milan Česnik	36	124	1981
4. VVO Krim-Rudnik*	24	136	1981
5. VVO Trnovo	24	116	1982
Skupaj	132	558	
		690	

* Opomba: v KS Galjevica

Pri oblikovanju programa investicij za srednjeročno obdobje 1981–85 so bila upoštevana izhodišča navedena pod točko 2, gradnja novih sosesk ter število odklonjenih otrok na posameznih območjih.

Za uresničitev družbeno ugotovljenih izhodišč je potrebno realizirati naslednji program investicij katerih vir financiranja je posebna oblika združevanja sredstev občanov:

VVO	zmogljivost št. otrok	potrebna sredstva	leto dograditve
1. VVE Škofljica	40	10.000.000	1982
2. VVE Trnovo (bločni del)	80	20.000.000	1982
3. VVO Viško polje	225	56.250.000	1983
4. VVE Ig	100	25.000.000	1983
5. VVO Bonifacija	200	50.000.000	1983
6. VVE Brdo	80	20.000.000	1984
7. VVO Lavrica	80	20.000.000	1984
8. VVO Mokrska	80	20.000.000	1984
Skupaj	885	221.250.000	

Tekla bodo tudi vsa pripravljala dela za izgradnjo vzgojnovarstvenega objekta v Polhovem Gradcu, medtem ko bo SOV v okviru materialnih možnosti zagotavljala sredstva za pridobitev dokumentacije.

Za potrebe letovanja otrok bomo v obdobju 1981–1985 izvedli vsa potrebna pripravljala dela za izgradnjo Mladinskega letovišča v Pacúgu s kapaciteto 450 mest.

Vzgoja in izobraževanje

Osnovno šolstvo

1. Analiza dosedanjega razvoja

Prednostne naloge na področju vzgoje in izobraževanja v obdobju 1976–1980 so bile:

- izenačevanje pogojev za vzgojo in izobraževanje med posameznimi območji občine in med občinami v Ljubljani,
- dvig kvalitete vzgojnoizobraževalnega dela,
- zagotovitev zadostnega števila strokovno usposobljenih delavcev za izvajanje programa,
- krepitev delegatskega sistema in samoupravne organiziranosti na področju vzgoje in izobraževanja ter družbenoekonomskih odnosov po načelih svobodne menjave dela.

V občini imamo 6 samostojnih in 7 centralnih šol s skupno 17 podružničnimi šolami. Rast števila učencev in oddelkov je razvidna iz tabele:

šolsko leto	štev. učencev	ind.	štev. odd.	ind.
1975/76	7.735	100	290	100
1976/77	7.951	103	296	102
1977/78	8.003	103	301	104
1978/79	8.130	105	307	106
1979/80	8.177	106	309	107

Število učencev je naraščalo v skladu s predvidevanji. Upoštevati pa je treba, da 11 odstotkov otrok obiskuje pouk v drugih občinah (predvsem v občini Center).

Izenačevanje pogojev za vzgojo in izobraževanje je kompleksna naloga, ki vključuje hitrejšo pridobivanje novih prostorskih zmogljivosti, uvajanje celodnevne osnovne šole, vključevanje učencev v oddelke podaljšanega bivanja, zmanjševanje koeficienta učne izmene, prehrano učencev v šoli. Razlike med občinami v Ljubljani se zmanjšujejo prepočasi, ker z novimi objekti nadomeščamo stare, ali pa zmanjšujemo prostorsko stisko in dvoizmenski pouk.

S tem pa so zmanjšane možnosti za uvajanje drugih ukrepov za izenačevanje pogojev (učinkovitejše metode dela, rast oddelkov podaljšanega bivanja in celodnevne šole, interesne dejavnosti, prehrana učencev).

Na razlike med občinami kaže tudi preglednica o vključenosti učencev v COŠ in OPB v šol. letu 1979/80 (v%) ter v koeficientu učne izmene:

občina	COŠ	OPB	COŠ in koeficient OPB	učne izmene
Bežigrad	19,5	24,3	43,8	1,12
Center	13,4	34,5	47,9	1,00
Moste-Polje	–	26,5	26,5	1,19
Šiška	10,5	21,1	31,6	1,04
Vič-Rudnik	8,2	19,3	27,5	1,30
Ljubljana	9,8	24,1	33,9	1,13

Takoj opazimo, da so razlike velike in da ne bomo dosegli načrtovano 30% vključitev otrok v COŠ in PB. Prav tako pa ne bomo dosegli načrtovanega cilja, da v letu 1980 ne sme imeti nobena šola pouka v dveh izmenah, saj ima dvoizmenski pouk še pet osnovnih šol (OŠ Vlado Milavc Vrhovci, OŠ Dolomitskega

odreda Polhov Gradec, OŠ Krimski odred Preserje, OŠ Oskar Kovačič (KS Krim) in OŠ Škofljica).

Načrtovani razvoj zavirajo predvsem velike zamude pri realizaciji gradnje objektov iz samoprispjevka II.

Kvaliteta vzgojno izobraževalnega dela

Nekoliko boljši pogoji dela so vplivali na rezultate vzgojnoizobraževalnega dela. Generacijski osip se zmanjšuje, učni uspeh pa dviga, razen v šol. letu 1978/79:

	75/76	76/77	77/78	78/79
učni uspeh (%)	98,8	99,10	99,14	98,93
gen. osip (%)	8,5	7,5	5,39	5,02

Strokovni kadri za izvajanje programov

Večanje obsega dejavnost je vplivalo na intenzivno zaposlovanje pedagoških delavcev. Pri tem pa ugotavljamo, da se število učiteljev z neustrezno izobrazbo nenehno veča:

	1976/77	1977/78	1978/79
štev. učit.	419	424	436
neustr. iz. (%)	15,2	17,2	17,9

Problem usposabljanja kadra obstaja predvsem pri predmetih matematika, fizika, tehnična, telesna in glasbena vzgoja ter pri razrednem pouku.

Temeljni vzroki za pomanjkanje in fluktuacijo usposobljenih pedagoških kadrov sta nerešeno stanovanjsko vprašanje in neustrezno vrednotenje dela učiteljev.

2. Cilji bodočega razvoja

Občinska izobraževalna skupnost Ljubljana Vič-Rudnik je kot prednostne opredelila naslednje cilje:

- doseči večjo učinkovitost in kvaliteto vzgojnoizobraževalnega dela ter s tem prispevati k boljšim rezultatom splošnega družbenega razvoja,
- ustvariti enake pogoje za vzgojo in izobraževanje otrok, ne glede na njihov socialni položaj,
- doseči 1,5 učne izmene v vseh osnovnih šolah in vsaj 10 odstotno vključenost učencev v celodnevno šolo,
- zagotoviti ustrezno število strokovno usposobljenih in družbeno angažiranih delavcev na področju vzgoje in izobraževanja,
- graditi samoupravne odnose na področju vzgoje in izobraževanja in krepiti sodelovanje z drugimi interesnimi skupnostmi,
- načrtovati in opredeliti prednostne naloge pri nadaljnjih investicijah na področju vzgoje in izobraževanja,
- smotrno gospodariti in načrtovati na vseh ravneh in v vseh oblikah vzgojnoizobraževalnega dela.

3. Plan razvoja za obdobje 1981-1985

Nadaljnji razvoj samoupravne organiziranosti izhaja iz Zakona o skupnih osnovah svobodne menjave dela na področju vzgoje in izobraževanja in enotnih izhodišč za samoupravno organiziranje občinskih izobraževalnih skupnosti, ki jih je sprejel Svet za vzgojo in izobraževanje pri Izobraževalni skupnosti Slovenije. Ti sprejeti zakoni nakazujejo reševanje problematike, ker delegati nastopajo še vse preveč individualno in ne kot nosilci interesov na relaciji šola - združeno delo in obratno.

V skladu z vlogo subjektivnih sil v delegatskem sistemu in na podlagi Zakona o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja, ki določa, da sodelujejo v skupščini izobraževalne skupnosti tudi predstavniki organov drugih organizacij in skupnosti, imajo za samoupravno organiziranost in delovanje teh skupnosti pomembno vlogo tudi družbenopolitične organizacije.

Obseg dejavnosti je pogojen z rastjo števila učencev in cilji razvoja osnovnega izobraževanja. Podatki o številu učencev, učnih oddelkov ter rasti oddelkov celodnevne šole in podaljšane bivanja so zajeti v preglednici:

leto	štev. učencev	štev. učnih oddelkov	od tega odd. COŠ	štev. odd. PB
1981	8900	339	29	70
1982	9100	349	31	72
1983	9300	359	37	72
1984	9500	370	44	66
1985	9700	381	49	68

Opomba: Veliko povečanje števila učencev v letu 1981 je posledica dejstva, da so v letu 1980 prikazani učenci, ki so vpisani v OŠ na območju občine za leto 1981 in naprej pa vsi učenci, ki bodo živeli na območju občine.

Dejansko število učencev, ki bodo obiskovali osnovne šole na območju občine, bo nekoliko manjše, ker bodo učenci še naprej obiskovali pouk v šolah izven občine.

Večja kvaliteta dela se mora odraziti v nadaljnjem zmanjševanju generacijskega osipa.

K temu bo pripomoglo zlasti:

- vključevanje predšolskih otrok, ki niso v VVZ, v 120 urni program priprave na šolo (mala šola),
- preverjanje zrelosti otrok pred vstopom v šolo,
- večja individualizacija pouka,
- povečana skrb za odpravljanje različnih motenj v razvoju otrok (legastenija, govorne, vedenjske in druge motnje),
- širjenje in večja kvaliteta interesnih dejavnosti,
- kvalitetnejša organizacija in vsebina dopolnilnega pouka,
- uvajanje sodobnih učnih oblik in metod pri vzgojnoizobraževalnem delu,
- strokovno in družbenopolitično usposabljanje pedagoških delavcev,
- uvajanje celodnevne osnovne šole v okviru materialnih možnosti,
- delo v oddelkih podaljšane bivanja je treba približati celodnevni osnovni šoli.

Gibanje števila oddelkov COŠ in PB:

leto	odd. COŠ %	odd. PB	Skupaj
1981	8,3	20,6	28,9
1985	12,9	17,8	30,7

Planirani porast je usklajen z materialnimi možnostmi, zato je minimalen in ne nakazuje izenačevanja možnosti za osnovno izobraževanje v Ljubljani. Večji razvoj glede na omejene investicije ni mogoče načrtovati.

Primerjava prostorskih kapacitet v začetku in ob koncu srednjeročnega obdobja:

leto	štev. odd.	štev. učilnic	štev. učilnic na oddelk
1980	316	257	0,813
1985	381	305	0,800

Primerjava kaže, da se bodo materialni pogoji osnovnega izobraževanja poslabšali in da bo zastavljene cilje mogoče realizirati le z maksimalnimi naporii prosvetnih delavcev, s smotrnejšim izkoriščanjem obstoječe materialne osnove ter prizadevanji vseh dejavnikov, ki so povezani z osnovnim izobraževanjem.

Na področju glasbenega šolstva zaradi omejenih možnosti ne bo mogoče povečati števila otrok, ki obiskujejo glasbeno šolo.

Zaradi neustreznosti stavbe v kateri deluje glasbena šola bo potrebno v okviru materialnih možnosti izvesti sanacijo prostorov.

V preteklem planskem obdobju se je struktura pedagoškega kadra v osnovnih šolah izboljševala počasneje kot smo načrtovali, zato bo zadostno število usposobljenih kadrov predstavljalo resno oviro za hitrejši in kvalitetnejši razvoj osnovnega šolstva.

Povečan obseg dejavnosti bo zahteval ustrezno večje število delavcev. Preglednica prikazuje potrebno število učiteljev po normativih:

	odd. OŠ	odd. COŠ	PB	Skupaj
1981	460	56	70	586
1982	472	6072		604
1983	475	76	72	623
1984	465	112	66	643
1985	465	134	69	668

Izobraževalne skupnosti v Ljubljani si prizadevajo izpolniti vrzeli pri deficitarnih strokah in podelujejo vse kadrovske štipendije za te stroke.

Z načrtno kadrovsko (štipendijsko) politiko bo treba nadaljevati tudi v obdobju 1981–85.

Več bo treba storiti tudi na področju usmerjanja mladine v študij družbeno ugotovljenih potreb po kadrih. Boljše rezultate bomo dosegli z izgradnjo pedagoškega šolskega centra in sodelovanjem s posebno izobraževalno skupnostjo za pedagoško usmeritev, kjer vidimo možnosti za usklajevanje potreb po kadrih za šole vseh stopenj.

V obdobju 1981–1985 bomo kadrovsko problematiko reševali postopno z realizacijo naslednjih nalog:

- usmerjanjem mladine v deficitarne pedagoške stroke,
- povečanjem števila kadrovskih štipendij,
- reševanjem stanovanjskih vprašanj,
- večjo skrbjo in pomočjo že zaposlenim prosvetnim delavcem, da si pridobijo ustrezno pedagoško izobrazbo, pri čemer bodo morali sodelovati šolski kolektivi, kadrovske šole, izobraževalne skupnosti in družba kot celota.

V obdobju 1981–85 bodo realizirane načrtovane investicije iz preteklega obdobja (samoprispevek II.):

osn. šola	št. uč.	telov.	vrednost	I. dok.
OŠ Preserje	12	1	68.545.464	1981
OŠ Krim-Rudnik*	16	2	127.965.198	1981
OŠ Škofljica	12	1	76.486.812	1981

* Opomba: v KS Galjeva

Pri pripravi programa investicij za obdobje 1981–85 so upoštevana izhodišča, navedena pod točko 2.

Za uresničitev navedenih družbeno verificiranih izhodišč je treba v naslednjem srednjeročnem obdobju realizirati sledeči program investicij, katerih vir financiranja je posebna oblika združevanja sredstev občanov:

	št. telov.		štev. učil.	vrednost	leto dokon.
	vel.	male			
Novogradnje:					
KS Kolezija	1	1	24	110.885.350	1983
Prizidki k šolam:				25.000.000	1983
KS Malči Belič (OŠ Bičevje) (kuhinja, zun. ureditev)					
KS Trnovo (kuh., zun. ureditev)		1		35.000.000	1983

Za izvajanje vzgojnoizobraževalnega programa in usposabljanje otrok in mladostnikov z motnjami v duševnem in telesnem razvoju bomo adaptirali in povečali kapacitete zavoda za slepo in slabovidno mladino. Vrednost investicije je 13.000.000 din, vir financiranja so sredstva republiške izobraževalne skupnosti in lastna sredstva zavoda, začetek granje v letu 1984, dokončanje pa je odvisno od nadaljnje dinamike pridobivanja finančnih sredstev.

USMERJENO IZOBRAŽEVANJE

1. Analiza dosedanjega razvoja

Plansko obdobje 1976–1980 je bilo za usmerjeno izobraževanje obdobje priprav za preobrazbo srednjega in visokega izobraževanja ter za povečanje vpliva združenega dela in širše družbene

skupnosti na izobraževanje in njegov razvoj. Tako so bile ustanovljene posebne izobraževalne skupnosti, v katerih se usklajujejo interesi in potrebe uporabnikov in izvajalcev izobraževanja. V novo plansko obdobje stopamo s sprejemanjem dogovora o razmestitvi izvajanja vzgojnoizobraževalnih programov v SRS ter začetkom usmerjenega izobraževanja v prvih razredih srednjega šolstva.

Na območju občine imamo šest srednjih šol in eno poklicno šolo. Večina ljubljanskih visokošolskih organizacij je lociranih na območju občine, tako ima tukaj svoj delež dvanajst VTOZD štirih visokošolskih organizacij.

2. Cilji bodočega razvoja

– Poglobljanje, spodbujanje in razvijanje samoupravnega povezovanja med uporabniki in izvajalci usmerjenega izobraževanja.

– Ugotavljanje kadrovsko-izobraževalnih potreb združenega dela, izdelovanje kadrovskih načrtov ter usklajevanje letih z zmogljivostmi vzgojnoizobraževalnih programov usmerjenega izobraževanja.

– Razvijanje in poglobljanje vsestranske povezave med šolami srednjega izobraževanja ter med šolami srednjega, višjega in visokega izobraževanja, v smislu uspešnejšega uvajanja usmerjenega izobraževanja in za doseg kvalitetejšega izvajanja pouka.

– Zadovoljevanje kadrovskih potreb organizacij združenega dela z načrtnim poklicnim informiranjem in usmerjanjem šolske generacije in ustrezno štipendijsko politiko.

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985

Občinska izobraževalna skupnost bo razširila svojo dejavnost tudi na obravnavo usmerjenega izobraževanja v smislu ugotavljanja in usklajevanja kadrovsko-izobraževalnih potreb združenega dela po posameznih usmeritvah, zmogljivosti izobraževalnih organizacij in možnega števila udeležencev izobraževanja. Usklajevala bo tudi razmestitev izvajanja posameznih programov in obseg izvajanja.

Organizacije združenega dela bodo v sodelovanju z vzgojnoizobraževalnimi organizacijami zagotovile možnost za izvajanje praktičnega pouka in delovne prakse učencem in študentom ter sodelovale pri oblikovanju vsebine in funkcije vzgojnoizobraževalnih programov.

Za doseganje usklajenosti med možnostnimi kadrovsko-izobraževalnimi potrebami združenega dela ter interesi učencev in študentov bomo koordinirali in usmerjali vpis s poudarkom na vpis v tiste usmeritve, ki izobražujejo za močno deficitarne poklice in poklice prednostnih nalog.

Za izpolnitev planskih usmeritev bo potrebno zagotoviti ustrezen pedagoški kader za srednjo in visoko stopnjo izobraževanja in socialne pogoje, zlasti stanovanje za pedagoške delavce.

Izhajajoč iz števila možnih udeležencev izobraževanja ne bomo povečali kapacitet srednjih šol, ampak bomo izboljšali obstoječe materialne pogoje (sanacija srednje kovinarsko strojne šole).

Na področju visokega izobraževanja pa se bodo izvajale adaptacije obstoječih objektov (VDO Biotehnična fakulteta VTOZD veterina VDO FAGG VTOZD gradbeništvo, VDO Fakulteta za elektrotehniko) in pripravljala dela za gradnjo novih objektov (VDO Biotehnična fakulteta – Biološko središče pod Rožnikom)

Poleg tega se bodo na področju srednjega in visokega izobraževanja izvajale še druge investicije, ki bodo ustrezale družbeno sprejetim kriterijem in za katere bodo zagotovljena sredstva za njihovo izvajanje. Vrste investicij in njihova dinamika bo opredeljena v letnih resolucijah občine.

Prizadevali si bomo izboljšati standard učencev in študentov (zdravstveno varstvo, prehrano, domove s spremljajočimi objekti). V ta namen bomo izvajali naslednje investicije:

– izgradnja dveh domov Doma srednjih šol ob Gerbičevi cesti, dom s kapaciteto 480 mest v vrednosti 160.000.000 din, bo končan leta 1984 in dom s kapaciteto 480 mest v vrednosti 160.000.000 din, ki bo končan leta 1985,

– izgradnja študentskega doma s 225 ležišči v vrednosti 125.000.000 din, gradnja bo končana v letu 1982 oz. 1983.

Vir financiranja obeh investicij je Sklad za izgradnjo dijaških in študentskih domov.

Na območju občine se bo v tem srednjeročnem obdobju zgradila Centralna tehnična knjižnica v vrednosti 217.100.000 din, gradnja bo končana leta 1985, vir financiranja bodo sredstva republiške izobraževalne (80%) in raziskovalne (20%) skupnosti.

Kultura

1. Analiza dosedanjega razvoja

Delavci, delovni ljudje in občani občine Ljubljana Vič-Rudnik lahko zadovoljujejo svoje raznovrstne kulturne potrebe v mestnih in osrednjih hišah Ljubljane, ki je enovit kulturni prostor ljubljanskih občin. Kulturna dejavnost v občini pa ima poseben pomen pri omogočanju občanom, še posebej mladim, da svobodno razvijajo in uveljavljajo svojo umetniško ustvarjalnost, hkrati pa si ta kulturna dejavnost prizadeva čim bolj neposredno približati kulturo in umetnost najširšemu krogu ljudi, združenih v krajevnih skupnostih in v delovnih organizacijah.

Obseg in vrsta kulturne dejavnosti v občini

- edina organizacija združenega dela s področja kulture, ki je namenjena predvsem našim občanom, je Knjižnica »Prežihov Voranc« s podružnico na Dolenjski cesti in s krajevnima knjižnicama na Brdu in na Igu, medtem ko so Kino Vič, Arhitekturni muzej in Tehniška založba namenjeni širšemu krogu,

- ima sedež Prešernova družba z dejavnostjo širšega pomena,

- deluje 21 kulturno-umetniških, delavsko-prosvetnih in prosvetnih društev v krajevnih skupnostih in imajo v svojem sestavu 15 gledaliških skupin, 16 vokalno-glasbenih sestavov, 6 folklorno-plesnih skupin, 11 ljudskih knjižnic, v 3 društvih imajo redne kinematografske predstave, v društvih pa prirejajo tudi likovne razstave akademskih slikarjev in likovnih samorastnikov ter razstave fotografij,

- deluje 13 šolskih kulturnih društev, ki združujejo kulturno dejavnost učencev osnovnih šol in Zavoda za slepo in slabovidno mladino,

- razvita je kulturna dejavnost v organizacijah združenega dela,

- vse pomembnejša je kulturna dejavnost komisij za kulturo v krajevnih skupnostih, obogatena s programom kulturne akcije,

- enkrat mesečno obiskuje 17 krajev v občini potujoča knjižnica,

- na območju občine deluje občinska zveza kulturnih organizacij, ki organizacijsko združuje kulturno-umetniška in prosvetna društva in skupine v krajevnih skupnostih in v šolah, jih vsebinsko usmerja in jim strokovno pomaga, sodeluje pri sestavljanju in izvedbi kulturnega programa osrednjih občinskih prireditvev, soorganizira prireditve v okviru kulturne akcije in pripravlja manifestativne kulturne prireditve na ravni občine kot so: občinska revija gledaliških skupin, srečanja pevskih zborov odraslih, srečanje mladinskih in otroških zborov, srečanje plesnih in folklornih skupin, srečanje lutkovnih skupin, srečanje mladih literatov in prireditve Naša beseda.

Kulturno umetniška društva niso enakomerno razporejena po vseh krajevnih skupnostih občine. Največ jih je na primestnem in zunanjemestnem območju, predvsem tam, kjer so količkej primerni prostori za kulturo. Od 29 krajevnih skupnostih, kolikor jih je štela občina, v 11 ni bilo ne kulturnega društva, ne skupine. V teh krajevnih skupnostih skoraj nikjer nimajo prostorov, ki bi bili primerni za organizirano kulturno dejavnost, občasne kulturne prireditve pa so največkrat v šoli.

Neprimerno boljše je organizirana mreža splošnoizobraževalnih knjižnic. V občini deluje poleg matične knjižnice in njene podružnice še 13 krajevnih knjižnic, vrzeli med njimi pa zapolnjuje potujoča knjižnica, ki obiskuje 17 krajev, tako da je knjiga dosegljiva na 32 mestih v občini, ne računajoč šolske knjižnice in možnost izposoje knjig v mestnih knjižnicah.

Ključni problemi dosedanjega razvoja:

- pomanjkanje razgledanih in zavzetih organizatorjev v kulturno-umetniških društvih in v komisijah za kulturo v krajevnih skupnostih,

- pomanjkanje animatorjev kulturnega življenja v organizacijah združenega dela in slaba povezanost z občinsko zvezo kulturnih organizacij,

- nezadostna denarna sredstva za nakup novih knjig v splošno-izobraževalnih knjižnicah in zavoljo tega tudi manjša izposoja,

- kljub vidnemu izboljšanju so še vedno marsikje skromni materialni pogoji za kulturno dejavnost, še prav posebno v mestnih krajevnih skupnostih in v novo nastajajočih stanovanjskih soseskah.

2. Cilji bodočega razvoja:

- zagotavljanje nadaljnjega razvoja amaterske kulturne dejavnosti v KS, OZD, šolah in VVZ z istočasnim povečanjem kvalitete njihovega dela,

- povečanje fonda in izposoje knjig z zagotavljanjem dodatnih prostorov za knjižnice, odpiranjem novih podružničnih oddelkov in uvajanjem novih bibliobusov,

- nadaljevanje obnavljanja in gradnje kulturnih domov oziroma prostorov za kulturne namene v krajevnih skupnostih, in nabava nujno potrebne in funkcionalne opreme,

- uvajanje sistema rednega vzdrževanja, obnavljanja in prezentiranja kulturne dediščine.

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985:

Ker v dosedanjem dvodromnem sistemu skupščine občinske kulturne skupnosti interes uporabnikov nikakor ni našel pravega izraza, čeprav ni bil z ničemer oviran, bo bo treba temu problemu posvetiti v prihodnje izjemno pozornost. Ob začetku novega srednjeročnega obdobja je še težko reči, kaj vse bo treba storiti in spremeniti, saj tudi zakon o svobodni menjavi dela na področju kulturne dejavnosti ne nosi nobenih boljših rešitev, iskati pa bo treba takšne rešitve samoupravljanja v kulturi, ki bodo zboru izvajalcev postavile nasproti zbor pravih uporabnikov kulture, ki bodo hoteli in znali iz baze posredovan interes resnično uveljaviti skozi vse organe samoupravne interesne skupnosti.

V srednjeročnem obdobju bomo izvajali naslednji obseg in vrsto dejavnosti:

- a) Ljubiteljska kulturno-umetniška dejavnost: Ljubiteljski kulturni dejavnosti bo kulturna skupnost posvečala v prihodnjem obdobju največjo pozornost in ji zagotavljala potrebno gnotno osnovo. Zagotavljala bo redno delovanje kulturno-umetniških društev v krajevnih skupnostih in v sedanjem obsegu, podpirala pa bo tudi razvijanje novih dejavnosti v kulturnih društvih, če bo zanje izkazan interes. Povečalo se bo število pevskih zborov, folklornih in plesnih ter lutkovnih skupin. Kulturna skupnost bo tudi pospeševala in omogočala delovanje novih kulturno-umetniških društev in skupin v krajevnih skupnostih, kjer takih organizmov še nimajo, izkazujejo pa interes za njihovo ustanovitev. Predvidoma bo v tem obdobju ustanovljenih 5 novih društev.

Kulturna skupnost se bo zavzemala prek občinske zveze kulturnih organizacij za dosego čim višje idejno-estetske ravni programov kulturne dejavnosti in za njihovo čim kvalitetnejšo izvedbo. V ta namen bo pospeševala in omogočala strokovno usposabljanje vodij in mentorjev amaterjev posameznih kulturnih dejavnosti in vzpodbujala sodelovanje poklicnih kulturnih delavcev pri oblikovanju ljubiteljskih dejavnosti.

V večji meri kot doslej bo prek občinske zveze kulturnih organizacij in prek komisije za kulturo in prosveto pri občinskem svetu zveze sindikatov pospeševala organizirano skrb za kulturno življenje delavcev. Pospeševala bo sleherno kulturno dejavnost v organizacijah združenega dela in kolikor bodo interesi in možnosti bo pospeševala umetniško ustvarjalnost in kulturno udejstvovanje delavcev znotraj delovne organizacije.

Občinska zveza kulturnih organizacij bo tudi v tem obdobju organizacijsko povezovala, programsko usmerjala in strokovno podpirala vsa ljubiteljska kulturno-umetniška prizadevanja v občini. Pripravljala bo predstavitev dosežkov umetniških skupin na različnih področjih kot doslej, v obliki občinskih srečanj in revij ter prireditve Naša beseda. Zveza kulturnih organizacij bo imela pomembno nalogo pri usmerjenem izobraževanju, kjer bo sode-

lovala pri zagotavljanju čim kvalitetnejše kulturne vzgoje. Razširila bo tudi skrb za kulturnoumetniško udejstvovanje srednješolske mladine, zunaj učnega programa, s prizadevanjem za ustanovitev šolskih kulturnih društev tudi pri srednjih šolah v občini. V večji meri kod doslej bo sodelovala pri oblikovanju in pri izvedbi programa v okviru kulturne akcije povsod, kjer bi bilo potrebno. Kulturna skupnost bo takšno dejavnost občinske zveze kulturnih organizacij podpirala in jo gmotno omogočala.

b) Knjižničarstvo

V tem srednjeročnem obdobju se bo mreža splošnoizobraževalnih knjižnic povečala vsaj za dvoje izposojevališč matične knjižnice. Odprli se bosta na območju mestnih krajevnih skupnosti, ki so oddaljene od sleherne knjižnice, imajo pa številno prebivalstvo. Le tako bi lahko pomembneje povečali število bralcev, ki že nekaj časa stagnira.

Potujoča knjižnica bo v tem obdobju z manjšim vozilom obiskovala tudi kraja Črni vrh in Žažar.

Ob koncu srednjeročnega obdobja bodo vse splošnoizobraževalne knjižnice, v številni dejavnost potujoče knjižnice, dosegle naslednje normative knjižnične dejavnosti:

- nakup 1 knjige letno na 12 prebivalcev (1. 1980 - 1 knjiga na 13 prebivalcev),
- bralcev bo 12 odstotkov vsega prebivalstva (1. 1980 - 11%),
- izposoja 2,2 knjige letno na prebivalca (1. 1980 - 2 knjigi).

c) Kulturna vzgoja mladine

Ker so bila v preteklem obdobju ustanovljena šolska kulturna društva v domala vseh osemletkah, se bomo v tem planskem obdobju zavzeli za ustanovitev takih društev tudi v vseh srednjih šolah v občini. Vsem šolskim kulturnim društvom bo občinska kulturna skupnost zagotavljala redno delovanje s sofinanciranjem nabave potrebne opreme in z omogočanjem strokovnega izpopolnjevanja njihovih mentorjev. Umetniškim skupinam teh društev pa bo omogočala uveljavitev na prireditvah Naša beseda in v vsakoletnih občinskih srečanjih.

d) Približevanje kulture delovnim ljudem in občanom

Kulturna skupnost bo s sofinanciranjem omogočala prireditve v okviru kulturne akcije povsod, kjer bo izkazan interes in organizacijska pripravljenost, tako v krajevnih skupnostih, v organizacijah združenega dela, v šolah in v vzgojno varstvenih organizacijah.

V tem ko je kadrovska problematika na področju splošnoizobraževalnega knjižničarstva načeloma rešana, pa ta še vedno obstaja pri pridobivanju strokovnih delavcev, ki naj bi vodili posamezne umetniške skupine, kot so režiserji, zborovodje, vodje baleta in folklore. Nekatere probleme bo rešilo usmerjeno izobraževanje, za nekatere kadre pa bo potrebno bolj dosledno usmerjanje v sistem izobraževanja, ki ga izvajajo Zveza kulturnih organizacij Ljubljane in republike, delo vseh strokovnih delavcev pa bo potrebno ustrezno vrednotiti.

Največji kadrovski problem so organizacijski kadri, pobudniki kulturne dejavnosti, vodje sekcij in animatorji. Njihovo delo je zelo zahtevno in docela amatersko. Ker razen kratkim tečajem in posvetovanjem ni nobene oblike posebnega rednega šolanja, bo pridobitev takih kadrov tudi v prihodnje prepuščena naključju, od katerega bo seveda v dobršni meri odvisen celoten plan razvoja kulture v občini.

Iz posebnih sredstev za investicije pri Ljubljanski kulturni skupnosti bo občinska kulturna skupnost uredila knjižna izposojevališča v:

	vrednost	leto dokon.
KS Rožna dolina	300.000 din	1985
KS Trnovo in Kolezija	300.000 din	1985
in pridobitev novih prostorov za knjižnico Prežihov Voranc	6.000.000 din	1984

Iz sredstev za investicijsko vzdrževanje združenih pri Ljubljanski kulturni skupnosti bo občinska kulturna skupnost, v mejah materialnih možnosti in v kolikor bodo krajevne skupnosti pripravljene vložiti svoj delež, zagotovila sredstva za adaptacijo, obnovo in posodobitev naslednjih objektov:

- adaptacija Zadrúžnega doma v Velikih Laščah,

- obnova Prosvednega doma v Horjulu,
- adaptacija Zadrúžnega doma v Polhovem Gradcu,
- preureditev Kulturnega doma v Podpeči,
- nadaljevanje gradnje Kulturnega doma v Šentjoštu,
- nadaljevanje adaptacije Zadrúžnega doma na Barju,
- nadaljevanje obnove Zadrúžnega doma v Notranjih Goricah,
- ureditev dvorane v gasilskem domu v KS Brezovica,
- adaptacija gasilskega doma v Želimljah

Za te namene bo kulturna skupnost namenila 6.800.000 din. Iz združenih sredstev pri Ljubljanski kulturni skupnosti in ob sofinanciranju kulturne skupnosti Slovenije (razmerje 50 : 50%) bodo izvedene naslednje investicije:

- sanacija južnega trakta Turjaškega gradu v vrednosti 3.700.000 din,
- obnova Ahaca nad Turjakom v vrednosti 940.000 din,
- obnova Korena nad Polhovim Gradcem v vrednosti 500.000 din,
- sanacija Petrove cerkve v Dvoru v vrednosti 500.000 din.

Vlaganja v izvedbo navedenih del bodo tekla vse srednjeročno obdobje.

V tem srednjeročnem obdobju bomo na območju občine zgradili Muzej ljudske revolucije v vrednosti 152.460.000 din, gradnja bo končana leta 1985, vir financiranja bodo sredstva republiških interesnih skupnosti za kulturo (53%), izobraževanje (24%) in raziskovanje (14%).

Telesna kultura

1. Analiza dosedanjega razvoja

Glede na izrazito deficitarnost telesno-kulturnih površin na območju občine je bila prednostna naloga Samoupravne interesne telesno-kulturne skupnosti v obdobju 1976-1980 izgradnja teh površin. Prav tako pa je v okviru finančnih možnosti vzdrževala obstoječe telesno-kulturne objekte.

Na področju množičnosti in rekreacije je s pestro ponudbo trimskih akcij in redne vadbe v društvi omogočila občanom izvajanje telesnovzgojne športne aktivnosti.

Maloštevilne osnovne telesnokulturne organizacije so se poleg izvajanja rednega programa uveljavile tudi kot uspešen izvajalec in soorganizator posameznih akcij in prireditev v krajevnih skupnostih in občini.

V občini je 76.895 m² športno rekreativnih površin, kar znaša 1,01 m² na prebivalca, s tem normativom je daleč pod republiškim povprečjem.

V občini delujejo 38 osnovnih telesno-kulturnih organizacij, ki povezujejo okoli 7.000 članov, od tega 5.000 redno aktivnih. Te organizacije izvajajo 19 športnih panog in to na področju rekreacije in vrhunškega športa. V to dejavnost so vključene tudi mejna področja vzgoje in izobraževanja z okoli 4.000 udeleženci iz VVZ in šolskih športnih društev.

2. Cilji razvoja

- nudenje občanom čim večje možnosti za izvajanje športnih aktivnosti na področju rekreacije in vrhunškega športa. To bomo skušali doseči z redno vadbo (2 x 1 uro tedensko), skupaj 40 tednov in z različnimi akcijami (dejavnost telesnokulturnega minimuma, rekreacijska tekmovanja, pohodi, teki, testi),
- postopno odpravljanje deficitarnosti telesnokulturnih površin na območju občine v cilju izenačevanja pogojev v mestu Ljubljani.

3. Plan razvoja za obdobje 1981-1985:

V srednjeročnem obdobju 1981-1985 se bomo usmerjali v nadaljno preobrazbo telesne kulture v smislu take organiziranosti, da bodo telesno-kulturne organizacije sposobne zagotavljati delovnim ljudem in občanom čim boljše telesno-kulturno udejstvovanje.

V obdobju 1981-1985 bomo izvajali telesno-kulturno dejavnost v programu športne rekreacije in vrhunškega športa. V dejavnost bomo vključevali delovne ljudi, mladino in občane, in sicer po nasledni dinamiki:

	1981	1982	1983	1984	1985
– število vključenih v redne oblike vadbe	6.810	7.500	8.200	9.000	9.500
– število vadbenih ur	27.240	30.000	32.800	36.000	38.000
– število vključenih v akcije	11.700	12.700	14.500	16.160	17.760

V srednjeročnem obdobju 1981–1985 bomo intenzivno delali na programu usposabljanja kadrov, pri čemer bomo posvetili še posebno pozornost že usposobljenim kadrom, ki pa zaradi raznih vzrokov ne delujejo v telesni kulturi. Za uresničitev zastavljenega telesno-kulturnega programa bomo v tem obdobju usposobili naslednje število strokovnega kadra:

	1981	1982	1983	1984	1985
– profesionalni strok. kadri	–	1	–	1	–
– amaterski strok. kadri v OTKO	80	38	37	30	42

Iz sklada za izgradnjo telesno-kulturnih objektov občine, ki ga je ustanovila samoupravna interesna telesno-kulturna skupnost občine se bo financiralo:

	KS	program del
1. telovadnica pri osnovni šoli Krim-Rudnik	Galjevica	– dokončanje v letu 1981 in vračanje anuitet
2. prizidek telovadnice Partizan Trnovo	Trnovo	– pridobitev projektne dokumentacije in izvajanje pripravljanih del
3. prizidek telovadnice Partizan Vič	Malči Belič	– pridobitev projektne dokumentacije in izvajanje pripravljanih del
4. pokrit bazen Kolesija	Milan Česnik	– pridobitev projektne dokumentacije in izvajanje pripravljanih del
5. zunanje rekreacijske površine ob Ljubljani – Mesarica	več KS	– zagotovitev površin v sodelovanju s SIS za revitalizacijo Ljubljane
6. zunanje rekreacijske površine Svoboda	Malči Belič	– pridobitev tehnične dokumentacije za ureditev zunanjih rekreacijskih površin

Opomba:

1. Pri postavki 4 in 5 pripravlja SML ustanovitev SIS za revitalizacijo Ljubljane.

Iz rednih sredstev bo SITKS Ljubljana Vič-Rudnik v srednjeročnem obdobju 1981–1985 sofinancirala izgradnjo novih zmogljivosti po naslednjem vrstnem redu:

objekt	KS	Izm. v m ²	Vrednost
telovadnica Krim-Rudnik	Galjevica	1.752	26.280.000
univerzalna ploščad	Pijava gor. Kozarje	550	495.000
		1.300	1.170.000

Univerzalne ploščadi bodo gradili krajani s prispevki in z lastnim delom; SITKS občine sodeluje samo kot soinvestitor. Pri gradnji, posodabljanju in adaptacijah pa bodo imeli prednost objekti za množičnost pred objekti za vrhunski šport.

Dinamika in obseg gradenj teh ter drugih objektov, ki se bodo gradili poleg navedenih, se bosta določala v letnih resolucijah občine ter bosta potekala skladno z interesom krajevnih skupnosti in obsegom zagotovljenih sredstev.

Zdravstvo

1. Analiza dosedanjega razvoja

V osnovnem zdravstvenem varstvu občine Ljubljana Vič-Rudnik niso bili realizirani zastavljeni cilji v družbenem planu za obdobje 1976–1980 iz tega področja. Določeni uspehi so bili doseženi na področju investicijske izgradnje adaptacije in mo-

dernizacije zdravstvenih objektov ter posodobitev opreme, predvsem v zobozdravstveni službi.

Iz lastnih sredstev in s sredstvi družbenopolitične skupnosti smo posodobili in opremili sledeče objekte:

- obnovljena je zdravstvena postaja na Dobrovi, ureja pa se oprema za zobozdravstveni laboratorij. Zobozdravstvena ambulanta dela že v dveh izmenah,
- adaptirana je splošna ambulanta ter na novo organizirana zobna ambulanta v prostorih zadružnega doma Vnanje gorice,
- adaptirani so prostori zobnih ordinacij v centralni stavbi na Viču ter s tem pridobljena ena nova ambulanta. Na novo je opremljena okulistična ambulanta ter nabavljen nov EKG aparat,
- opremljena ter usposobljena je nova zobna ordinacija v novi Osnovni šoli na Viču,
- ustanovljeni sta obratni ambulanti v DO Ilirija in Tobačni tovarni,
- na novo je opremljena ambulanta za borce v centralni stavbi na Viču,
- v večji meri kot dosedaj je organizirano zdravstveno varstvo v Domu za ostarele občane na Bokalcih,
- na novo so opremljene tudi specialistične ambulante v pediatrični kliniki v Trnovem.

Kljub rezultatom v investicijski izgradnji in opremljenosti zdravstvenih objektov še vedno zaostajamo napram ostalim ljubljanskim občinam. Zastarela in nefunkcionalna je predvsem oprema v splošni medicini, otroškem varstvu in v službi nege bolnika na domu. Posamezni zdravstveni objekti so še vedno prostorsko odmaknjeni od občanov. Vse zdravstvene postaje delajo samo v eni izmeni. Kadrovske smo okrepili šolsko in otroško varstvo, ki pa še vedno posluje v težkih prostorskih pogojih.

V letu 1980 smo pristopili k izgradnji objektov iz samopriskpeva II. Dela kasnije in niso zaključena v dogovorjenih rokih ter se bodo prenesla še na 1981. leto.

Funkcionalna povezanost med osnovno in specialistično ter bolnišnično zdravstveno dejavnostjo še vedno ni bistveno večja, razen nujne medicinske pomoči za odrasle občane in otroke. Vendar tudi ta služba še ni ustrezno organizirana in je potrebna še bistvenih dopolnitev.

Ugotavljamo, da se čakalna doba še ni bistveno zmanjšala. Prav tako pa je porasla tudi odsotnost z dela zaradi bolezni in nege družinskega člana.

Položaj občinske zdravstvene skupnosti kot mesta za samoupravno sporazumevanje med uporabniki in izvajalci zdravstva v svobodni menjavi dela se je v tem srednjeročnem obdobju okrepil. Uzakonili smo vsebinske usmeritve v izvajanju zdravstvenega varstva s sprejemom samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva, ob katerem smo tudi opredelili višino participacije (doplačilo uporabnikov k zdravstvenim storitvam), vendar zaenkrat še ne enotno v Ljubljani.

S sporazumom o skupnih nalozah temeljev planov občinske zdravstvene skupnosti je bila dogovorjena opredelitev za skupni program zdravstvenega varstva in za sistem solidarnosti.

2. Cilji razvoja

- zagotavljanje boljšega in popolnejšega zdravstvenega varstva vsega in aktivnega prebivalstva, kar bo omogočalo manjšati odsotnosti z dela,
- izboljšanje izvajanja zdravstvenega varstva udeležencev NOV,
- izpopolnjevanje organizacije zdravstvene službe ter funkcionalne povezave službe osnovne specialistične in bolnišnične dejavnosti,
- nadaljevanje gradnje zdravstvenih objektov v cilju izenačitve tega standarda z drugimi ljubljanskimi občinami.

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985:

Za dosego zastavljenih ciljev bo potrebno v srednjeročnem obdobju 1981–1985 zagotoviti potrebno število zdravstvenih delavcev in prostorskih zmogljivosti.

1. Kadrovska problematika

Reševanje kadrovske problematike je odvisno od sprejema novih normativov v zdravstvu. Sprejem teh normativov se predvi-

deva v 1981. letu. Zaradi oddaljenosti posameznih zdravstvenih postaj si bomo prizadevali postopno preiti na dvoizmensko delo v najbolj dislociranih enotah. Ta način dela zahteva kadrovske okrepitve obstoječih zdravstvenih postaj, vendar bi s tem zmanjšali prevoze z reševalnimi avtomobili in omogočili lažjo dostopnost bolnikov do strokovne pomoči. Tudi v sklopu SLO bi morale dobiti zdravstvene postaje večji pomen.

2. Investicije v zdravstvene objekte

Kot nujno predvidevamo v srednjeročnem obdobju 1981–1985 naslednje investicije:

- a) Iz sredstev samoprispjevka II:
    - dokončanje gradnje prizidka k Zdravstvenemu domu Vič, v vrednosti 54.000.000 din, gradnja bo končana leta 1981.
    - b) Iz sredstev zbranih s posebno obliko združevanja sredstev občanov
      - izgradnja zdravstvene postaje Škofljica, vrednost investicije je 18.300.000 din, gradnja bo končana leta 1985,
      - izgradnja zdravstvene postaje Velike Lašče, vrednost investicije je 18.300.000 din, gradnja bo končana leta 1982,
      - ureditev lekarne na Rudniku v sklopu potrošniškega centra na Rakovniku v vrednosti 7.420.000 din, investicija bo končana leta 1984.
    - c) Občinska zdravstvena skupnost si bo prizadevala, da bo zagotovila sredstva za dokončanje pričeti adaptacijskih del v zdravstveni postaji na Rudniku, vrednost investicije je 6.000.000 din.
    - d) Iz sredstev občinskih zdravstvenih skupnosti ljubljanske regije bodo zgrajene investicije skupnega pomena za Ljubljano in to:
      - porodnišnica, klinična bolnica za psihiatrijo in Mladinsko klimatsko zdravilišče Rakitna.
- Zadnja investicija bo končana leta 1983, vrednost del bo 10.000.000 din.

Raziskovalna dejavnost

1. Analiza dosedanjega razvoja

Na območju občine deluje petnajst raziskovalnih organizacij, od katerih je velika večina slovenskega in tudi širšega pomena. Ugotavljamo pa, da je bilo v preteklem srednjeročnem obdobju samoupravno povezovanje in dogovarjanje med izvajalci in uporabniki premajhno. Vzrok temu je na eni strani dejstvo, da še ni ustanovljena Mestna raziskovalna skupnost kot mesto usklajevanja raziskovalnih potreb vseh občin in povezovanje raziskovalne dejavnosti v okviru Republiške raziskovalne skupnosti. Na drugi strani pa so se občinske raziskovalne skupnosti v svojem delu srečevale z vrsto problemov: premajhno zanimanje združenega dela za uveljavljanje lastnega inovativnega in tehnološkega znanja, nezainteresiranost izvajalcev in uporabnikov za dolgoročno dogovarjanje o skupnih valganjih v raziskovalno dejavnost na določenih projektih, delegatska nezastopnost občinskih raziskovalnih skupnosti v področnih raziskovalnih skupnostih, problem financiranja občinskih raziskovalnih skupnosti. Prav tako pa zaostaja tudi načrten razvoj in usposabljanje raziskovalnih kadrov in usklajena študentska politika.

2. Cilji bodočega razvoja

- Usklajevanje raziskovalne dejavnosti s potrebami združenega dela,
- pospeševanje prenosa raziskovalnih dosežkov v družbeno prakso,
- spodbujanje inovacijske dejavnosti v organizacijah združenega dela s poudarkom na materialni proizvodnji,
- propagiranje znanstvene dejavnosti v organizacijah združenega dela, med občani in še posebej med mladino.

3. Plan razvoja v obdobju 1981–1985

V okviru občinske izobraževalne skupnosti bomo dogovorili predvsem takšne raziskovalne naloge, projekte in ekspertize, ki bodo dajale neposredne rezultate v tehnološkem razvoju združenega dela in izboljšanju posameznih elementov okolja, pri bival-

nih pogojih in pogojih dela. Izdelali bomo enoten sistem nagrajevanja inovativne dejavnosti, tehničnih izumov in izboljšav. Poleg tega bo sodelovala pri propagiranju znanstvene dejavnosti.

Izboljšali bomo povezovanje občinskih raziskovalnih skupnosti, s tem pa tudi uporabnikov in izvajalcev, z Mestno raziskovalno skupnostjo pri vseh nalogah infrastrukturnega pomena za mesto in se povezovali z Republiško raziskovalno skupnostjo pri nalogah republiškega in mednarodnega pomena. Občinska raziskovalna skupnost bo predvsem mesto dogovarjanja za naloge, ki so pomembne za družbenopolitični in ekonomski razvoj občine.

V okviru programa Raziskovalne skupnosti Slovenije za obdobje 1981–1985 bodo raziskave na posameznih področjih opravljale naslednje znanstveno-raziskovalne organizacije in visoke šole s sedežem v naši občini:

- DO Inštitut Jožef Štefan: raziskave na področju naravoslovno matematičnih ved (fizika, kemija), tehničnih ved (elektrotehnika, računalništvo, avtomatika, strojništvo, kemija, energtika, geologija), medicinskih ved ter raziskave in odkrivanje energetske mineralnih surovin, tehnološke, pitne in mineralne vode in raziskave pri izdelavi osnovnih geoloških kart,
- DO Kemijski inštitut Boris Kidrič: raziskave na področju naravoslovno matematičnih ved (biologija, kemija), tehničnih ved (kemija, tekstilna tehnologija, geologija), biotehničnih ved, ter raziskave in odkrivanje energetske mineralnih surovin, kovinsko in nekovinsko mineralnih surovin, tehnološke pitne in mineralne vode ter raziskave pri izdelavi osnovnih geoloških kart,
- DO Inštitut za matematiko, fiziko in mehaniko: raziskave na področju naravoslovno matematičnih ved (matematika, fizika, mehanika) in tehničnih ved (graditeljstvo),
- DO Inštitut za elektroniko in vakuumsko tehniko: raziskave na področju tehničnih ved (elektrotehnika)
- DO Metalurški inštitut: raziskave na področju tehničnih ved (elektrotehnika, metalurgija) ter raziskave in odkrivanja energetske mineralnih surovin, kovinsko in nekovinsko mineralnih surovin,
- DO Vodnogospodarski inštitut: raziskave na področju tehničnih ved (graditeljstvo) ter raziskave in odkrivanja tehnološke, pitne in mineralne vode,
- DO Inštitut za metalne konstrukcije: raziskave na področju tehničnih ved (graditeljstvo),
- DO Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo: raziskave na področju tehničnih ved (graditeljstvo),
- DO Urbanistični inštitut: raziskave na področju tehničnih ved graditeljstvo, promet in zveze in družboslovnih ved,
- DO Pedagoški inštitut: raziskave na področju družboslovnih ved,
- DO Elektroinštitut Milan Vidmar: tehnično ekonomske raziskave na področju razvoja energetike s poudarkom na elektroenergetiki, študij razvoja elektroenergetskih sistemov, projektiranje in inženiring energetskega objekta, strokovno tehnični pregledi in preizkušnje in atestiranje Elektroindustrije,
- DO Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo: raziskave na področju biotehničnih ved,
- VDO FNT, VTOZD fizika: raziskave na področju naravoslovno tehničnih ved (fizika, meteorologija in astrofizikalne vede),
- VDO FNT, VTOZD Matematika in mehanika: raziskave na področju naravoslovno tehničnih ved (mehanika)
- VDO FNT, VTOZD Kemija: raziskave na področju naravoslovno matematičnih ved in tehničnih ved,
- VDO FNT, VTOZD Tekstilna tehnologija, raziskave na področju tehničnih ved,
- VDO FNT: raziskave na področju tehničnih ved (energetika) ter raziskave in odkrivanja tehnološke, pitne in mineralne vode,
- VDO Biotehnična fakulteta: raziskave na področju naravoslovno matematičnih ved (biologija), tehničnih ved (geologija)
- VDO BF, VTOZD za veterinarstvo: raziskave na področju medicinskih ved in biotehničnih ved,
- VDO BF, VTOZD za gozdarstvo, VTOZD za lesarstvo, VTOZD za agronomijo in VTOZD za živilsko tehnologijo: raziskave na področju biotehničnih ved,

– VDO FAGG: raziskave na področju naravoslovno matematičnih ved (mehanika), tehničnih ved (graditeljstvo, promet in zveze, geologija).

– VDO Fakulteta za elektrotehniko: raziskave na področju tehničnih ved (elektrotehnika, računalništvo, avtomatika, energitika in geologija).

Za uresničevanje načrtovanega raziskovalnega programa bodo znanstvenoraziskovalne organizacije organizacije na območju občine izvajale naslednje investicije:

DO Vodnogospodarski inštitut skupaj z DO Podjetjem za urejanje hudournikov: izgradnja delovnih prostorov in nabava opreme v vrednosti 24.000.000 milijonov din, izgradnja bo končana leta 1983, oprema pa se bo nabavljala v vseh letih srednjeročnega obdobja. Sredstva za investicijo so že zagotovljena iz lastnih sredstev organizacije.

SO Inštitut za elektroniko in vakumsko tehniko bo skupaj z DO Metalka zgradil proizvodni objekt na lokaciji inštitut, v katerem bo tekla proizvodnja novih proizvodov razvitih na osnovi znanstveno-raziskovalnih dognanj inštituta.

Poleg navedenih se bodo izvajale tudi druge ekonomsko upravičene investicije, ki bodo ustrezale družbeno-ekonomskim kriterijem, imele zagotovljene vire financiranja ter bile usklajene z vsemi dejavniki razvoja. Obseg in dinamika gradenj bo podrobno opredeljena v letnih resolucijah občine.

E. PROSTORSKI RAZVOJ

URBANIZEM IN VARSTVO OKOLJA

1. Analiza dosedanjega razvoja

V tekočem srednjeročnem obdobju je tako na mestnem kot izvenmestnem območju občine potekala intenzivna stanovanjska gradnja, ki pa ni bila v celoti usmerjena v površine, ki jih je v te namene predvidel Generalni urbanistični načrt (GUP), ki ga je v letu 1966 sprejela Ljubljana. Z njim je bila določena namembnost površin v mestnem delu občine. Na izvenmestnem delu pa sta namembnost površin določala Urbanistični program (UP) za območje mesta Ljubljane, ki je bil sprejet 1972 leta in dopolnjen leta 1973 ter Urbanistični red za naselja in območja v občini Ljubljana Vič-Rudnik, ki je bil sprejet 1974. leta.

Leto 1980 je bil GUP dopolnjen, ker se je opredelil potek avtoceste, s čemer so se sprostil številni rezervati na območju občine. Prav tako je bil namen dopolnitve spremeniti namembnost tistih delov občine, ki so bili napadeni s strjeno skupino nedovoljenih gradenj (Rakova Jelša, Podvozna pot). V teku je druga faza novelacije GUP-a, katere namen je opredelitev nadaljnjih možnosti stanovanjske in proizvodne gradnje.

Značilno je, da je stanovanjska gradnja na izvenmestnem delu občine bila precej razpršena, pretežno namenjena zasebni gradnji in je v veliki meri dopolnjevala obstoječa naselja. Velika razpršenost gradenj je onemogočala smotrno varovanje kmetijskih površin ter racionalno gradnjo družbene in prostorske infrastrukture.

Prisotnih je bilo precej nasprotij med stanovanjsko, industrijsko, drugo in kmetijsko rabo površin. Kmetijska zemljišča so bila najbolj izpostavljena spreminjanju namembnosti rabe. Na področju gozdnih površin je bilo teh nasprotij manj.

Zaradi zavarovanja preostalih prostih površin pred neorganiziranimi stihijskimi posegi, katerih posledica je bila ne le minimalna izraba prostora, temveč tudi maksimalno vlaganje v komunalne objekte zaradi kasnejšemu prilagajanju obstoječemu stanju, se je z Odlokom o prepovedi graditve, prometa in parcelizacije zemljišč zavarovalo vse na novo oblikovane stanovanjske otoke na območju občine.

Posledica neskladja med razpoložljivimi površinami namenjenimi stanovanjski gradnji ter povpraševanjem po njih so pa tudi nedovoljene gradnje, katerih je na območju občine 1500, le-te leže tudi v nezazidljivih zelenih, rekreacijskih površinah ter tistih, ki so zavarovane za razne družbene potrebe.

Ključni problemi dosedanjega razvoja so:

– kasnitev izdelave urbanistične dokumentacije za postavljene

nimi roki, zaradi dolgotrajnosti izdelave geodetskih podlag, pogostih sprememb in dopolnitev že izdelanih zazidalnih načrtov ter nenazadnje premajhne zmogljivosti ljubljanskih projektnih organizacij,

– nasprotnejši si interesi pri izdelavi zazidalnih načrtov v samih KS, med KS in ostalimi porabniki prostora, kar tudi je vodilo do kasnitve izdelave ter do prodaje kmetijskih zemljišč za stanovanjsko gradnjo, kljub temu, da ta površina ni bila temu namenjena,

– zaostajanje fonda zazidljivih površin za povpraševanjem po teh zemljiščih ter, zaradi velike razpredenosti le-teh, zaostajanje komunalnega opremljanja občine za stanovanjsko gradnjo.

2. Cilji bodočega razvoja:

– nadaljno urbanistično urejanje občine, tako na področju stanovanjske, industrijske oz. obrtne gradnje,

– izvajanje priprave urbanistične dokumentacije po sprejetih rokih,

– usmerjanje stanovanjske gradnje v nekaj večjih soseskah v cilju zgotovitve stanovanjske gradnje ter preprečitvi odtujevanja dobre kmetijske zemlje primarni rabi.

3. Plan razvoja v obdobju 1981–1985

Na področju priprave urbanistične dokumentacije je prednostna naloga zagotoviti pravočasno pripravo vse dokumentacije za nemoten potek planirane stanovanjske gradnje s spremljajočimi objekti. Prav tako se bo pripravljala urbanistična dokumentacija potrebna za nadaljevanje gradnje stanovanjskih objektov tudi po letu 1985. Enako velja tudi za proizvodne in obrtne cone, kjer je cilj doseči policentričen razvoj za približanje delovnega mesta mestu prebivanja. Vsa gradnja se bo usmerjala predvsem na manj vredna kmetijska zemljišča ter degradirana gozdna območja.

Prav tako se bo pripravljala dokumentacija ter opredeljevale cone tudi za izgradnjo počitniških hiš. Zaradi ohranjanja kulturnosti krajine in dobre kmetijske zemlje bomo gradili v strnjenih naseljih. Za to gradnjo so še namenjene cone na Rakitni, v lškem Vintgarju, Gradežu pri Turjaku, na območju Polhograjskih dolomitov (Bela, Osredke, Smolnik). V pripravi pa je še več manjših območij v predelu ob Kočevski cesti (Pijava gorica–Turjak), na območju KS Golo–Zapotok, KS Horjul. Odpirale se bodo tudi nove cone namenjene tej gradnji v skladu s plani krajevnih skupnosti. Priprava le-teh bo podrobneje opredeljena v letnih resolucijah občine.

Zaradi zavarovanja preostalih prostih površin pred neorganizirano stihijsko gradnjo se bo še nadalje uveljavljala splošna prepoved gradnje, parcelizacije in prometa z zemljišči. Poleg tega bo potrebno preprečiti prodajo nezazidljivih kmetijskih površin.

Z ustreznimi odloki bo občinska skupščina zavarovala območja nahajališč mineralnih surovin (Hrastenica, Podče, Preserje). Enako velja za varstvena območja in varstvene pasove za oskrbo z pitno vodo posebej pomembnih območij podtalnice in izvirov. Prav tako bomo pripravili urbanistično in varstveno dokumentacijo za izgradnjo potrebnih objektov za čiščenje odpadnih voda iz industrije in gospodinjstev.

Izdali bomo program varovanja in ohranjanja kulturnih dediščin v skladu z materialnimi možnostmi ter določili ustrezno obliko varovanja.

Posebno skrb bomo namenili ohranjanju zelenih površin, ki so pomembne tako v stanovanjskem kot industrijskem okolju, varovanju krajinskih parkov (Polhograjski dolomiti, območje lškega Vintgarja) in naravnih rezervatov (območja v Polhograjskih dolomiti) pred večjimi zunanji posegi.

V tem srednjeročnem obdobju bomo dokončali gradnjo Parka OF. Vrednost investicije je 48.000.000 din. Sredstva za investicijo se bodo zbrala na osnovi sklenjenega posebnega samoupravnega sporazuma.

Prav tako se bo nadaljevala gradnja Poti spominov in tovarištev. Investicija v vrednosti 20.818.517 din se bo izvajala v obdobju 1981–1984.

1. Analiza dosedanjega razvoja:

V srednjeročnem obdobju 1976-1980 smo se na področju stanovanjskega gospodarstva srečevali s številnimi problemi. Planirana stanovanjska gradnja 3336 stanovanjskih enot je v prvih letih napredovala zelo počasi. Vzrokov za zamude je bilo več, med najpomembnejšimi so nekoordiniran pristop vseh dejavnikov, ki se je odrazil na prepočasnem pripravljanju potrebnih zemljišč in vse potrebne dokumentacije.

V letu 1979 se je dinamika gradnje nekoliko izboljšala, vendar zamud ni bilo mogoče nadoknadi. Konec srednjeročnega obdobja je bilo zgrajenih v blokovni gradnji 805 stanovanj, v organizirani individualni gradnji 477 stanovanj ter individualni neorganizirani gradnji 1188 stanovanj. Skupaj je bilo zgrajenih 2470 enot kar predstavlja 74-odstotno realizacijo plana.

Velik stanovanjski primanjkljaj ob premajhnem obsegu družbeno usmerjene gradnje je povzročil, da so se občani odločali za gradnjo enodružinskih hiš v neorganizirani gradnji. Gradnja je bila razpršena na mnogo manjših gradbišč in povzročala nesmotno rabo prostora občine, ter neustrezno opremljenost občine s potrebno komunalno infrastrukturo in s spremljajočimi objekti. Razpršena gradnja je zelo dražila potrebna vlaganja v komunalno infrastrukturo ter onemogočala sočasno gradnjo drugih potrebnih objektov socialnega standarda (vrtcev, šol) in objektov osnovne preskrbe. Nizka gostota zazidave je tudi postavila pod vprašaj racionalnost izgradnje vseh infrastrukturnih objektov. Hkrati pa se je kot posledica neskladja med potrebnimi in razpoložljivimi površinami širila črna gradnja, ki je zajela tudi nezazidljive površine.

Med ugodne premike na stanovanjskem področju pa štejemo napredek pri uveljavljanju sodobne tehnologije graditve, povečan interes občanov pri varčevanju za stanovanjsko graditev ter v zadnjih letih večja organiziranost pri pripravi stanovanjskih zemljišč.

Med ključne probleme štejemo:

- premalo koordiniran pristop vseh dejavnikov pri izvedbi programov stanovanjske gradnje,
- preveliko število neorganiziranih, stihskih posegov v prostor, katerih posledica so minimalna izraba prostora,

- prevelika razpršenost organizirane individualne stanovanjske gradnje,
- prepočasno usklajevanje vseh interesov pri opredeljevanju območij namenjenih stanovanjski gradnji.

2. Cilji bodočega razvoja:

- s koordinirano akcijo vseh dejavnikov zagotoviti izgradnjo stanovanjskih enot po sprejetih rokih,
- usmerjanje vse gradnje v za to opredeljena območja občine,
- povečanje udeležbe družbeno usmerjene gradnje v celotnem številu stanovanjskih enot,
- zagotavljanje sočasnosti gradnje objektov socialnega standarda in drugih spremljajočih objektov.

3. Plan razvoja za obdobje 1981-1985

Poleg odpiranja novih gradbišč za stanovanjsko gradnjo bodo v srednjeročnem planskem obdobju zaključeni že pričeti objekti na družbeno organiziranih in usmerjenih gradbiščih sosesk: VS-1 Trnovo, VS-4 Bonifacija, VS-103 Murgle III, IV, VS-6 Vič, VS-3 Žičnica.

Na mestnem delu občine bo gradnja potekala še v naslednjih novih soseskah: RS-1, 2 Jurčkova pot, VS-6/3 Grba (Viško polje), VS-7 Brdo, Vrhovci.

Na izvenmestnem območju občine pa se glede na stopnjo izdelave vse potrebne urbanistične dokumentacije ter razpoložljiva sredstva za komunalno infrastrukturo planira začetek gradnje le v štirih soseskah:

- VS-221/3 Vnanje Gorice, VS-201/8 Gabrje,
- VS-236/1 Ig in VS-225/1 Podpeč.

Skupaj bo zgrajenih 2695 stanovanjskih enot v usmerjeni stanovanjski gradnji. Poleg tega pa bo na izvenmestnem območju potekala še neorganizirana individualna gradnja kot dopolnitev obstoječih naselij. Predvidoma bo v srednjeročnem obdobju zgrajenih 500 stanovanjskih enot. Hkrati se bo pripravljala vsa potrebna dokumentacija za nadaljevanje stanovanjske gradnje po letu 1985. Prednost bodo imela naslednja območja:

- VS-102 Rakova Jelša, VS-103/2 Zeleni log, RS-103/2 Vinterca, VS-8/1a Kosovo polje, VS-109 Podvozna pot, VS-8 Kozarje, VS-260 Velike Lašče in območja, namenjena individualni gradnji za delavce iz osnovne šole na Dobrovi.

PLAN STANOVANJSKE GRADNJE 1981 - 1985

Lokacije	Stanje dokument.	Število dograjenih stanovanjskih enot					Skupaj 1981 - 1985
		1981	1982	1983	1984	1985	
<u>Mestne lokacije</u>							
VS-1 Trnovo	4	180	123	446	202	-	951
VS-3 Žičnica	3	-	69	199	118	-	386
VS-4 Bonifacija	4	76	-	-	-	-	76
VS-6 Vič	4	36	-	-	-	-	36
VS-103 Murgle III/IV	4 + 2	100	126	-	-	-	226
VS-7 Brdo, Vrhovci	3	-	89	-	-	-	89
RS-1,2 Jurčkova pot	3 + 2	-	200	100	100	96	496
VS-6/3 Grba /Viško polje/	3	-	-	95	90	-	189
Skupaj mestne lokacije	-	392	607	840	510	96	2445
<u>Izvenmestne lokacije</u>							
VS-221/3 Vnanje gorice	3	-	-	-	40	40	80
VS-236/1 Ig	4	-	30	30	-	-	60

Po programu prenove se bo prvenstveno nadaljevala prenova starega mestnega jedra. Na območju občine bo zajela Krakovo in staro Trnovo (območje Eiprove ulice). Prenovili bomo 30 objektov, tj. 120 stanovanj, za kar bomo zagotovili 60 nadomestnih

stanovanj. Prenova bo zajela še objekte locirane izven mestnega jedra, ki so spomeniško varovani. Na osnovi posebnega združenja sredstev zainteresiranih investitorjev pa se bodo pridobile tudi nove poslovne površine oziroma revitalizirale stare.

Inicijative	Stanje dokument.	Število dograjenih stanovanjskih enot					Skupaj 1981 - 1985
		1981	1982	1983	1984	1985	
VS-227/1 Polje		-	20	20	-	-	40
VS-201/8 Gabrje/Lovca	1,2	-	-	-	40	30	70
Skupaj izvenmestne lokacije		-	50	50	30	70	250
- neopredeljena in izvedena gradnja na območjih		100	100	100	100	100	500
VS-266, VS-227, VS-213/1 VS-245/5, VS-222, VS-231, 245/7 VS-250 in Brezovica							
Skupaj gradnja	-	492	757	990	690	266	3195

Stanje dokumentacije:

- 1 - urbanistični načrt izdelan /nepotrjen/
- 2 - zazidalni načrt izdelan nepotrjen
- 3 - zazidalni načrt izdelan in potrjen
- 4 - zazidalni in izvedbeni načrti potrjeni

Hkrati se bo poiskalo možnosti za financiranje skupaj s sredstvi krajanov izgradnje komunalnih vodov za naselje VS-221/5 - Gmajna v KS Notranje gorice, s čemer bomo lahko uvrstili tudi to sosesko med navedene v tabeli.

Skladno s planirano stanovanjsko gradnjo bo tekla priprava stavbnih zemljišč. Cilj bo pravočasno urediti vsa zemljišča za nemoten potek gradnje v tem srednjeročnem obdobju in po letu

1985. Za potrebe stanovanjske gradnje se bodo urejala zemljišča v naslednjih soseskah oziroma zazidalnih otokih.

I. OBMOČJA NAMENJENA ORGANIZIRANI BLOKOVNI IN INDIVIDUALNI GRADNJI STANOVANJSKI GRADNJI V OBDOBJU 1981-1985

Zap.št.	Naziv soseske	Vlaganja v		SKUPAJ
		urejanje zemljišč	kolektivne komunalne napr.in objekti	
1.	VS-1 Trnovo	201.000	90.000	291.000
2.	VS-3 Tržaška cesta/Žičnica/	183.000	65.000	248.000
3.	VS-4 Bonifacija /sever + jug/	900	7.250	8.150
4.	VS-103 Murgle III	3.420	11.000	14.420
5.	VS-103/1 Murgle IV	14.000	20.100	34.100
6.	VS-7 Vrhovci	3.700	6.000	9.700
7.	VS-7 Brdo	7.700	10.750	18.450
8.	RS ₁ , RS ₂ - Jurčkova pot	36.500	133.200	169.700
9.	VS-6/3 Grba	4.650	8.600	13.250
10.	VS-225/1 Podpeč	3.300	12.000	15.300
11.	VS-201/8 Gabrje	8.700	4.500	13.200
12.	VS-260 Velike Lašče	9.100	20.000	29.400
13.	VS-220/1,2 Radna Brezovica	18.900	7.500	26.400
SKUPAJ		494.870	395.900	891.070

II. OBMOČJA NAMENJENA NEORGANIZIRANI INDIVIDUALNI GRADNJI V OBDOBJU 1981-1985

Zap.št.	Naziv soseske oz. otoka	vlaganja v		- v 000 din
		urejanje zemljišč	kolektivne komunalne naprave	SKUPAJ
12.	VS-206 Srednja vas +	12.600	-	12.600
13.	VS-227 Škrlevec +	700	-	700
14.	VS-213/1 Horjul	30000	-	3.000
15.	VS-222 Jezero-Denci	800	-	800
16.	VS-251 Želimlje	7.100	20.000	27.100
SKUPAJ		24.200	20.000	44.200

Hkrati bo potekala priprava zemljišč za stanovanjsko gradnjo na naslednjih območjih: VS-8 Kozarje, VS-102 Rakova Jelša⁺, VS-103/2 Zeleni log, VS-8/1 Kosovo polje, RS-103 Vinterca, VS-109 Podvozna pot⁺, RS 4-Ilovica, RS-105 Ižanska cesta, VS-102 Trnovo /jug/, VS-261 Velike Lašče, VS 254 Gradež⁺, RS-5, RS-110 Lavrica⁺, VS-210/1 Podolnica⁺, VM-4 Kozarška gmajna, VS-245/7 Škofljica, VW-203 Turjak⁺, VS-6 Gabrčkova, VS-221/3 Vnanje gorice in Bebenčkova.

+ Priprava zemljišč je potrebna tudi za legalizacijo nedovoljene gradnje.

V srednjeročnem obdobju bodo tekle priprave na 37 stanovanjskih soseskah oziroma otokih. V organiziranih stanovanjskih in tudi poslovnih soseskah bomo za potrebe nove gradnje porušili 150 objektov ter preselili rušence v 307 ustreznih stanovanj. Vrednostno bo za urejanje stvarnih zemljišč vloženi 1.274.170.000 din, in sicer 59,9% za urejanje zemljišč in 40,1% za opremljanje s kolektivnimi komunalnimi napravami.

Od sredstev namenjenih za urejanje zemljišč pa bo 30,6% potrebnih za pridobitev zemljišč za gradnjo, 25,8% za nakup nadomestnih stanovanj, 24,1% za odkup objektov za rušenje in ostalih 19,5% za izdelavo vse potrebne dokumentacije, sanacijo zemljišč in rušenje objektov.

Komunalna

1. Analiza dosedanjega razvoja

Komunalna dejavnost je gospodarska dejavnost posebnega družbenega pomena. Pojem in vloga komunalnega gospodarstva nista opredeljena samo v tem, da ta dejavnost pomeni življenjski standard delovnih ljudi in občanov, temveč da ima komunalna dejavnost vse večji pomen tudi za razvoj gospodarstva oziroma pomeni temeljne pogoje za delo delovnih ljudi.

Priprava predloga srednjeročnega plana 1976-1980 je sovpadala z akcijskim programom oblikovanja reorganizacije komunalnega gospodarstva v Ljubljani, zato so bili zaradi neurejenih odnosov med uporabniki in izvajalci komunalnih storitev v prvih letih izdelani plani, sprejeti le kot informacije oziroma prevzeta so bila določila družbenega plana razvoja občine Ljubljana Vič-Rudnik za obdobje 1976-1980 v poglavjih promet, ceste in zveze ter komunalno gospodarstvo.

Hiter razvoj gospodarstva, pospešena stanovanjska izgradnja in izgradnja drugih spremljajočih objektov (samoprispevek), je zahtevala kompleksno razreševanje vse komunalne oskrbe občanov. V okviru te srednjeročne projekcije je komunalna izgradnja sledila realizaciji izgradnje usmerjenih sosesk, stanovanjske izgradnje, naloge individualne komunalne v zvezi z 10-letnim programom cest, niso pa v celoti sledili programom sanacije obstoječih naselij. Postopoma pa se je širilo vzdrževanje kolektivnih komunalnih objektov in naprav na izvenmestno območje, tako da se je s tem izenačeval komunalni standard na območju občine. Ker določila plana niso bila konkretna, so se podrobnosti določevale z letnimi plani.

Pri investicijah v komunalno gospodarstvo individualne komunalne rabe so imele prednost investicije s preskrbo z vodo in

zaščite podtalnice, povezave s stanovanjsko gradnjo, gradnjo gospodarskih objektov in objektov socialnega standarda. Pri cestnem programu so imele prednost cestne povezave po katerih poteka avtobusni promet in ceste, ki povezujejo posamezne soseske in naselja med seboj. Zaradi uresničevanja enotne politike komunalne dejavnosti in opravljanja nalog, je bila v tem srednjeročnem obdobju vzpostavljena širša solidarnost delovnih ljudi Ljubljane, ter s tem sprejeti sistemski finančni ukrepi, ki so imeli ekonomski učinek predvsem v drugi polovici srednjeročnega obdobja.

V preteklem obdobju je bilo zgrajenih in rekonstruiranih 62 cest, katere glede na obsežnost in kakovost cestnega omrežja v občini niso bistveno izboljšale stanja cestnega omrežja, saj je večina makadamskih cest in le 20% asfaltiranih. Med najpomembnejšimi objekti sta bila mostova čez Ljubljanico in Mali graben, rekonstrukcija Večne poti, rekonstrukcija cest po katerih potekajo avtobusne proge mestnega prometa (št. 14: Cesta VI, Cesta Brdo; št. 9: Riharjeva, Opekarška; št. 3: obračališče Rudnik). Na izvenmestnem območju pa sta pomembnejša objekta pričetek rekonstrukcije Rašica-Rob in Pijava gorica-Želimlje. Poleg tega smo sodelovali še pri programih rekonstrukcij in novogradenj republiških cest in cest določenim z 10-letnim programom cest v Ljubljani in sicer: cesta Ig-Podpeč, Vrhnika-Horjul, Dobrova-Hrastenice, Karlovski most, nova Prešenova z podvozom na Erjavčevi ter obvoznica Dolgi most-Celovška.

Na območju občine vzdržujemo neposredno 452 km cest, posredno pa še 210 km krajevnih potov, na katerih skrbimo tudi za vzdrževanje javne razsvetljave.

Stanje kanalizacijskega omrežja ob začetku srednjeročnega obdobja je bilo izredno pereče. Na izvenmestnem območju ni bilo nobenega kanalizacijskega sistema, na mestnem območju občine pa niso bila na kanalizacijski sistem priključena vsa območja. V tem srednjeročnem obdobju še niso vsa naselja priključena na kanalizacijsko omrežje, vendar lahko ugotovimo, da je pretežni del mestnega območja na komunalno omrežje priključen. Na izvenmestnem območju pa je delno kanalizacija zgrajena v Horjulu, Škofljici in Dobrovi, v gradnji pa je še v Vnanjih in Notranjih goricah ter Preserjih.

Kvalitetna oskrba s pitno vodo postaja velik problem, saj so zahteve po pitni vodi glede na povišani življenjski standard in razvoj industrije izredno visoke, zato je najpomembnejša pridobitev v tem srednjeročnem obdobju izgradnja vodarne Brest z povezovalnim cevovodom do Ljubljane. Izvenmestna območja imajo v glavnem lokalne vodovode, kateri pa so v pretežni meri

neustrezno grajeni, pa tudi niso pokrivali celotnega območja občine. Pri razreševanju te problematike je najpomembnejši objekt izgradnja vodovoda Golo.

Energetska oskrba na območju občine je v tem srednjeročnem obdobju bila predvidena na plin. Tako je bil zgrajen plinovod Koseze-Trnovo-Rudnik, ki oskrbuje vso novo stanovanjsko gradnjo.

Tako lahko ugotavljamo, da se komunalni deficit na področju individualne komunalne oskrbe postopoma zmanjšuje, vendar še vedno ni zadovoljiv, medtem ko pa se kljub velikim vlaganjem in naporom stanje v cestnem gospodarstvu slabša v primerjavi z doseženim porastom motorizacije, tako po gostoti kot tudi tonaži prometa.

2. Cilji bodočega razvoja:

- izboljšanje opremljenosti območja občine z objekti komunalne infrastrukture,
- zagotavljanje usklajene gradnje komunalnih objektov z gradnjo gospodarskih objektov, objektov socialnega in prostorskega standarda,
- ohranjanje enotnega komunalnega standarda vzdrževanja kolektivnih komunalnih objektov in naprav.

3. Plan razvoja za obdobje 1981-1985:

Razvoj komunalnega gospodarstva bo na območju občine izhajal iz dogovorjenih strateških predpostavk in usmeritev, ki so: izboljšanje oskrbe s komunalnimi dobrinami ter izboljšanje človekovega bivalnega in delovnega okolja.

To bo mogoče doseči z intenzivnejšo obnovo dotrajanih komunalnih objektov in naprav, z izboljšanjem kvalitete opravljanja komunalnih storitev ter z uveljavljanjem načel svobodne menjave dela na vseh področjih komunalnega gospodarstva.

Na področju oskrbe s pitno vodo, odpravo odpadnih in atmosferskih voda ter oskrbe s plinom in toplotno energijo bomo vzdrževali in obnavljali objekte in naprave vodovodnega, kanalizacijskega, toplotnega in plinskega omrežja ter hkrati zgradili vse komunalne vode za planirano usmerjeno stanovanjsko gradnjo v soseskah: VS-1 Trnovo, VS-3 Žičnica, VS-4 Bonifacija, VS-6 Vič, Grba, VS-103 Murle III. IV. faza, RS 1 in RS 2 Jurčkova pot, VS-7 Brdo, VS-7 Vrhovci, VS-236/1 Ig, VS-223/1 Podpeč, VS-221/3 Notranje Gorice, VS-236/4 Ig in VS-201/8 Gabrje. Prav tako bomo zagotovili, da bo komunalna gradnja spremljala gradnjo objektov socialnega standarda ter gospodarskih objektov.

Gradnja navedenih komunalnih naprav in vodov bo omogočila sanirati komunalno opremljenost v starih naseljih ob Jurčkovi poti, na Brdu in Bonifaciji. V okviru materialnih možnosti pa bomo postopno sanirali opremljenost na Rudniku in v nekaterih izvenmestnih območjih (na Škofljici, v Dobrovi, Horjulu, Vnanjih in Notranjih Goricah, Brezovici in Horjulu). V okviru dodatno zbranih sredstev se bo vlagalo tudi v druga izvenmestna območja.

Vlaganje in izgradnja posameznih komunalnih infrastrukturnih objektov in naprav v višini 1.449.859.000 din je podrobno opredeljena v samoupravnem sporazumu o temeljih plana občinske samoupravne interesne skupnosti.

Posebna skrb bo posvečena izboljšanju preskrbe z vodo. V ta namen bomo vlagali v nadaljnjo izgradnjo vodarne Brest, v povečavo vodohrama na Škofljici, sanacijo lokalnih vodovodnih sistemov v Horjulski dolini ter vodovoda Turjak-Smrjenje in na območjih, ki gravitirajo na Brest; v izgradnjo novih vodovodov na Rakitni, v Horjulu in Dobrovi ter izgradnjo magistralnih vodovodov. V okviru magistralnih vodovodov bomo zgradili južno zanko, ki obsega povezavo vodovoda Brest na Podpeč-Brezovica ter povezavo Riharjeva cesta - odsek Trnovo-južna zanka od Tbilisijske ceste ob Dolenjski cesti do vodovoda Rudnik.

Navedene investicije bodo omogočile realizirati cilj, ki je usklajena gradnja vodovodne infrastrukture z gradnjo stanovanj, gospodarskih objektov in objektov socialnega standarda. Na področju cestne infrastrukture bomo na mestnem območju prvenstveno gradili ceste, ki povezujejo posamezne soseske med seboj. Na izvenmestnem območju pa tiste, po katerih teče avtobu-

sní promet. V ta namen bo v srednjeročnem obdobju vloženi 120.000.000 din. Dinamika gradnje se bo določala letno, potekala bo po programih krajevnih skupnosti ter skladno z razvojem občine. V okviru desetletnega programa bomo modernizirali, rekonstruirali in na novo zgradili: zahodno obvoznico, južno obvoznico, Dolenjsko cesto ter podaljšek Titove ceste do južne obvoznice.

Za izboljšanje uslug avtobusnega potniškega prometa bomo zagotavljali nova avtobusna postajališča, gradili obračališča in širili avtobusno omrežje na slabše povezana območja občine (Kozarje, Želimlje, Horjul, Črni vrh, Barje, Golo Zapotok, Rakitna, Iška vas, Galjevica, Krim, Rudnik, Perruzzi). Urejali bomo parkirišča ob mestnih vpadnicah ter dopolnili mrežo bencinskih črpalik z dvema novima v KS Ig in Horjul.

Skrbeli bomo za čisto in zdravo okolje tudi z dvigom kvalitete na področju odstranjevanja smeti in odpadkov. V ta namen bomo postopno širili območje odvoza, izpopolnili tehnologijo in povečali intenzivnost odvoza. Uredili bomo centralno sanitarno deponijo in zagotovili urejanje deponij na primestnih območjih. Odpadne surovine se morajo usmerjati za predelavo in dokončanje ustreznim organizacijam združenega dela.

Zagotovili bomo dvig kvalitete, ter skladen razvoj z razvojem občine tudi drugih komunalnih dejavnosti, ki so: vzdrževanje parkov, zelenic, parkovnih gozdov; vzdrževanje javne razsvetljave, opravljanje nalog zimske službe, vzdrževanje cest z objekti, vzdrževanje tržnih površin, redno vzdrževanje dimnikarskih naprav in napeljav, vzdrževanje pokopališč in pokopaliških naprav.

Energetika

1. Analiza dosedanjega razvoja

V srednjeročnem obdobju 1976-1980 sredstva namenjena izgradnji energetskih objektov in omrežja niso bila dovolj visoka, da bi sledila potrebam naglo urbanizirajoče se občine. Razlogi za to so bili isti kot veljajo za izgradnjo komunalnih vodov, t. j. velika razpršenost gradenj in odpiranje velikega števila novih gradbišč. Posledica tega je, da je kljub temu, da je elektrifikacija bila ena od osnovnih nalog srednjeročnega obdobja, nekaj naselij s slabimi napetostnimi razmerami.

Na področju TOZD Elektro Ljubljana okolica je bilo v preteklem srednjeročnem obdobju zgrajenih 21 transformatorskih postaj 20/0,4 KV, 18,7 km 20 KV daljnovodov in okoli 35 km nizkonapetostnega omrežja.

Kljub občutnemu izboljšanju energetskega stanja pa v nekaterih predelih napetostne razmere ne omogočajo uporabe električne energije. To velja zlasti za nekatere hribovite predele ter tista naselja, kjer ni urejena urbanistična dokumentacija. Večja kritična območja so predvsem na naslednjih izvenmestnih območjih: območje Srednjega vrha, območje Škofljice in območje Želimelj.

Navedeno stanje je delno tudi posledica zaostajanja investicij za planom gradenj. Velik del sredstev za naložbe v distribucijsko omrežje je izpadel, ker stroški enostavne reprodukcije v elektrogospodarstvu niso bili vedno pokriti s ceno električne energije.

Prav tako je razdrobljena in povečana stanovanjska gradnja zahtevala izgradnjo plinskega omrežja v mestu v več smeri. To je zahtevalo velika vlaganja v omrežje, obenem pa so bili plinovodi zaradi počasne izgradnje objektov dolgo časa neizkoriščeni. Pli-nifikacija je zajela območje občine, v primerjavi z drugimi občinami, v manjši meri. Namenjena je bila predvsem novim industrijskim conam, v manjši meri pa tudi večjim soseskam.

2. Osnovni cilji razvoja so:

- izdelava dolgoročne energetske bilance, ki bo opredelila srednjeročno kot tudi dolgoročno reševanje energetskih potreb,
- nadaljevanje gradnje energetskih objektov in naprav v obsegu, ki bo omogočil realizirati planiran družbenoekonomski razvoj občine,
- sanacija elektonapetostnih razmer z interpolacijo novih transformatorskih postaj 20/0,4 KV v obstoječe omrežje, z izgradnjo važnejših 20 KV povezav in povečanjem prenosnih zmogljivo-

sti obstoječih arterijskih vodov ter delno rekonstrukcijo nizkonapetostnih razmerij.

– racionalizacija in štednja z vsemi vrstami energije ter varovanje okolja z izkoriščanjem čistejših energijskih surovin.

3. Plan razvoja v obdobju 1981–1985:

V srednjeročnem obdobju bomo vlagali predvsem v nadaljnjo elektrifikacijo občine, ki bo morala slediti gradnji sosesk: VS-1 Trnovo, VS-3 Žičnica, VS-4 Bonifacija, VS-6 Vič, VS-103 Murgle III, IV, VS-7 Brdo, Vrhovci, R 1-1,2 Jurčkova pot ter VS-6/3 Grba (Viško polje). Vse navedene soseske so iz mestnega območja občine. Na izvenmestnem območju pa bo sledila gradnja na območjih: VS-221/3 Vnanje Gorice, VS-201/8 Gabrje, VS-236/1 lg, VS-225/1 Podpeč. Investicije obsegajo vlaganja v gradnjo 10 KV omrežja, izgradnjo 10/0,4 KV transformatorskih postaj ter izgradnjo nizkonapetostnega omrežja ter na izvenmestnem delu gradnjo 20 10,4 KV transformator. postaj in ojačanje 20 KV omrežja. Hkrati bodo potekale investicije v sanacijo slabih napolnjenih razmer na območju občine, pri čemer bodo s svojimi sredstvi sodelovali tudi krajanji oziroma krajevne skupnosti. Poudarek bo na tistih območjih občine, kjer se bodo v že obstoječo gradnjo vključevali objekti neorganizirane individualne gradnje.

Na območju občine se bo nadaljevala gradnja plinovodov. Potekala bo usklajeno s stanovanjsko gradnjo, gradnjo gospodarskih ter drugih objektov predvidenih za priključitev na plinovod. V srednjeročnem obdobju bo zgrajena južna zanka Kozarje-Rudnik. V soseskah VS-4, VS-2, VS-6 bomo postopno preusmerili že postavljene kotlarnice na plinsko energijsko oskrbo, medtem ko bomo novograjene soseske priključevali na plin. Poleg tega bomo na območju občine zgradili še 4 manjše hidrocentrale.

Osnovna naloga na tem področju pa bo izdelava energetske bilance. Le-ta bo slonela na prostorskem planu občine ter na dolgoročnih razvojnih usmeritvah. Cilj bo preusmeriti industrijo in široko potrošnjo na porabo domačih energijskih surovin ter na manjše in racionalnejše energetske vire. Hkrati bo potrebno proučiti uporabo vseh vrst odpadkov in z njimi zmanjšati potrebe po drugih energijskih surovinah.

Plan vlaganj v gradnjo elektroomrežja:

Investitor DO DES Elektro Ljubljana mesto:

– izgradnja TP Črna vas II. in III. TP Podvozna pot, 10 KV kabel TP Plutal – TP Opeka, 10 KV kabel RTP Vič-Rakova jelša, 10 KV kabel Jeranova-Ižanska cesta, TP Cesta v Mestni log, TP-Jamova cesta, TP Rakova jelša, 10 KV povezava RTP Vič-Lipe, priključek na TP V-2 m 10 KV povezava Kančeva cesta – TP Pekarna center ter rekonstrukcija nizkonapetostnega omrežja; investicije bodo izvedene v 1981 letu, njihova skupna vrednost je 11.479.000 din;

– izgradnje TP Lipe II, TP Črna vas IV, TP Gornji Rudnik, rekonstrukcija DV Barje, predelava nizkonapetostnega omrežja v Rožni dolini, investicije bodo izvedene v letu 1982, njihova skupna vrednost je 14.384.000 din;

– izgradnja TP Peruzzijska II, TP Cesta Dolomitskega odreda, TP Rudnik II, Hauptmanca ter predelave nizkonapetostnega omrežja; investicije bodo izvedene v letu 1983, njihova skupna vrednost je 21.568.000 din;

– izgradnja TP Opekarska cesta II ter predelava nizkonapetostnega omrežja; investicije bodo izvedene v letu 1984, njihova vrednost je 14.798.000 din;

– izgradnja TP Črna vas 5, TP Lahov štrardon, TP Rudnik 4, TP Galjevica ter predelava nizkonapetostnega omrežja; investicije bodo izvedene v letu 1985, njihova vrednost je 15.611.000 din.

Na izvenmestnem območju bomo gradili mrežo transformatorskih postaj (20/0,4 KV) dogradili in ojačali 20 KV omrežja ter gradili nove transformatorske postaje in sicer:

DO DES TOZD Elektro Ljubljana osolinci:

v 000 din

Objekt osnovna sredstva	Predračunska vrednost	Sredstva TOZD	Energetska sredstva	Posojila	Druga udeležba
Leto 1981					
Briše	908		908		
Srednji vrh	1.104		1.104		
Dobravica	402		402		
Kavne-Škofljica	1.350			810	540
Stranska vas-Dobrova	1.566		825		200
Škopačnik	1.225		725		50
S k u p a j :	6.555	3.964	991	810	790

Leto 1982					
Polhov Gradec-Zavrh	2.415	1.511	805		100
Lanišče-naselje	1.210	100		620	490
Lavrica-Srednja vas	720		670		50
Sabna gorica	930		840		90
Not. Gorice-Žabnica	1.531		501		730
S k u p a j :	6.807	3.622	805	1.350	1.030

Leto 1983					
Črni vrh-Rotovš	1.911	1.611			300
Ig naselje I.	1.313			790	533
Ig naselje II.	1.941			1.160	781
Rakitna-Novači	1.194	1.044			150
S k u p a j :	6.359	2.655		1.940	1.764

Leto 1984					
Matena	1.318	1.238			80
Vnanje g.za hribom	1.132	372		560	200
Sp. Blato	1.520	1.420			100
Prevalje-Kamnik	1.264	434		630	200
20 KV DV Dobrova-Brezje	2.560	1.530		1.030	
S k u p a j :	7.794	4.994		2.220	580

Leto 1985					
Veliki vrh/Cepin/	3.457	2.220	1.037		200
Iški vintar	1.939	779		1.160	
Želirlje	1.969	749		1.120	100
Kozarška cesta	2.365			1.400	965
S k u p a j :	9.730	3.748	1.037	3.680	1.265

Investitor DO DES TOZD Elektro Kočevje:

– izgradnja TP: Mali Ločnik, Osredok, Strletje, investicije bodo končane v letu 1981.

– izgradnja TP: Gorice-Žabnica, NNO Male Lašče in Boštetje, investicije bodo končane v letu 1982.

– izgradnja TP: Golo-Zapotok, investicija bo končana v letu 1983.

– izgradnja TP: Bavdki, Podhojni hrib, Knej, Poznikovo, Podkogelj in obnova 20 KV DV Velike Lašče, Velike Lipnje, investicije bodo končane v letu 1984.

– izgradnja TP: Male Lašče, Ščurki, Veliki Osolnik in NNO Velike Lašče, investicije bodo končane v letu 1980.

Za priključitev novih sosesk pa bomo vlagali v elektroomrežje na naslednjih zazidalnih območjih:

– VS 102/2, RS 1,2 VS 103, VS-1 TP Grba, investicije bodo izvedene v letu 1981, skupna vrednost investicij je 34.540.000 din;

– VS 103/1, VS 103/2, RS 4, RS 1,2, investicije bodo izvedene 1982 leta, njihova skupna vrednost je 52.855.000;

– RS 4, RS 1,2, investicije bodo izvedene v letu 1983, njihova skupna vrednost je 30.016.000 din;

– RS 4 v letu 1984, vrednost investicije je 23.016.000 din;

– RS v letu 1985, v vrednosti 25.550.000 din.

Hkrati je potrebno zagotoviti, da v tem srednjeročnem obdobju napeljemo električno omrežje do vseh kmečkih gospodarstev.

Investicije bodo financirale elektrogospodarske organizacije iz lastnih sredstev in bančnih kreditov. K obširnejšim rekonstrukcijam bodo del sredstev prispevali tudi uporabniki sami in njihove krajevne skupnosti.

Poštno, telefonsko in telegrafsko omrežje

1. Analiza dosedanjega razvoja

Razvoj PTT omrežja v srednjeročnem obdobju 1976–1980 je zaostajal za planiranim. Ob vstopu v srednjeročno obdobje je občina sodila med slabše opremljene ljubljanske občine s PTT infrastrukturo. Zaostajanje gradnje PTT objektov za planirano dinamiko, katere glavni razlog sta bili prepočasno pridobivanje zemljišč in vse potrebne dokumentacije, je povzročila, da se je občina tudi leta 1980 znašla po opremljenosti s PTT objekti na enem od zadnjih mest med drugimi ljubljanskimi občinami. Navedeno odstopanje od plana je povzročilo, da se več nerealiziranih objektov prenaša v naslednje srednjeročno obdobje 1981–1985. Med njimi so pošta s centralo v KS Krim, RATC Škofljica, centrala v KS Velike Lašče itd.

Med ključne probleme tega obdobja štejemo nekoordinirano akcijo vseh dejavnikov pri izgradnji PTT omrežja.

2. Cilji bodočega razvoja:

– povečati število poštne enote, s tem doseči eno enoto na 5058 prebivalcev, ter s tem tudi izboljšati kvaliteto poštne storitve,

– na področju telegrafskega omrežja povečati število naročnikov na 10.000 prebivalcev, ter izboljšati kvaliteto in hitrost prenosa telegrafskih sporočil,

– na področju telefonije povečati kapacitete krajevnih telefonskih central in s tem povečati število telefonskih naročnikov na 100 prebivalcev, ter povečati število javnih telefonskih govornic.

3. Plan razvoja v obdobju 1981–1985

Za doseganje navedenih ciljev bomo v razvoj PTT omrežja v celotnem obdobju vložili 224.788.000 din, od tega 186.239.000 din za izgradnjo novih PTT zmogljivosti in 38.459.000 din za realizacijo planiranih, a neizvršenih investicij iz leta 1980.

PLAN INVESTICIJ V OBDOBJU 1981–1985 (v 000 din):

1. Nove investicije

Naziv investicije	e. m.	povečanje kapacitet	vrednost investic.	leto dokonč.
I. Gradbeni objekti		1915	52.600	1982–1984
1. Stavbe	m ²	1850	37.000	1982–1984
– za PTT Škofljica	m ²	1170	21.000	1982
– prostori za p. Rožna dol.–Vrhovci	m ²	80	1.600	1982
– prostori za p. Rakovnik (KS Krim)	m ²	600	12.000	1982
– prostori za p. lg	m ²		2.400	1984
2. Kabelska kanalizacija	km/cevi	85	15.600	1983–1984
– Krim, Rudnik, Barje (KKO)	km/cevi	35	8.400	1983
– Kozarje	km/cevi	30	7.200	1984
II. TT mreža			45.500	1981–1984
1. KKO	km/par	6000	35.500	1982–1984
– Škofljica	km/par	500	7.500	1982
– Krim, Rudnik, Barje (KDIC) (*KK)	km/par	2000	10.000	1982
– Vič	km/par	2000	10.000	1984
– Kozarje	km/par	1000	5.000	1984
– Velike Lašče	km/par	500	3.000	1984
2. Zvezni kabli	km/par	2400	10.000	1982
– Rakovnik Ljubljana	km/par	2400	10.000	1982
* Z izgradnjo KKO se bo povečalo število telefonskih priključkov za KS: Krim, Rudnik, Peruzzi, Galjevica, Barje.				
III. Poštna oprema	–	–	10.415	1981–1985
IV. Telegrafska oprema	–	–	158	1981–1985
V. Telefonska oprema	–	–	40.104	1981–1985
1. Komutacijska oprema	priklj.	4.000	32.000	1982–1985
– razširitev RATC Vič	priklj.	3.000	20.000	1985
– KATC Škrilje	priklj.	160	1.500	1982
– KATC Škofljica	priklj.	840	1.500	1982
– KARC Velike Lašče	priklj.		9.000	1984
– prenosni VF. sistemi	kanal	60	3.104	1983
– Grosuplje–Vel. Lašče	kanal	48	2.300	1983
– Ljubljana–Škrilje	kanal	12	804	1983
IX. Ostale investicije	kanal	–	5.267	–

Skupaj po cenah 1978	154.044
Skupaj po cenah iz 1979 postavke I–IX	186.239
Prenos iz leta 1980	38.549
Skupaj investicije	224.788

Število telefonskih priključkov se bo povečalo od 8160 na 12.000, s čemer bomo ob realizaciji planirane dinamike porasta prebivalstva na območju občine dosegli 14 priključkov na 100 prebivalcev.

V srednjeročnem obdobju bo postavljeno 50 javnih telefonskih govornic, s tem bomo pokrili minimalne potrebe po telefonizaciji v večjih urbanih okoljih in odmaknjenih naseljih. Dinamika gradnje le-teh se bo določala letno in bo potekala skladno s plani krajevnih skupnosti in na lokacijah, ki jih bodo te opredelile.

Vodno gospodarstvo

1. Analiza dosedanjega razvoja

Urbanizacija in industrializacija zahteva od vodnega gospodarstva, da ta proces spremlja tako, da ne bo zaviralni moment temveč sousmerjalec razvoja.

Osnovne naloge vodnega gospodarstva so zmanjšanje škod, ki jih povzročajo visoke vode, urejanje odvodnikov in vodotokov,

zagotavljanje potrebne količine kakovostne vode, sanacija onesnaženih voda in druge. Izvajanje planov vodnogospodarskih del, ki so predvsem obsegale vzdrževanje vodotokov, urejanje hudournikov in varstvenih objektov, je bilo v srednjeročnem obdobju dokaj uspešno. Zastavljene naloge so bile izvršene, glavni investitor je bila Območna vodna skupnost Ljubljana-Sava.

2. Osnovni cilji razvoja so:

- zagotavljanje potrebne količine kakovostne vode skladno s potrebami naraščajočega števila prebivalstva,
- izvajanje sanacije onesnaženih voda na osnovi pripravljene programa,
- uspešnejše in racionalnejše urejanje vodnega režima.

3. Plan razvoja v obdobju 1981 – 1985:

Območna vodna skupnost Ljubljana-Sava bo iz združenih sredstev financirala na območju občine predvsem naslednja večja vodno-regulacijska dela:

- gradnjo zadrževalnikov in regulacijo Gradaščice, Šujice, Malega Grabna in Glinščice s pritoki in zgornjega Galjevca. V cilju zagotovitve vsaj enega priključka v vsako vas bo Območna SIS za PTT promet v sodelovanju s KS zagotovila tudi izgradnjo drugega krajevnega kabelskega omrežja. Njegovo gradnjo bodo financirale krajevne skupnosti oziroma krajani. Dinamika gradenj se bo določala letno na podlagi sklenjenih samoupravnih sporazumov KS z Območno SIS za PTT promet.

Poleg tega bomo v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi in Območno SIS za PTT promet poiskali rešitve (vire financiranja, tehnične rešitve itd.) za nekatere druge programe krajevnih skupnosti. Pri tem bomo dali prednost izgradnji centrale v KS Galjevica (ob Jurčkovih potih) ter centrale v Kozarjah. Ti dve investiciji sta bili planirani, a neizvršeni v obdobju 1976–1980.

- vzdrževanje osnovne odvodne mreže na Barju in drugih melioriranih zemljišč,

- nadaljnje urejanje hudournikov v Polhograjskih Dolomitih,
- dokončanje študije za ureditev akumulacije na Gradaščici in začetek del,

- in druga manjša dela pri vzdrževanju vodotokov.

Dinamika del se bo določala v letnih planih, ki bodo usklajeni s plani uporabnikov z območja občine.

IV. DRUGA PODROČJA

POŽARNA VARNOST

Na območju občine deluje 52 teritorialnih gasilskih društev ter občinska in mestna gasilska zveza. Njihova glavna naloga je organizacija teritorialno represivne in preventivne službe varstva pred požarom, skrb za izboljšanje požarnovarnostne kulture občanov ter nudenje strokovne pomoči enotam civilne zaščite v KS in občini.

Osnovni cilj bodočega razvoja je ustvariti kadrovske in materialne pogoje za učinkovito opravljanje navedenih nalog. Za dosego tega cilja bomo v gasilski brigadi izboljšali kadrovske strukture, povečali število zaposlenih in posodobili opremo. Zaradi prenizkih vlaganj v preteklosti bomo zagotovili sredstva za gradnjo in adaptacijo gasilskih domov. Vlagali bomo v naslednje objekte: dokončanje gasilskega doma v KS Kozarje, KS Preserje, KS Tomišelj (Brest), v gradnjo novih domov v KS Lavrica (Orle), KS Horjul (Butajnova), KS Velike Lašče in adaptacijo gasilskega doma v KS Brezovica.

Izvršili bomo manjše adaptacije v gasilskih domovih v KS Ig, KS Notranje gorice, KS Turjak in KS Rudnik. Viri financiranja bodo sredstva občinske samoupravne interesne skupnosti za požarno varnost, ki bo prispevala 10–15 odstotkov vrednosti ter sredstva krajevnih skupnosti.

Za gasilske domove v KS Polhov Gradec, Dobrova pa bodo tekla vsa pripravljala dela za začetek gradnje po letu 1985. Na podlagi ugotovitev analize o požarni varnosti občine bomo vlagali v vodne rezervarje in zajetja. Dinamika vseh gradenj in

vlaganj se bo določala letno v sodelovanju z krajevnimi skupnostmi.

KADROVSKA POLITIKA

Dosledno izvajanje oz. uresničevanje kadrovske politike v srednjeročnem obdobju bo izredno pomembna in odgovorna naloga vseh nosilcev kadrovske politike, ki se mora odražati zlasti pri aktivnostih, ki jih narekuje prestrukturiranje gospodarstva, zlasti pa preobrazba vzgoje in izobraževanja. Da bomo te naloge lahko uspešno uresničili je potrebno dosledno uresničevanje družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike, zakona o usmerjenem izobraževanju, samoupravnega sporazuma o študentski politiki.

Dokumenti, ki opredeljujejo kadrovske politiko in z njo tesno povezano usmerjeno izobraževanje nam nalagajo naslednje naloge:

- poglobljanje in vzpostavljanje novih družbeno-ekonomskih odnosov, zlasti na področju planiranja, izobraževanja in razvoja kadrov, to pa je širše od samega planiranja kadrovskega dela,

- izboljšanje kvalifikacijske strukture zaposlenih v združenem delu kot enem od pogojev prestrukturiranja gospodarstva. Z vsemi oblikami izobraževanja ob delu in iz dela bomo usmerjali delavce v izboljševanje, da si bodo pridobili nova znanja in sposobnosti. Glede na to, da je v občini veliko delavcev, ki nima končane osnovne šole si bomo prizadevali, da bodo le ti končali osnovno šolo, oz. se vključevali v skrajšane programe usmerjenega izobraževanja,

- večanje deleža kadrovskega študentstva v primerjavi z študentstvom iz združenih sredstev,

- za zagotavljanje vseh pogojev za uspešno izvajanje proizvodnega dela in delovne prakse v organizacijah združenega dela,

Za izvajanje navedenih nalog, pa je potrebno da postanejo kadrovske izobraževalne službe v OZD nosilke strokovno-operativnih nalog, tako da bo njihova dejavnost služila samoupravnemu, poslovnemu in operativnemu nivoju v OZD, postati morajo strokovno dovolj močne, da bodo v pomoč samoupravnemu organu za kvalitetno oblikovanje kadrovske politike, za njeno uresničevanje in odgovorne za izvajanje konkretnih kadrovskega ukrepov.

LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Pri načrtovanju razvoja obrambnih priprav bomo izhajali iz dosežene stopnje obrambnih priprav in splošnega gospodarskega, socialnega in prostorskega razvoja občine ter upoštevali njene kadrovske, materialne in druge pogoje in možnosti.

Z izgradnjo učinkovitega obrambnega sistema v občini bomo prispevali k skupnim prizadevanjem celotne jugoslovanske družbene skupnosti na področju nadaljnje graditve in utrjevanja celovitega obrambnega sistema.

Obrambne priprave bodo predstavljale integralni del razvojne in tekoče politike organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij ter skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti ter družbenopolitičnih in drugih organizacij v občini.

Na področju ljudske obrambe bodo organizacije združenega dela gospodarstva in družbenih dejavnosti:

- izvedle predpripravo za morebiten prehod na proizvodnjo v vojnih ramerah,

- zagotavljale kadrovske, materialne in organizacijske pogoje za nemoteno funkcioniranje družbenih dejavnosti v vojni (zlasti zdravstva, socialnega varstva in šolstva),

- usposobile gradbene in komunalne dejavnosti za vzdrževanje in gradnjo cestnih in drugih objektov, sanacijo terena in druge naloge, ki so pomembne za vodenje splošne ljudske obrambe.

Obrambne priprave organov družbenopolitičnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij v občini bodo zajemale organizacijske, kadrovske in materialne ukrepe za prehod iz mirnodobnega v vojno stanje in delovanje v vojni.

Na področju ljudske obrambe bomo:

- nabavili sredstva oborožitve in vojaško opremo,
- strokovno usposabljali in urili enote in štabe teritorialne obrambe,
- izvajali vzdrževanje in skladiščenje orožja, opreme in drugih materialno-tehničnih sredstev.

Na področju civilne zaščite bomo:

- kadrovsko krepili organizirane dele civilne zaščite v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, tako da bo v enote in štabe vključenih najmanj 18% vseh prebivalcev,
- ustanavljali in opremljali specializirane enote civilne zaščite oziroma združeni odred civilne zaščite, odpravljali neskladnja v njihovi opremljenosti in organizirali splošne enote civilne zaščite v stanovanjskih objektih,
- nadaljevali s strokovnim usposabljanjem enot in štabov ter jim zagotovili opremljenost s predpisano opremo.

Nadaljevali bomo z organiziranim usposabljanjem ženske in moške mladine za obrambo in zaščito pred hudimi naravnimi nesrečami in bojnimi učinki.

Graditev javnih zaklonišč na območju občine bomo programsko razširili ter zagotovili izgradnjo zaklonišč pri vseh novogradnjah z usmeritvijo v dvonamensko uporabo.

Z nadaljnjim izgrajevanjem in podružbljanjem sistema družbene samozaščite bomo krepili aktivni odnos delovnih ljudi in občanov do varovanja družbene lastnine in samoupravnih odnosov ter drugih temeljnih vrednot naše samoupravne družbe in revolucije.

Delavci v organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih bodo izvajali naloge na področju požarne varnosti, varnosti pri delu, varstva okolja, zavarovanja delavcev in delovne organizacije, hranjenja dokumentov in zaupnih podatkov in izvajale druge dejavnosti družbene samozaščite.

Občani v krajevnih skupnostih se bodo vključevali v izvajanje nalog za zagotovitev večje javne prometne varnosti, preprečevanje in odkrivanje sovražne, predvsem psihološke propagande aktivnosti in njihovih nosilcev, preprečevanje kriminalitete, zmanjševanje nevarnosti požarov, poplav in organizacije odstranjevanja posledic. Družbenopolitične ter družbene organizacije in društva v občini bodo vključevali področje družbene samozaščite in varnostne vzgoje v svoje programe idejnopolitičnega in vzgojnoizobraževalnega dela.

SISTEM INFORMIRANJA

V tem obdobju si bomo potrebno v okviru danih možnosti in pogojev, prizadevali za vsestranski intenzivnejši razvoj sistema javnega obveščanja, v katerem bodo prav sredstva javnega obveščanja še bolj odražala neposrednejši vpliv samoupravno dogovorjenih interesov. To nam narekujejo številne ugotovitve in spoznanja. Zasedovati moramo celovitejšo in kvalitetnejšo obveščanje tudi z izpostavljanjem povratnega informiranja, saj je to eden izmed bistvenih pogojev za ustvarjalno obveščanje delavcev in občanov v samoupravnem, družbenopolitičnem življenju temeljnih organizacij združenega dela, KS in SIS v občini.

Občinsko glasilo »Naša komuna« bo tudi v tem obdobju nosilo pomembno vlogo pri informiranju v družbenopolitični skupnosti. Izhajalo bo še vnaprej štirinajstdnevno (pogojev in morda tudi razlogov za pogostejše izhajanje najbrž ne bo).

Gradiva za delegatsko bazo bodo prav tako izhajala v okviru občinskega glasila, težiti in stremeti pa je za čimprejšnjim realiziranim pogojem za izhajanje tovrstnih gradiv oziroma informacij, ki bodo namenjene delegatski bazi SIS. Dolžnost predlagateljev gradiv pa mora biti, da so delegatske informacije pripravljene kot izvlečki z nakazanimi posledicami variantnih odločitev.

Sredstva za izhajanje občinskega glasila in delegatske priloge za skupščino družbenopolitične skupnosti bodo na podlagi ugotovljenih potreb zagotovljena z občinskega proračuna, izhajanje delegatske priloge za SIS pa bodo zagotavljale samoupravne interesne skupnosti.

Ugotoviti in analizirati je potrebno uporabnost in učinkovitost (v času in prostoru) na obstoječi način obdelanih in posredova-

nih informacij INDOK centra Ljubljana. Na podlagi resnično temeljite analize pa šele razmišljati o optimalnejši in prilagodljivejši INDOK službi oziroma podobni organizacijski obliki, ki bo omogočila pretok »pravih« delegatskih informacij.

V krajevnih skupnostih je prav tako potrebno ustvariti pogoje (minimalne) za iskanje občasnih ali rednih informacij KS namenjenih vsem krajanom.

V OZD pa je s skupnimi prizadevanji prav tako potrebno zagotoviti pogoje za osnovno informiranost delovnih ljudi (glasilo OZD, obvestila).

DRUŽBENO POLITIČNE SKUPNOSTI

Na področju organizacije in delovanja državne uprave bomo racionalizirali notranjo organizacijo v cilju doseči učinkovito delovanje in realizacijo nalog za potrebe delavcev v združenem delu in občanov. V ta namen bomo dograjevali notranjo organizacijo, izvedli bomo organizacijske in druge ukrepe za uskladiitev nalog in opravil z dejanskimi potrebami, poenotili bomo postopke ter modernizirali poslovanje.

Nadaljnjo aktivnost bomo usmerili v poglobljanje delovanja krajevnih skupnosti, pri čemer bomo dali zlasti poudarek na večje povezovanje krajevnih skupnosti z organizacijami združenega dela, samoupravnimi interesnimi skupnostmi, ter drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, ki so zainteresirane in dolžne sodelovati s KS. Krepilo se bo delo poravnalnih in potrošniških svetov v KS. S postopno izgradnjo objektov namenjenih krajevnim skupnostim bomo zagotavljali prostorske pogoje za njihovo delovanje. Domove družbenopolitičnih organizacij bomo gradili v KS: Zeleni log, Peruzzijska, Galjevica, Rudnik. Viri financiranja bodo sredstva proračuna. Z delom, materialom in sredstvi pa bodo sodelovale tudi krajevne skupnosti. Poleg tega bo izvršena adaptacija doma v Iški vasi in pripravljena projektna dokumentacija v KS Stane Sever.

Izvajale se bodo naslednje investicije:

- Postaja milice Vič (izpostava Horjul) - dokončanje gradnje objekta, letnica dokončanja je 1981, vloženo bo še 500.000 din sredstev,

- Postaja milice Vič - dokončanje gradnje objekta ob Tbilisjski ulici, skupna vrednost investicije je 46.927.900 din, v letu 1981, ko bo izgradnja dokončana bo vloženi 3.000.000 din,

- SO Ljubljana Vič-Rudnik - adaptacija zaklonišča v občinski stavbi, vrednost investicije je 1.500.000 din in bo končana 1981.

Upoštevaajoč družbene interese in potrebe bomo na osnovi dosedanjih usmeritev razvijali tudi prostovoljno delo mladih kot celovit način delovnega, samoupravnega in interesnega angažiranja mladih. Z angažiranjem prostovoljnega dela bomo pripomogli h gradnji planiranih objektov v krajevnih skupnostih in tudi sodelovali pri akcijah v širšem območju Slovenije. V okviru občine bo poudarek na organiziranju dela v manj razvitih krajevnih skupnostih in tistih območjih, kjer taka oblika dela še ni zaživel.

UTEMELJITEV PREDLOGA DRUŽBENEGA PLANA OBČINE LJUBLJANA VIČ-RUDNIK ZA OBDOBJE 1981-1985

Družbeni plan občine v skladu z določili 139. člena Zakona SRS o družbenem planiranju (Uradni list SRS št. 1/80) temelji na Dogovoru o temeljih družbenega plana občine, na samoupravnih sporazumih o temeljih planov samoupravnih organizacij in skupnosti ter na skupno ocenjenih možnostih in pogojih za razvoj v občini. Z družbenim planom občine se usklajujejo materialni in družbenoekonomski odnosi pri uresničevanju potreb delavcev ter delovnih ljudi in občanov.

Predlog družbenega plana je končni planski dokument občine za naslednje srednjeročno obdobje ter sledi Predlogu dogovora o temeljih plana občine in osnutku Družbenega plana občine za obdobje 1981-1985, katera sta bila obravnavana na novembrski seji skupščine.

Od izdelave osnutka pa do predloga družbenega plana je bilo zbranih v javni obravnavi ter na sami seji skupščine več dopolnilnih oziroma spreminjivalnih predlogov. Predlogov glede uvrstitve novih investicij v družbeni plan občine v večini primerov ni bilo moč upoštevati.

Zaradi velikega števila dopolnilnih predlogov, ki so prišli predvsem s strani krajevnih skupnosti je bil 18. 11. 1980 sklican sestanek, na katerega so bili vabljeni predstavniki vseh krajevnih skupnosti. Na sestanku so sodelovali predstavniki vseh občinskih samoupravnih interesnih skupnosti, ki so odgovarjali na vsa vprašanja zbrana v javni obravnavi v zvezi s planskimi dokumenti občine za obdobje 1981-1985.

Pripombe za spremembo besedila dogovora oziroma družbenega plana so dali: delegat OSZS, delegat ZSMS, delegat združenja obrtnikov občine, delegacija št. 11, delegacija št. 31, delegatska konferenca št. 8, le-te se je skušalo v čim večji meri vključiti v plan. Pripombe, ki pa so se v glavnem nanašale na uvrstitev novih investicij, pa so dale naslednje delegacije KS: Lavrica, Tomišelj, Rob, Želmlje, Rudnik, Galjevica, Krim, Brdo, Iška vas, Golozapotok, Polhov Gradec, Dobrova in delegacija št. 35 ZZD.

Zaradi sprejetih družbeno verificiranih izhodišč za obdobje 1981-1985, ki so:

- krepila se bo predvsem materialna osnova za poslovanje gospodarskih organizacij, s tem da bo rast osebne, skupne in splošne porabe za 10% zaostajala za rastjo DP,
  - izvajale se bodo predvsem že začete, a nedokončane investicije v obdobju 1976-1980 ter nove investicije, ki bodo ustrezale investicijskim kriterijem in bile v čim večji meri financirane iz lastnih in združenih sredstev,
  - planiranje mora biti realno, vse planirane investicije morajo imeti zaprti finančno konstrukcijo;
- je bil obseg investicij precej omejen.

Tako ni bilo moč širiti števila gospodarskih investicij, zlasti investicij v trgovinsko mrežo, ker so zaostreni pogoji gospodarjenja povzročili, da gospodarske organizacije-investitorji ne morejo sprejemati novih obveznosti izven že tako napetega investicijskega programa.

Omejitve so zlasti prisotne na področju negospodarstva. Le-te so v srednjeročnem obdobju omejene na raven, ki bo omogočila dosegati 10% zaostajanje rasti skupne porabe za rastjo DP. Investicije v širitev mrež osnovnih šol, VVO, zdravstvenih postaj itd. se financirajo sicer iz sredstev samopriskpevka II in III, medtem ko pa se njihova redna dejavnost financira iz sredstev zbranih iz prispevkov po prispevnih stopnjah iz BOD oziroma DOH, torej iz sredstev skupne porabe. Vsaka nova investicija pomeni še nadaljnje večanje prispevnih stopenj, ki pa že sedaj silijo preko začrtanih okvirov.

Investicije v komunalno infrastrukturo posebej niso opredeljene zaradi velikega števila le-teh. Njihova dinamika, obseg in vrednost je podrobno opredeljena v samoupravnem sporazumu o temelju plana občinske komunalne skupnosti. Prav tako tudi cestni program ni natančno opredeljen. Zaradi velikega razko-

raka med možnim in potrebnim razvojem, se bodo v okviru materialnih možnosti le-te podrobneje opredeljevale v letnih resolucijah občine in sicer na podlagi usklajevanj z osnovnimi nosilci planiranja.

Dodatnih predlogov za uvrstitev novih investicij ni bilo moč upoštevati, ker presegajo materialne okvire razvoja.

V Družbeni plan občine so vnešene še nekatere spremembe, ki so omogočile doseči čim večjo usklajenost s samoupravnimi sporazumi občinskih in drugih samoupravnih skupnosti. Izpuščene so bile vse investicije, za katere se sedaj v postopku usklajevanja ni zagotovilo virov financiranja: izgradnja poslovno trgovskega centra VS-104 med Hajdrihovo in Langusovo ulico, sofinanciranje gradnje tovarne hrane HP Kolinska, vse telesno-kulturne objekte financirane iz sklada za izgradnjo telesnokulturnih objektov z izjemo enega, vse investicije v gradnjo znanstveno raziskovalnih objektov z izjemo dveh.

Poleg investicij opredeljenih v družbenem planu občine se bodo izvajale tudi nekatere druge gospodarske investicije, ki bodo ustrezale sprejetim kriterijem financiranja in imele zagotovljene vire financiranja. Seveda velja tudi za druga področja, da v kolikor bodo gospodarski pogoji in s tem materialni okvirji omogočali, bodo letne resolucije opredeljevale tudi dodatna vlaganja.

STALIŠČE PREDLAGATELJA:

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik je sprejela, dopolnilne in pripombe na osnutek družbenega plana občine Ljubljana Vič-Rudnik za obdobje 1981-1985 obravnavala na svoji 92. seji dne 24. 12. 1980.

Končno obliko družbenega plana za obdobje 1981-1985 pa na svoji 95. seji dne 21. 1. 1980 ter ga posreduje delegatski skupščini v obravnavo in sprejem.

Številka: 30-2/81
Ljubljana, 23. 1. 1981

IZVRŠNI SVET

KAZALO

Predstavitev občine

I. OSNOVNE ZNAČILNOSTI DOSEDANJEGA EKONOMSKEGA, SOCIALNEGA IN PROSTORSKEGA RAZVOJA...	2
A. OSNOVNE ZNAČILNOSTI DRUŽBENOEKONOMSKEGA RAZVOJA	2
1. Samoupravna organiziranost	
2. Demografska gibanja	
Tabela: 1 – Gibanja št. prebivalstva v ljubljanskih občinah v obdobju 81–85	
Tabela: 2 – Gibanja št. prebivalstva v ljubljanskih občinah in v SR Sloveniji	
Tabela: 2 a – Struktura prebivalcev po KS – leto 79 (stanje konec leta)	
Tabela 2 b – Koefficient prirasta (naravni – selitveni) prebivalstva za obdobje 75–78	
3. Dinamika in struktura ND in DP občine...	
Tabela: 3. Delež ljubljanskih občin v ND Ljubljane in Slovenije	
Tabela: 4 – ND (družbenega in zasebnega sektorja) po občinah	
Tabela: 5 – Struktura DP občine Ljubljana Vič-Rudnik po sektorjih za obdobje 1970–1980	
Tabela: 6 – Pridobivanje DP po področjih dejavnosti za obdobje 1976–1980	
4. Zaposlovanje	
Tabela: 7 – Stopnja zaposlovanja v obdobju 1971–1975 in 1976–1980	
Tabela: 8 – Zaposleni po dejavnostih v družbenem sektorju	
5. Investicije	
Tabela: 9 – Investicije v osnovna sredstva in sredstva skupne porabe gospodarskih in negospodarskih OZD	
Tabela: 10 – Investicije v osnovna sredstva in sredstva skupne porabe gospodarskih in negospodarskih OZD po občinah	
Tabela: 11 – Struktura investicij po značaju graditve in tehnična struktura ustvarjenih investicij v občini	
6. Blagovna menjava s tujino	
Tabela: 12 – Pregled blagovne menjave po regionalnih področjih – gospodarstvo razen trgovine	
7. Delitvena razmerja družbenega proizvoda	
Tabela: 13 – Udeležba osebne porabe, splošne in skupne porabe in sredstev za razširitev materialne osnove dela v DP v%	
B. OSNOVNE ZNAČILNOSTI GOSPODARSKEGA RAZVOJA	10
C. OSNOVNE ZNAČILNOSTI SOCIALNEGA RAZVOJA	10
D. OSNOVNE ZNAČILNOSTI PROSTORSKEGA RAZVOJA	11
II. KLJUČNI PROBLEMI RAZVOJA V OBDOBJU 1976–1980	11
III. DRUŽBENOEKONOMSKI RAZVOJ V OBDOBJU 1981–1985	11
A. TEMELJNI CILJI RAZVOJA	11
B. GLOBALNI KAZALCI RAZVOJA	12
DEMOGRAFSKI RAZVOJ	
Tabela: 14 – Projekcija prebivalstva po KS	
DRUŽBENI PROIZVOD	
Tabela: 15 – Bilanca pridobivanja DP v obdobju 1981–1985	

Tabela: 16 – Gospodarska rast občine v obdobju 1981–1985

Tabela: 17 – Razporejanje DP
ZAPOSLOVANJE

Tabela: 18 – Zaposleni po področjih dejavnosti v letih 1980 in 1985

Tabela: 19 – Kvalifikacijska struktura zaposlenih (leto 1978)

INVESTICIJE

BLAGOVNA MENJAVA S TUJINO

Tabela: 20 – Bilanca blagovne menjave s tujino

Priloga: Tabela k družbenoekonomskemu razvoju v obdobju 1981–1985 – temeljni cilji in globalni kazalci razvoja

C. GOSPODARSKI RAZVOJ

19

Industrija

1. Analiza dosedanjega razvoja

2. Cilji bodočega razvoja

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985

Kmetijstvo

1. Analiza dosedanjega razvoja

2. Cilji bodočega razvoja

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985

4. Cilji kmetijske zemljiške politike

5. Plan razvoja kmetijske politike za obdobje 1981–1985

Gozdarstvo

1. Analiza dosedanjega razvoja

2. Cilji bodočega razvoja

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985

Trgovina

1. Analiza dosedanjega razvoja

2. Cilji bodočega razvoja

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985

Obrt

1. Analiza dosedanjega razvoja

2. Cilji bodočega razvoja

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985

Tabela: Plan za usmerjanje razvoja obrti v KS
Gostinstvo in turizem

1. Analiza dosedanjega razvoja

2. Cilji bodočega razvoja

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985

D. SOCIALNI RAZVOJ

28

Socialno varstvo

Zaposlovanje

1. Analiza dosedanjega razvoja

2. Cilji bodočega razvoja

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985

Socialno skrbstvo

1. Analiza dosedanjega razvoja

2. Cilji bodočega razvoja

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985

Otroško varstvo

1. Analiza dosedanjega razvoja

2. Cilji bodočega razvoja

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985

Vzgoja in izobraževanje

Osnovno šolstvo

1. Analiza dosedanjega razvoja

2. Cilji bodočega razvoja

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985

Usmerjeno izobraževanje

1. Analiza dosedanjega razvoja

2. Cilji bodočega razvoja

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985

Kultura

1. Analiza dosedanjega razvoja

2. Cilji bodočega razvoja

3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985
- Telesna kultura
1. Analiza dosedanjega razvoja
  2. Cilji razvoja
  3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985
- Zdravstvo
1. Analiza dosedanjega razvoja
  2. Cilji razvoja
  3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985
- Raziskovalna dejavnost
1. Analiza dosedanjega razvoja
  2. Cilji bodočega razvoja
  3. Plan razvoja v obdobju 1981–1985

E. PROSTORSKI RAZVOJ

40

- Urbanizem in varstvo okolja
1. Analiza dosedanjega razvoja
  2. Cilji bodočega razvoja
  3. Plan razvoja v obdobju 1981–1985
- Stanovanjsko gospodarstvo
1. Analiza dosedanjega razvoja
  2. Cilji bodočega razvoja
  3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985

Komunala

1. Analiza dosedanjega razvoja
  2. Cilji bodočega razvoja
  3. Plan razvoja za obdobje 1981–1985
- Energetika
1. Analiza dosedanjega razvoja
  2. Osnovni cilji razvoja
  3. Plan razvoja v obdobju 1981–1985
- Plan vlaganj v gradnjo elektroomrežja
- Poštno, telefonsko in telegrafsko omrežje
1. Analiza dosedanjega razvoja
  2. Cilji bodočega razvoja
  3. Plan razvoja v obdobju 1981–1985

Vodno gospodarstvo

1. Analiza dosedanjega razvoja
2. Osnovni cilji razvoja
3. Plan razvoja v obdobju 1981–1985

IV. DRUGA PODROČJA

POŽARNA VARNOST

47

UTEMELJITEV PREDLOGA DRUŽBENEGA PLANA OBČINE
LJUBLJANA VIČ-RUDNIK ZA OBDOBJE 1981–1985

BELEŽKE:

BELEŽKE:

BELEŽKE:

BELEŽKE:

